

Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА

СВІТЛИЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 15 (1900)

П'ятниця, 8 квітня 2016 р.

Видається з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ВІДРОДЖЕННЯ ГІДНОСТІ – ЯК ЗАПОРУКА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

Валентин
БУТ

Дорога в'юнилася поміж невисоких пологіх горбів, порослих смарагдовою зеленню. Праворуч вони здіймалися зовсім поряд за нетісним рядом стилізованих під традиційну німецьку архітектуру дво- і триповерхових будинків, що підступали зовсім близько, відділені від асфальтної неширокою смужкою зелені, низеньким підстриженим живоплотом та поодинокими деревами. Ліворуч такі ж будинки, а за ними, унизу, виднівся розлогий видолонок з веселими зеленими полями — ген аж до самого затягнутого легким серпанком узвишся, що мріло на горизонті. Жодних потворних парканів, що закривали б краєвид, жодних білбордів з натхненними ликами членів Бундестагу. Натомість, біля самої дороги раз по раз помічаеш акуратні

сміттєвички. Кольору навколишньої зелені, вони виглядають тут цілком органічно і аж ніяк не псують вигляду цього глухого села, що загубилося десь в самісінькій німецькій глибинці, кілометрів за сімдесят від найближчого автобану. Проїхавши його наскрізь, за п'ять-шість кілометрів в'їжджаємо в інше, таке ж чистеньке, доглянуте, респектабельне село, за ним ще одне, таке саме невеличке, таке саме охайне. За межами селищ чисті узбіччя без розвішаних по гілках дерев пластикових пакетів, без розсипів пляшок під ними. Сама асфальтівка заслуговує окремого слова. Ні, вона не нова. Латана. Ці латки легко помітити, бо вирізняються від тінком. Але — лише відтінком, бо дорога насправді гладенька, мов яйце. На короткому відтинку зустрічаємо дорожні служби. Одні миють дорожні знаки, інші, за кілька кілометрів, виставивши тимчасовий світлофор, миють бездоганно виконану дорожню розмітку...

Ні, це не замальовка з моїх останніх відвідин Німеччи-

ни. Це відео, викладене моїм ФВ-товаришем напередодні його дня народження. Що ж вразило земляка-кримчанина, професійного телевізійника, в цьому коротенькому невігладливому сюжеті? Певно, саме те, що змушує задуматись кожен мислячу людину, те, що автор відео коротко висловив одним реченням: «Чому так не може бути у нас?». А й справді — чому?

Мимоволі згадалася візитівка наших придорожніх кримських сіл — присипані пилом садки та будиночки-гномики за парканами з нештукатуреного ракушняка чи трухлявого штахетника на давно не білених стовпцях, засмічені, зарослі дебелим бур'яном узбіччя. Та що там бур'ян...

Наближаючись до столиці Криму по Московському шосе, мимоволі звертаєш увагу на розсипи пластику та іншого побутового мотлоху, що тягнеться уздовж узбіччя кілометрами, на розтріпане шмаття целофану, що густо уплутавшись в крони зане-

хаяних дерев, тріпотить на вітру, мов сигнали біди. Навіть зовні благополучні курортні селища і містечка вражають часом сюрреалістичним контрастом між кричущою розкішшю справді гарних апартаментів, несмаком новозбудованих приватних міні-готелів і вбогістю іншого міні — переселенських будиночків середини минулого сторіччя, що туляться поряд, мов вихідці з іншого світу.

Нічого й казати, що у порівнянні з дорогами німецької глибинки, навіть непогані за українськими мірками кримські дороги виглядають насправді розбитими, зношеними, недоглянутими...

— Московський слід, — скаже хтось. Справді, сьогодні мій Крим якось разом змалів, посірів, вкрився брудом, пилом занехаяності, потьмянів під шаром запустіння, яке щодалі стає все зримішим. Але ж і до анексії кримську глибинку було важко порівняти до глибинки баварської. Безперечно, нарос-

А це — не повірите — знято в кримській «глибинці», в окупованому Сімферополі, метрів за сто від самісінького центру кримської столиці...

Німецька глибинка

таючий з кожним наступним роком потік туристів в український Крим, як вітчизняних, так і закордонних, уможлилював динамічний розвиток не лише рекреаційного бізнесу, прямо пов'язаного з обслуговуванням великої кількості відпочиваючих, але й давав потужний поштовх іншим, суміжним галузям, таким, скажімо, як сільське господарство, будівництво. Бурхлива підприємницька діяльність, живі гроші, які інвестувались в подальший розвиток регіону, дозволяли не лише підтримувати курортні містечка в привабливому вигляді, але

й робити реальні кроки в напрямку до світового туристичного ринку. В перспективі, через десяток-другий років Крим мав усі шанси перетворитися на популярний світовий курорт. На жаль, не сталося...

Але то Крим — Крим, який щорічно щедро підживлювали гроші мільйонів відпочиваючих. Зовсім не те було в материковій Україні, особливо в регіонах, які, дозволивши знищити свої бюджетотворюючі підприємства, стали фактично банкрутами. А таких регіонів по всій Україні — море...

(Продовження на 4-й стор.)

НАМ ДІТИ НАДІЮ ДАЮТЬ!

Через два дні — 10 квітня термін подання заявок на Всеукраїнський літературний конкурс «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка завершується. Далі почне працювати компетентне журі в номінаціях «Поезія», «Проза» та «Публіцистика», яке і відбере десятків півтора найкращих претендентів на нагороди. У юних талантів ще є шанс встигнути долучитися до творчого змагання, а в дорослих — можливість підтримати конкурс матеріально, вписавши свої імена в історію його відродження. А ми тим часом ще раз нагадаємо імена тих, хто буде оцінювати роботи юних конкурсантів — майбутніх письменників, поетів, публіцистів.

Номінація «Поезія»: Василь Марсюк — член НСПУ (голова журі), м. Київ; Віктор Качула, член НСПУ, м. Сімферополь; Анастасія Дмитрук, поетеса, м. Київ.

В номінації «Проза» роботи оцінять: Віктор Стус — член НСПУ, м. Сімферополь; Олександр Гаврош — член Асоціації українських письменників, м. Ужгород; Олена Сайчук — письменник-початківець, лауреат конкурсу «Ми — діти твої,

Україно!» 1999 р. (Сімферополь — Харків).

Роботам в номінації «Публіцистика» дадуть оцінку: Валентина Самар — відома кримська журналістка, керівник «Центру журналістських розслідувань» (Сімферополь — Київ); Олександр Польченко — журналіст (Сімферополь); Ольга Лещенко — учений секретар Національного центру ім. Л. Курбаса, лауреат кримського конкурсу

1999 р. (Сімферополь — Київ).

Отже, навіть за складом журі вже зрозуміло, що наша дитяча літературна «гра» в письменників буде проходити насправді серйозно, професійно і відповідально. А як же самі учасники, хто вони? І хоч журі ще офіційно не приступило до виконання своїх обов'язків, але мені так захотілося подивитись і почитати, про що пишуть діти, чим цікавляться, в яке русло направляють свою дитячу фантазію, енергію, про що мріють і що підмічають у своїх творчих спостереженнях?

Відкриваю першу роботу, яка потрапила на очі. «Дорогами Європи» — подорожня замальовка, яку нам надіслав Маркіян Лехман, учень 9-Б класу Червоноградської спеціалізованої школи №8. Маркіян також є слухачем Міжнародної (Малої) Академії літератури і журналістики, і це інтригує ще більше.

(Продовження на 12-й стор.)

Кримсько-американська родина Табачових-Черпі підтримала Всеукраїнський дитячий літературний конкурс ім. Д. Кононенка! (Див. стор. 12)

ЗАСНОВНИКИ:

Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудоий колектив підприємства
«Об'єднана редакція газети
«Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта»
"БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11 2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвування з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»
03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 37128003000584
в УДКСУ у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavnictvo@gmail.com
Розповсюдження,
передплата, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

КРАЇНИ-ГАРАНТИ БУДАПЕШТСЬКОГО МЕМОРАНДУМУ ПІДТРИМУЮТЬ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ

Країни-гаранти Будапештського меморандуму твердо підтримують відновлення територіальної цілісності України, включаючи відновлення українського суверенітету на Донбасі та в Криму. Про це президент України Петро Порошенко заявив в інтерв'ю українським телеканалам, інформуючи про свою участь у Саміті з ядерної безпеки у Вашингтоні.

«Я вважаю, що це був надзвичайно важливий саміт, в якому брали участь більше 50 керівників держав та урядів», - заявив він.

За словами президента, Саміт з ядерної безпеки — «це був ще один привід нагадати світові про той внесок, який Україна зробила в програму нерозповсюдження (ядерної зброї - УНІАН), і те, що в 1994 році Україна добровільно позбавилася третього в світі ядерного арсеналу, і нагадати країнам-гарантам Будапештського меморандуму і країнам, які підтримують Україну, наскільки зараз важливо забезпечити відновлення територіальної цілісності, незалежності та суверенітету України, включаючи відновлення

українського суверенітету на Донбасі та в Криму, і ці позиції були твердо підтримані», - додав президент.

Довідка УНІАН. У 1994 році Україна відмовилася від третього за величиною арсеналу ядерної зброї в світі.

Після цього у 1994 році Україна, США, Росія та Велика Британія уклали Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (Будапештський меморандум). Він містить пункти, які надають Україні гарантії її суверенітету та безпеки. Згідно з Меморандумом, США, РФ і Велика Британія зобов'язалися, зокрема, поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України; утримуватися від загрози силою, її застосування проти територіальної цілісності та політичної незалежності України.

Президент України Петро Порошенко заявив, що зустрітись з президентом США Бараком Обамою на полях Саміту з ядерної безпеки у Вашингтоні йому допоміг віце-президент США Джозеф Байден.

Про це П. Порошенко заявив в інтерв'ю українським телеканалам, інформуючи про свою участь у Саміті з ядерної безпеки у Вашингтоні. «Відбувся дуже довгий та дуже ефективний ленч з керівництвом США, з віце-президентом Байденом, на якому був присутній державний секретар Керрі», - зазначив П. Порошенко.

«За підсумками цього ленчу за допомогою віце-президента Байдена була організована зустріч з президентом США Бараком Обамою, який повністю підтвердив всі ті домовленості, які були досягнуті під час ленчу, а їх дуже багато», - заявив він.

«Позиція перша — це 335 млн. доларів, які без будь-яких умов, нарешті, Україна отримує у вигляді фінансування сектора оборони та безпеки», - повідомив президент, зазначивши, що ці кошти пійдуть на закупівлю новітнього озброєння та обладнання, проведення тренінгів як для десантників, так і для сил спеціальних операцій та Нацгвардії.

«Була чітка позиція щодо підписання угоди про надання кредитних гарантій на суму 1 млрд. доларів, які нам конче потрібні, і це прив'язано до одного надзвичайно важливого питання — це формування нової коаліції, обрання парламентом нового уряду і рішуча активізація та продовження реформ», - підкреслив П. Порошенко.

УНІАН

ПРЕЗИДЕНТ ЗВІЛЬНИВ ШОКІНА З ПОСАДИ ГЕНПРОКУРОРА

Віктор Шокін указом президента України звільнений з посади генерального прокурора. Про це глава держави Петро Порошенко заявив в інтерв'ю українським телеканалам.

«Після голосування у минулий вівторок (за відставку Шокіна з посади генпрокурора - УНІАН) надійшли документи з Верховної Ради і був підписаний указ про звільнення Віктора Шокіна з посади генпрокурора», - сказав П. Порошенко. «На сьогоднішній день моїм указом він відправлений у відставку», - додав президент.

П. Порошенко також наголосив, що наступного пленарного тижня (12-15 квітня) парламент має призначити нового генерального прокурора. «Я також відкриваю необхідні консультації з парламентськими фракціями щодо кандидатури нового генерального прокурора», - заявив президент. «Впевнений в тому, що на наступному пленарному тижні ми також не маємо затягувати, і країна повинна мати нового генерального прокурора, і він має бути чесним та принциповим», - додав президент, зауваживши, що майбутній генпрокурор буде поглиблювати вже розпочаті реформи в Генпрокуратурі.

ПЕТРО ПОРОШЕНКО ПРИГРОЗИВ РОЗІГНАТИ РАДУ...

Президент Петро Порошенко очікує формування нового уряду і коаліції у перший робочий день Верховної Ради, погрожуючи в іншому випадку розпустити парламент.

Про це він заявив під час інтерв'ю телеканалам, яке вийшло в ефір у неділю ввечері. «Хочу наголосити, що Конституція дає мені 30 днів для того, щоб відреагувати на відсутність коаліції. Наголошую, що парламент цих 30 днів не має. Я не збираюся їх давати. І в перший день я чекаю, що це рішення (формування нової коаліції і уряду — ред.) буде прийнято», - сказав він. Таке ж послання з'явилося і у його Твіттері.

За словами президента, «у перший парламентський тиждень країна повинна мати нового прем'єра, нову коаліцію, нову програму дій уряду, яка гарантує певну стабільність в роботі коаліції і уряду». Як відомо, раніше П. Порошенко неодноразово заявляв, що виступає категорично проти дострокових виборів Ради.

(pravda.com.ua)

ЯКІ ПАРТІЇ УКРАЇНЦІ СЬОГОДНІ ПРОВЕЛИ Б ДО РАДИ

Згідно з результатами дослідження, наразі найбільшу електоральну підтримку мають партії БПП, Опозиційний блок, «Батьківщина». Про це заявив у четвер, презентуючи результати дослідження на тему «Електоральні орієнтації населення України», експерт Центру соціальних досліджень «Софія» Олександр Левцун, повідомляє кореспондент Укрінформу.

«Ми поставили питання: якби на момент опитування відбулися парламентські вибори, то яку партію ви б підтримали? Відтак, згідно з опитуванням, найкращі шанси подолати 5% бар'єр мали б партії БПП (10,3% від кількості опитаних), «Опозиційний блок» (10,2%), «Батьківщина» (9%), «Самопоміч» (8,5%) та Радикальна партія Олега Ляшка (5,6%)», - сказав Левцун. За його словами, решта партій мають менше трьох відсотків прихильників. Водночас, згідно з опитуванням, в Україні зростає незадоволення роботою центральних органів влади. «Три чверті (73,1%) опитаних тією чи іншою мірою не схвалюють роботу Петра Порошенка на посаді Президента України. Позитивно оцінюють роботу П. Порошенка (повністю схвалюють або скоріше схвалюють) 22,4% респондентів», - зазначив соціолог.

Він додав, що опитування демонструє критичну оцінку діяльності Прем'єр-міністра. «Роботу Арсенія Яценюка категорично не схвалюють або швидше не схвалюють переважна більшість опитаних - 83,3%. Причому 62,5% респондентів категорично не схвалюють роботу глави уряду. Частка позитивних оцінок становить 13,3%», - сказав Левцун.

Центр соціальних досліджень «Софія» з 8 по 20 лютого 2016 року провів опитування населення в усіх адміністративних областях України. У Донецькій та Луганській областях опитування проводилося на території, що контролюється офіційною владою України. В окупованому Криму опитування не проводилося.

Загалом було опитано 3 024 респонденти віком від 18 років і старші.

СБУ ОПРИЛЮДНИЛА ПОІМЕННИЙ СПИСОК КОЛИШНІХ СПІВРОБІТНИКІВ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ НА БІК ВОРОГА

Служба безпеки України (СБУ) оприлюднила на своєму сайті поіменний список колишніх співробітників спецслужби, які зрадили присяги і перейшли на бік ворога, повідомили в прес-центрі СБУ. Згідно з повідомленням, в цей список увійшли 1391 колишній співробітник Служби безпеки, у тому числі в званні лейтенанта, майора і полковника.

Зокрема, до списку увійшли 135 осіб з

3-го управління (з дислокацією в місті Сімферополь АР Крим) ЦСО «А» СБ України, вісім осіб з управління внутрішньої безпеки СБУ, а також 817 осіб з ГУ СБУ в АР Крим, 383 — з УСБУ в Севастополі, 26 осіб із санаторіїв «Віпаторія» і «Чорномор'я», також з оздоровчого комплексу «Парус» СБУ та інші. «Пам'ятаємо про зрадників», - наголошується в повідомленні

(УНІАН)

ЯК УКРАЇНА МОЖЕ

«ЗАВОЮВАТИ РОЗУМ КРИМЧАН»

Україна може завоювати розум кримчан лише запровадженням успішних реформ. Як передає кореспондент УНІАН, про це повідомив президент Петро Порошенко під час виступу в Японському національному прес-клубі.

«За останні два роки життя в Криму не стало кращим, воно стало лише гіршим. Люди не стали жити щасливіше, навпаки, кримчани зіткнулися з багатьма труднощами. І зараз ми можемо завоювати розум кримчан лише шляхом успішного запровадження реформ, щоб показати, що життя в Україні відрізняється від життя на півострові. Коли в нас буде багато нових економічних можливостей, безвізовий режим з Європою, підвищення стандартів життя - ось як ми можемо виграти війну за розум кримчан, зважаючи на те, що Крим залишається під величезним тиском російської пропаганди», - заявив глава держави.

* * *

Ефективний механізм глобальної координації зусиль зможе допомогти знайти рішення «кримської проблеми». Про це повідомив президент України Петро Порошенко під час виступу в Японському національному прес-клубі.

«В будь-якому разі не можна, коли існує якийсь міжнародний конфлікт, вирішувати його за допомогою військової сили, оскільки це може призвести до більш загрозливих наслідків. Слід використовувати мову дипломатії для того, щоб вирішити або нові, або старі проблеми», - заявив глава держави.

«Ми ніколи не вказували, що ми будемо використовувати мову сили та насильства заради того, щоб звільнити Крим, але ефективний механізм глобальної координації зусиль зможе допомогти нам знайти рішення цієї складної проблеми», - додав президент.

У КРИМУ МОЖЛИВА ПОВНА ЗУПИНКА ЕНЕРГОМОСТУ

У Криму повідомляють про значні обмеження в подачі електроенергії, а також про можливості аварійного відключення ліній енергомосту. Про це повідомляє прес-служба окупаційного уряду Криму з посиланням на «Крименерго».

«У зв'язку з виконанням планових ремонтних робіт з перевлаштування заходів КВЛ 220 кВ енергомосту на перехідних пунктах "Крим" і "Кубань" вводиться зниження оперативного ліміту по Криму та міста Севастополя в період з 00:00 години 11 квітня 2016 року до 23:59 години 17 квітня 2016 року», - ідеться в повідомленні.

У відомстві зазначили, що ліміт при перетіканні становитиме 285,0 мегават, оперативний ліміт встановлюють у розмірі 687 мегават. У цей період зв'язок енергосистеми Криму та Росії буде здійснюватись однією високовольтною лінією. «Варто зазначити, що є ймовірність аварійного відключення КВЛ 220 кВ (КВЛ 220 кВ Тамань — Камиш-Бурун або КВЛ 220 кВ Тамань — Кафа 1 ланцюг)», - зазначили у відомстві. Як відомо, до Криму перестали постачати електроенергію з материкової України, оскільки закінчилась дія відповідного контракту.

У СІМФЕРОПОЛІ ЗНИЩИЛИ МАЙЖЕ ДВІ ТОННИ «САНКЦІЙНИХ» ОВОЧІВ І ФРУКТІВ

В анексованому Росією Криму знищили майже дві тонни овочів і фруктів, вилучених силовиками на сімферопольському оптовому ринку «Кримський Привоз». Про це повідомляють «Крим.Реаліти» з посиланням на прес-службу підконтрольної Москві прокуратури півострова.

«Встановлено, що на ринку реалізовували продукцію, яка, згідно з відповідними указами президента Російської Федерації, заборонена до ввезення, оскільки країнами її походження є країни Європи і Туреччина. Загалом виявили майже 2 тонни санкційних овочів і фруктів, які були вилучені і того ж дня утилізовані», - ідеться в повідомленні.

Згідно з інформацією відомства, перевірки підлягало «дотримання законодавства при реалізації сільськогосподарської продукції та міграційного законодавства».

«Матеріали щодо семи підприємств, які торгували забороненою продукцією, спрямовані в управління Росспоживнагляду для притягнення до адміністративної відповідальності... Крім того, щодо восьми осіб складено адміністративні матеріали за порушення міграційного законодавства», - зазначили у відомстві.

Нагадаємо: обмежувальні заходи на імпорту продуктів харчування і сільськогосподарської продукції РФ запровадили щодо країн, які впровадили раніше санкції проти Москви через її окупацію українського Криму і агресію на сході України.

З 6 серпня 2015 року виявлені нелегальні продукти, відповідно до указу президента Росії Путіна, почали знищувати, а не повертати постачальникам, як раніше.

УНІКАЛЬНІ МАСАНДРІВСЬКІ ВИНОГРАДНИКИ РОЗПРОДУЮТЬ ПО ЧАСТИНАХ

Винне господарство «Масандра» в Криму практично не існує завдяки злочинній діяльності російських окупаційних властей. Про це повідомляє блогер Андрій Шипілов.

Він зазначив, що виноградарники «Масандри» розпродують, причому, частинами в різні руки — російські окупанти вважають, що мають на це право, після того, як «націоналізували» українське майно.

Як пише російська преса, 36 га вже придбала московська компанія ТОВ «Еліас», забравши собі виноградарники під Гурзуфом. Проте насправді мова йде не про продаж, а про те, щоб просто передати землю в руки наближених до Путіна. Про це свідчить і той факт, що до аукціону було допущено всього три фірми-претендентки — «Еліас», «Нижеволожск-стройсервіс» і «МКЛ Плюс». І що примітно, всі вони зареєстровані за однією і тією ж адресою, і навіть контактний телефон мають один і той самий. Так що торгів не проводилося взагалі, і земля пішла за мінімальною ціною. Власник компанії не відомий, так як зазначена особа у реєстраційних документах має всі ознаки фіктивності.

(zik.ua)

Петро ПОРОШЕНКО:

СПРАВЖНЯ МЕТА ОРГАНІЗАТОРІВ РЕФЕРЕНДУМУ В НІДЕРЛАНДАХ – АТАКА НА ЄДНІСТЬ ЄВРОПИ

Президент України Петро Порошенко заявив, що референдум у Нідерландах щодо Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом має виключно консультативний характер. Про це УНІАН повідомили в прес-службі президента.

"Хотів би всім нагадати, що справжня мета організаторів референдуму - це не Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Це атака на єдність Європи, атака на поширення європейських цінностей. Про це також свідчить і дискусія, яка була розгорнута напередодні референдуму", - заявив П. Порошенко.

Також президент підкреслив, що у цього референдуму, згідно з Конституцією і законодавством Нідерландів - виключно консультативний характер, тепер слово за урядом, парламентом, політиком Голландії.

"Упевнений, що стратегічно це подія - не завада на шляху України до Європи. Хочу відповідально заявити, що не дивлячись на це, Україна продовжить впливати в життя Угоди про асоціацію, забезпечить створення поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі з Євросоюзом, оскільки це - шлях до модернізації Української дер-

жави та зміцнення її незалежності", - говорить президент. П. Порошенко заявив, що Україна не зверне зі шляху євроінтеграції.

Як повідомляв УНІАН, в Нідерландах завершено попередній підрахунок результатів референдуму щодо Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. Явка на референдумі склала 32,2%. "За" проголосувало - 38,1%, "Проти" - 61,1%. Недійсними є 0,8% бюлетенів.

Офіційні дані мають бути оголошені Виборчою Радою Нідерландів 12 квітня. Після цього уряд країни має вирішити, що робити далі.

Нагадаємо, 6 квітня у Нідерландах відбувся консультативний референдум щодо Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. На голосування вносилося питання: «Ви «за» чи «проти» ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС?».

Виборча система в Нідерландах відрізняється від української - за проведення виборів чи референдумів відповідають місцеві органи влади.

Щоб референдум, який має дорадний характер, був визнаний дійсним, має проголосувати 30% нідерландців, які мають право голосу. Цей референдум є першим, який проводиться у відповідності до закону, ухваленого влітку минулого року.

REFERENDUM IN THE NETHERLANDS

Мал. Олексія Кустовського

ГОЛОВА ЄВРОПАРЛАМЕНТУ ШКОДУЄ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ РЕФЕРЕНДУМУ В НІДЕРЛАНДАХ

Голова Європейського парламенту Мартін Шульц висловив жаль з приводу результату референдуму в Нідерландах щодо ратифікації угоди про асоціацію між Євросоюзом і Україною. Тепер слід боротися за "цивілізаційний проект Європа", заявив німецький політик в оприлюдненому в п'ятницю, 8 квітня, інтерв'ю газетам видавничого дому Funke Mediengruppe, передає dw.com.

За словами Шульца, аргументи противників ратифікації стосувалися найрізноманітніших речей, "але тільки не суті питання - а саме угоди про асоціацію ЄС і України".

Голова парламенту ЄС зазначив, що ця угода - важливий елемент відновлення миру в регіоні, який серйозно постраждав від агресії та війни.

"Те, що тепер результатом цього референдуму радіють саме ті, хто доклав руку до кризи в Україні - це цинізм", - підкреслив Мартін Шульц, маючи на увазі позитивну реакцію російського керівництва на результат голосування в Нідерландах. (УНІАН)

«НАДЗВИЧАЙНО ТРИВОЖНИЙ» СИГНАЛ ДЛЯ УКРАЇНИ

Спікер Верховної Ради України Володимир Гройсман назвав попередні результати референдуму в Нідерландах «надзвичайно тривожним» сигналом для України. Про це він написав у своєму Facebook.

«На жаль, результати референдуму в Нідерландах виявились неприхильними для України. Ми поважаємо волевиявлення громадян Нідерландів. І хоча ми розуміємо, що цей референдум носить тільки консультативний характер, це надзвичайно тривожний сигнал для України», - написав Гройсман. При цьому він наголосив на важливості для України не зупинятися на шляху євроінтеграції та необхідності провести «роботу над помилками».

«Для нас є тільки один шлях відстояти своє європейське майбутнє - усім нам необхідно провести роботу над помилками та дати чіткі сигнали і громадянам України, і міжнародній спільноті про те, що ми неухильно йдемо шляхом європейських реформ. Переконливим аргументом можуть бути тільки результати, а не слова. Я вірю в єдину Європу, я вірю, що Україна стане частиною цієї єдності, не дивлячись на ті труднощі, які ми переживаємо в ці часи, і на ті проблеми, з якими зіткнулись наші європейські друзі», - резюмував глава українського парламенту.

* * *
Голландці проголосували проти Угоди про Асоціацію

між Україною та ЄС, тому що злякалися економічних наслідків цієї угоди - дешевої робочої сили та промислової конкуренції. Про це заявив народний депутат України від ВО "Батьківщина" Сергій Соболєв в ефірі телеканалу "1+1", передає ТСН.

"Нідерланди - це країна, де зареєстровані усі найбільші корпорації України. Металургійний бізнес, Roshen, бізнес, пов'язаний з аграрним сектором. Вони дійсно реально побили економічні потужності України. Подивіться навіть на агітацію. Там йшли спеціальні ролики, направлені прямо проти наших окремих компаній, заявляючи, що вони витіснять з ринку нідерландську продукцію", - зазначив С. Соболєв. (УНІАН)

тивний, попри явку. Зараз ще рано говорити, треба трохи почекаати, чи понад 30 відсотків голландців проголосували. Але це політичний факт, що більшість проголосували проти. Тому нам треба розслідувати, що за цим стоїть. Нам потрібно серйозно підійти до цього питання. Це означає, що ратифікація не може продовжуватися так, наче нічого не сталося. Але ми не одні, ми будемо працювати з нашими європейськими партнерами, з Україною", - сказав Кундерс.

* * *

Раніше глава голландської ініціативної групи з проведення голосування Арьян ван Диксхорн заявив, що референдум у Нідерландах має далекоюсяжну мету - вихід країни з ЄС. "Звичайно, нас не хвилює Україна. У нас є мета домогтися виходу Нідерландів з ЄС. Але поки що такий референдум неможливий, ми використовуємо будь-яку можливість, щоб ускладнити відносини Амстердама з Брюсселем", - зазначив ван Диксхорн.

УНІАН

ЗВІЛЬНЕННЯ САВЧЕНКО: ПУТІН ХОЧЕ ОТРИМАТИ ПОЛІТИЧНІ ВИГОДИ

Українська льотчиця, народний депутат Надія Савченко, незаконно заарештована в Росії, поновила сухе голодування. Про це повідомив її адвокат Марк Фейгін у Twitter 6 квітня.

Напередодні набув чинності вирок, винесений Савченко за звинуваченням у вбивстві двох російських журналістів, які опинилися в зоні бойових дій в Україні й потрапили під обстріл у червні 2014 року. Савченко провини не визнає, вона збиралася перейти з води на сухе голодування після набуття вироком чинності.

«Сам факт, що вирок оголосили сьогодні таким, що набув чинності, - позитивний знак. Значить, тягнути час по максимуму вони (російська влада) не планують», - написав її адвокат Ілля Новіков 5 квітня у Facebook.

«Переговори з Україною про те, як, коли й на кого буде обмін, ідуть уже давно, із цього дня обмін став формально можливим. Справу можна владнати швидко й майже тихо. Для всіх буде краще, якщо угода буде досягнута перш, ніж черговий захід Савченко на сухе голодування знову змусить втручатися європейців і американців», - зазначив він.

«Вирок Александрову й Єрофееву очікується не раніше кінця квітня, але за моїми даними, вони не єдині можливі росіяни - кандидати на обмін», - заявив Новіков.

* * *

За звільнення незаконно засудженої в Росії української льотчиці, народного депутата Надії Савченко президент РФ Володимир Путін хоче отримати політичну вигоду. Про це заявив адвокат Савченко Микола Полозов в інтерв'ю DW.

За його словами, рішення щодо звільнення Савченко ґрунтується лише в одну людину - Путіна. «І реалізований буде той варіант, який особисто йому буде вигідний», - заявив Полозов.

Він також зазначив, що Кремль взяв паузу: «Мені здається, що вже є принципове рішення щодо її видачі, але поки що не встановлені терміни, коли це відбудеться». А термі-

ни, додав адвокат, враховуючи початок сухого голодування Савченко, піджимають.

«Безумовно, Путін намагається отримати для себе якісь політичні вигоди. Мені відомо, що доля Савченко обговорювалась у тому числі під час зустрічі Путіна з держсекретарем Сполучених Штатів Джоном Керрі, і до Керрі було доведено, що Савченко видадуть, але без зазначення термінів», - повідомив Полозов.

Адвокат підкреслив, що «подальше перебування Надії Савченко в Росії становить достатньо серйозні проблеми в політичному плані, які є набагато більшими, ніж вигоди, які раніше були продиктовані необхідністю проведення тут суду, отримання якогось пропагандистського ефекту».

«Усе, ефект досягнутий: усьому населенню Росії продемонстровано, що вбивця журналістів покарана, отримала 22 роки. І подальше утримання делегата ПАРЄ тут, в Росії, російському керівництву нічого, окрім проблем, не несе», - заявив він.

Сухе голодування Савченко встановлює жорсткий цейтнот для російської влади щодо вирішення питання її звільнення чи передачі Україні.

«Вона налаштована дуже рішуче. Крім нас її вмовляли не розпочинати голодування її сестра. Надія відкинула всі подібні прохання з нашого боку. Потрібно розуміти, що російській владі не вигідно, щоб делегат ПАРЄ взяв і помер в російській в'язниці. Тому я не виключаю, що до Надії Вікторівни може бути застосоване примусове голодування у випадку суттєвого погіршення стану її здоров'я. Російська влада докладатиме усіх зусиль,

щоб Савченко раптово не померла тут, в Росії. Але потрібно розуміти також, що примусове годування може призвести до суттєвого погіршення стану її здоров'я і навіть до інвалідності. Я впевнений, що Савченко видадуть, але питання в тому, в якому стані її видадуть. Вона буде живою, але вона може бути інвалідом після всіх цих процедур, якщо їх застосують до неї», - наголосив адвокат.

Він розповів, що до початку сухого голодування, Надія важила менше 64 кілограмів, що майже на 20 кілограмів менше її звичайної ваги. «Але об'єктивних медичних оцінок стану її здоров'я немає, з тієї причини, що російських лікарів вона до себе не підпускає і забороняє брати аналізи. Максимум, що вони можуть робити - це вимірювати їй тиск і температуру тіла, а також зважувати. Українських лікарів до неї не пустила російська влада, тому достовірних відомостей про актуальний стан її здоров'я, на жаль, немає. Ні адвокати, ні родичі, ні консули не є медиками, не можуть об'єктивно дати оцінку стану її здоров'я, тому зараз дуже важко сказати, з якими медичними показаннями вона виходить на сухе голодування», - зазначив Полозов.

ukrinform.ua

* * *

Адвоката Надії Савченко Марка Фейгіна пустили до його підзахисної, проте не надали жодних документів про стан її здоров'я. Про це розповіла сестра українки Віра Савченко.

На думку Віри, Надія протрималася на сухому голодуванні в більш-менш нормальному стані близько 6 днів, а далі вона не впевнена...

В ЄВРОПАРЛАМЕНТІ ПРЕДСТАВИЛИ ЗВІТИ ПРО РОСІЙСЬКІ ЗЛОЧИНИ НА ДОНБАСІ ТА УВ'ЯЗНЕНИХ В РФ УКРАЇНЦІВ

У Європейському парламенті 5 квітня правозахисники представили звіт «Російські військові злочини на Сході України» і «28 заручників Кремля». Про це повідомляє Радіо «Свобода».

Доповіді є результатом спільної роботи української місії в Європейському союзі і депутатів Європарламенту. Фахівці збирали інформацію з першоджерел та розмовляли зі свідками. Розповіді про ситуацію на Донбасі до Брюсселя приїхали не лише правозахисники, але і постраждалі.

«Сам по собі звіт є шокуючим. Він про тортури, про вбивства, про знущання над людьми. Жінка, що свідчила тут сьогодні ввечері, не була б тут, якби її не сфотографували два британських журналісти. Вони таким чином врятували її життя», - зазначив депутат Європейського парламенту Марк Демесмакер.

За його словами, такі злочини не можуть залишатися без кари. Демесмакер пропонує, щоб представлені доповіді стали підставою для початку розслідування Міжнародним кримінальним судом.

Зазначається, що у звіті «28 заручників

Кремля» правозахисники зібрали історії українців, що із політичних мотивів були ув'язнені у Росії та анексованому Криму.

Окрім української громадянки Надії Савченко, у російських в'язницях перебувають десятки інших громадян України.

«Єдина їхня провина - вони опинилися у неправильному місці у неправильний час», - каже голова фундації «Відкритий діалог» Людмила Козловська. - Один з в'язнів - 74-річний чоловік, який спілкувався із членами своєї родини з України. Це була єдина його провина. Але його відправили у так званий «Новий ГУЛАГ».

Правозахисники наголошують, що до ув'язнених громадян України застосовують тортури, часто не надають доступу до медичної допомоги та адвокатської підтримки. Їм також не дозволяють спілкуватися з родичами.

Після слухань у Європарламенті, обидва звіти представлять у національних парламентах низки європейських держав. Також планують передати доповіді до Міжнародного кримінального суду у Гаазі.

УНІАН

ГОЛОВА МЗС НІДЕРЛАНДІВ ПОПРОСИВ УКРАЇНЦІВ ПРОЯВИТИ ТЕРПІННЯ

Міністр закордонних справ Нідерландів Берт Кундерс, коментуючи результати референдуму, попросив українців проявити терпіння.

"Нам потрібен час для зустрічей в уряді, з парламентом і, звичайно, з нашими українськими друзями. Я також хочу сказати всім українцям, що це не стає на заваді дружбі між українцями і голландцями. І я хочу попросити терпіння. Дійсно, більшість скептично ставиться до Угоди про Асоціацію. І ми будемо на це реагувати. І я сподіваюся, що українці це зрозуміють", - сказав Кундерс в коментарі ТСН.

За його словами, сталося те, чого побоювалися в нідерландському уряді, і це означає, що ратифікація Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС не може відбутися так, ніби нічого не сталося.

"Я розумію, що українці хочуть ясності. У нас відбулося голосування. І результат нега-

ВІДРОДЖЕННЯ ГІДНОСТІ – ЯК ЗАПОРУКА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

(Закінчення.

Поч. на 1-й стор.)

В невеличкому районному містечку, де я народився, — містечку з давньою історією (про нього згадував в своєму «Повчанні» ще Володимир Мономах в році 1096), за советів функціонували машинобудівний, консервний, радіоламповий заводи, хлібо- та маслозаводи, меблева фабрика, фабрика цукерок, був приміський радгосп все-союзного об'єднання «Лек-распром», що спеціалізувався на вирощуванні та переробці лікарських рослин. З усіх вищезазначених вижити вдалося лише сільгосппідприємству, що виросло з колишнього радгоспу. Тисячі людей опинилися на вулиці без засобів до існування, без можливості утримувати свої сім'ї...

Власне, як за тиранів-царів, коли тут на кожному розі будували церкви, чи «людинолобів» комуністів, які зносили церкви та встановлювали своїх ідолів, так і за нинішньої «народної» влади, коли замість того, щоб пустити нужденне подаяння, що якимось дивом ще потрапляє до місцевого бюджету, на ремонт вщент розбитих доріг, місто споруджує монументальні арки, інтереси людей, їх добробут цікавили владу найменше. Чи ж варто дивуватися за таких обставин, що білопільчани, які мешкають далі як за десять хвилин ходу від центру міста, змушені і сьогодні, в ХХІ сторіччі, як ото їхні пращури у давні віки, місити грязюку зроду-віку не мощених вулиць. Жодного порівняння до глухого німецького села, панове...

Звісно, можна посылатися на непросту історію нашу, але якщо відкинути демагогічні розп'якування про те, що Україна, мовляв, винесла на своїх плечах тягар Другої світової, була зруйнована дідами сьогоднішніх благополучних німців і саме тому ніяк не може вишкрябати з тої руїни, то тверезі думки приведуть нас до досить невістих висновків, які треба, проте, брати до уваги і то — чимскоріше.

Справді, Україна зазнала жахливої руїни. Але хіба Німеччину обійшла та доля? Хіба її міста та села не були зруйновані, подекуди просто стерті з лиця землі? І все ж вона відродилася набагато швидше і ефективніше за Радянську Україну. Вже в шестидесятих вони жили, не знаючи дефіцитів і нестатків. Виходить, причина нашого неуспіху зовсім не в несправедливостях минулого. Воно, звісно, свавілля комуністичного режиму, що, мріючи

про світове панування, і в повоєнні часи висотував з підвладних йому народів всі сили, неймовірно загальмувало нас. В той час, коли світ динамічно розвивався, що на пряму вело до зростання добробуту населення, підвищення якості життя, вся потуга Червоної імперії була зосереджена на накачуванні м'язів, на створенні арсеналу знищення. Гонка озброєнь, в якій Совети намагалися будь-що випередити Захід, нав'язати йому свою волю, була причиною того, що соціальна складова бюджету Союзу РСР завжди фінансувалася за залишковим принципом. Інтереси простих людей ігнорувалися. Така політика не могла не призвести до крайнього виснаження та руїни основ економіки радянського монстра, до падіння режиму комуністів, що, зрештою, й сталося.

А проте ж, це пояснення не є ані повним, ні достатнім. Двадцять п'ять років Незалежності могли і мали виправити ту трагічну сторінку нашої історії. Не змогли і не виправили. Більше того, було знищено навіть той позитив, який значно полегшив би нам перехід у ряд провідних, процвітаючих країн світу. І сталося те до банального просто. Вчорашня комуністична партноменклатура, не маючи більше потреби прикриватися фіговим листком ідеології пропагандованої ними рвності, вдалася до хитрого розграбування Краю, який вона, власне, ніколи й не приймала своєю батьківщиною. Тому масштабному злочину сприяло декілька факторів, найвиразнішим з яких, на мою думку, було витворення попереднім комуністичним режимом упродовж довгих десятиліть його панування спільноти нового типу — суспільства керованого охлосу. Це вдалося зробити, найперше, шляхом безжалюгідного знищення української еліти, яка була втіленням гідності, самосвідомості та креативних сил нації. Після її винищення, переформатування нації, шляхом викорінювання в людині відчуття господаря власного дому, було лише питання часу. Застрашену терором, який вчинявся проти неї упродовж семидесяти чотирьох років — терором, який, закріпившись глибоко у підсвідомості, до значної міри спотворив її самостійницький характер, її сприйняття честі та гідності, ззомбовану фейковими ідеалами, що вели в нікуди, націю було перетворено, зрештою, на безвольну, легко керовану масу. Постсоветська україн-

ська «еліта» — оте поріддя манкуртів, виведене лєніні-ми-сталініми — просто використала той людський матеріал, найперше його байдужість, його поступливість, довірливість, його готовність до конформізму, задля досягнення своїх корисливих цілей. Власне, вона успішно користується тим до цього часу.

Про глибину шкоди завданої тим переформатуванням можна судити по тому, що попри всі ознаки небачених масштабів злочину, який відбувався на її очах, коли без війни країну космічних технологій — її економіку, її науковий потенціал — перетворювали на руїни, коли на вулиці викидали мільйони безробітних, коли населення Краю фактично вимирало, скоротившись майже на тринадцять з половиною відсотків, нація не вчинила жодного значимого спротиву. Поодинокі виступи пасіонаріїв, з-поміж яких не можна не згадати спроби чорнобильців захистити свої права, так звану «революцію на граніті», акцію «Україна без Кучми», Помаранчеву «революцію», насправді мало змінили її позиціонування. Лише останній, наймасовіший, просякнутий кров'ю рух за європейську Україну та агресія «братської» Московії дещо сколихнули те застоє балога, стали поштовхом до непростого процесу відновлення власної гідності. А проте ж, базові «цінності» того люду, запрограмованого ще сталінсько-сусловськими технологіями, залишаються і досі багато в чому незмінними.

Найгнітічіше враження справляють запісники сподівання на доброго царя/президента/депутата/начальника, який один лише може вирішити всі твої проблеми, зігріти, нагодувати, загально ошасливити. Чи ж дивно, що сподівання ті незмінно знаходять розуміння і влячний відгук поміж вінченосних достойників! Та вони просто щасливі невтомно боротися за нас, добиваючись безкоштовної освіти, медицини, безоплатних кредитів, широких субсидій, соціальних пільг, низьких цін, дешевих продуктів, адже в цій «боротьбі» важливий, насправді, зовсім не результат, а процес.

Хто не пам'ятає, які сподівання поклалися на прихід до влади фінансового генія Віктора Ющенка! Чого ми чекали від нього — відновлення прав вояків УПА, донесення до світу правди про Голодомори, започаткування традиції сходжень на Говерлу? Звісно, і перше, і дру-

ге, і навіть третє було важливим, але ж найперше ми очікували, що під його мудрим керівництвом Україна зробить потужний економічний прорив. Ми так сподівалися на те... На жаль, пан Ющенко розм'явся на гасла, на шоу, на візантійщину, на імітацію обіцяних змін. Розчарування тою політикою цілком прогнозовано привело до влади відверто злочинського режиму.

Нинішні «революціонери», схоже, повторюють шлях Віктора Андрійовича слід в слід. І це так сумно... Здавалось би, чого ще бажати, коли за тобою твій народ, коли тебе підтримує світова спільнота? Чини за законом, виконуй обіцяне і слава про тебе не злякне в поколіннях вдячних нащадків. Але, схоже, дуля в кишені, яку тримали, стоячи на майданній сцені, проявляється все ясніше. Не йдуть реформи... Не йдуть, хоч плач! Що тому виною, можна лише здогадуватися. Часто, слідкуючи за сесіями Верховної Ради, ловиш себе на думці про поганий театр фальшивих акторів. Коли ж до того дійства долучається пан Перший міністр, високоповажний пан Президент, маєш повне уявлення про погано зрежисовану виставу, написану не зовсім адекватним драматургом-самоуком для показу неповносправній публіці.

Як можна інакше сприймати дійство, коли заборонивши армії чинити спротив, віддають ворогові твою землю, твоїх громадян, коли війну не називають війною, коли замість того, щоб вибити ворога зі своєї землі, з ним ведуть перемовини — про що?! Коли замість стимулювання власної економіки її нищать, сідаючи натомість на голку закордонних фінансових позик, а замість вкрай необхідних реформ не знаходять нічого кращого, як втягнутися в кампанію пенейменювання міст і сіл, площ і провулків, коли... Список тих дивовиж можна продовжувати й продовжувати. Замість важливих, пекучих, насправді, питань, які стоять перед Краєм і вимагають негайного їх вирішення, наші законодавці витрачають дорожнішні, безповоротний час на підкилимне вогтузіння, на нікчемні закони, які в Європарламенті вже охрестили законотворчим мотлохом, на коаліційні-прем'єради, влаштовувані на догоду хворих амбіцій однієї людини, на будь-що, окрім реальних дій задля відродження України.

Ось і минулої п'ятниці, слухаючи відповіді віце-пре-

м'єр-міністра з гуманітарних питань пана Кириленка під час години запитань до уряду в парламенті, був вражений, що навіть сьогодні, в тій скруті, в якій перебуває Край, уряд не знаходить нічого нагальнішого, як опікуватись створенням нового меморіалу жертвам Бабиного Яру. Виявляється, ідея ця була запропонована паном першим міністром ще наприкінці червня минулого року, з обіцянкою належного фінансування. Слухаючи, читаючи таке, мимоволі виникає враження перебування в якомусь паноптикумі. А може... може це я якось не так сприймаю реальність? Може все так і має бути, і пам'ять розстріляних сімдесяти п'ять років тому мучеників важливіша за життя десятків, чи й сотень дітей, батьки яких сьогодні не можуть віднайти кошти на їх лікування? Може грубі гроші, закопані в ті алєї, краще допоможуть 7-8 тисячам людей з хронічним захворюванням нирок, які, рахуючи кожен день на краю смерті, стоять сьогодні на черзі до переповнених центрів, де проводять гемодіаліз? Може державні мужі таким чином сподіваються вразити серця чулих європейців, до яких останнім часом безперестанку вдаємося по фінансову допомогу, рахуючи дні до наступного траншу, як оті бідахи, що потребують гемодіалізу? Можливо. Хоча, як на мене, то це дуже нагадує історію, коли ваш сусід приходить до вас, бажаючи дати якусь сотню, аби діти не попухли з голоду, а назавтра, коли ви випадково помічаєте його за узиливанням, він, не кліпнувши оком, пояснює, що пив за упокій душі померлого десять років тому дідуса.

За тими надзвичайно важливими державними турботами панові віце-прем'єр-міністру з гуманітарних питань, міністру культури, очевидно, нема часу поцікавитися, а що там відбувається насправді з тою «Кримською світлицею», у співзасновниках якої числиться його по-важне міністерство. Така дрібня... В Україні ж і без неї газет тих... Тепер же, коли Крим, начебто, тее... ну, не дуже наш, то кому вона там потрібна? Для зрадників газет не видаємо, ось так! А зекономлені на тій писанині кошти можна пустити на ще якийсь пам'ятник, чи організувати десь в Європі сякий-такий флешмоб...

Боюсь, наші «революціонери», попри всю їх євротріскотню, мають, насправді, дуже слабе уявлення про європейські цінності. Референдум в Нідерландах, що відбувся цієї середи, результати якого, боюсь, неважко спрогнозувати, зайвий раз довіє це. Звикнувши до імітації, наші владці й тут, замість реальних доказів відданості тим цінностям, що мало б проявитися в ліквідації ко-

рупції, в реальних реформах, які б реанімували економіку України, вдалися до чисто циганських методів, запустивши в Нідерланди десант студентів-флешмобів, які мусили агітувати голландців зробити свій вибір на користь України. Чи сприйняли таку підміну голландці, вирішуючи питання про затвердження угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною? А ви — чи прийняли б ви до своєї багатодітної родини далекого родича — сьому воду на киселі — якого дуже шкода, якому справді хочеться допомогти, який сам дуже того бажає, але замість того, щоб попрацювати і привести свій дім до ладу, він натомість настирливо проситься до вашої чистенької оселі зі своїми невмитими тарганями, готовий хоч навприсядки скакати, аби пустили?

На щастя, далеко не всі українці подібні до нашої недолугої влади, і я ще маю невеличку надію, що мудрі голландці зроблять поправку на те. А ще врахують, що темні оборудки наших найвищих посадовців з офшорними компаніями не мають прямого стосунку до нації, яка лише вчиться робити висновки, виходячи зі справ, а не із слів, якими б гарними ті слова не видавалися.

Заможна Європа з певним острахом дивиться сьогодні на залучення до Спільки нових членів. Після Грецької кризи, після шокуючого напливу емігрантів з Сирії, її побоювання можна зрозуміти. Найкращим і найправильнішим способом стати членом Євроспільки, членом НАТО була б, на мою думку, не приниження позиція згодного на всі умови прохача, а наша гідна поведінка сьогодні. Реформування країни, відродження економіки, народження нових, цікавих світові ідей, унікальних технологій, розвиток виробництва цікавих світові товарів, — все це ніхто не зробить за нас і зусилля кожного є вкрай необхідною умовою. Треба позбавитися ілюзій, що субсидії, пільги є кращими, аніж чесно зароблені, хай і важкою працею, гроші. Треба навчитися тримати в руках свою владу, контролювати її, змусити її відповідати за кожен свій крок, змусити її працювати так само наполегливо, як працюємо ми. Але починати, у будь-якому разі, треба із себе, не викидаючи сміття за ворота, не загиджуючи довкілля, не накручуючи міську асфальтівку на колеса свого сорокатонного MANa, не чекаючи крайнього, аби замінити перегорілу лампу в під'їзді. Шлях відродження гідності — правильний шлях, і він рано чи пізно зробить наш Край таким же привабливим, як той, про який згадували, починаючи цю статтю...

Валентин БУТ

Крим

Місто Білопілья, вул. Олександра Олеса. Його будинок за сто метрів звідси...

Монументальна арка в центрі міста Білопілья

ДОНБАС, ЯКИЙ СТАВ ЧАСТИНКОЮ КИЄВА

Перш, ніж говорити про цьогорічну поїздку на Донбас (а вона була дуже багатою на враження), скажу декілька слів про мітинг 13 березня, присвячений другій річниці війни на Донбасі. Цей мітинг значною мірою окреслив сферу моїх зацікавлень, мого пошуку під час поїздки. Українські патріоти з шахтарського краю вважають день 13 березня початком українсько-російської війни. Тобто, саме день загибелі «свободівця» Дмитра Чернявського. Тому й зібралися на Майдані. Ось тоді й поговорив я з великою кількістю заочних друзів, з якими або перетинався в соцмережах, або бачив виступи на телебаченні, або щось чув про них, читав статті. Так чи інакше, люди, свого часу витіснені сепаратистами з Донбасу, вже давно стали частинкою Центральної України, частинкою Києва. І як вони мислять, у що вірять, на що розраховують — все це дуже цікаво. Адже з ними доведеться радитись стосовно того, як повертати втрачені території.

* * *

Кинулося у вічі те, що людей було не дуже багато. Може, через погоду? Вона й справді, була не найкращою — холодно, вітряно... Привернула увагу огрядна жінка, яку відразу впізнав. Це та сама дама, яка примудряється ходити абсолютно на всі мітинги, не виявляючи при цьому ні найменшого зацікавлення у тому, що робиться в Україні. В її руках маленький плакат: «Мне негде жить, нечего есть, некуда больше идти. Церковь и власть ничем помочь не хотят...». Ніколи не чув, щоб вона брала участь у якихось дискусіях чи обговореннях. І взагалі, у якомусь спілкуванні з людьми. Тільки турбота про комфорт і калорії. Ну, видно, хтось же її таки годув, раз є кілька пудів зайвої ваги? Може, не все так погано? Не здивуюся, якщо колись виявиться, що ця всюдисуща пані перебуває в путінській обіймі. Такі люди теж можуть мати певну місію. Відвертати увагу від головного, деморалізувати загальні ниттями... Але досить про егоїстів. Адже на мітинг явно переважали люди, які постраждали саме через свою громадянську позицію. Саме такі тримали плакат: «Донецьк — Україна». Саме такі жадібно шукали в натовпі знайомі обличчя побратимів і бігли їм назустріч, тиснули руки... Побачив і я людину, з якою давно мріяв познайомитися. Телевізійники брали інтерв'ю у лідера українських мусульман муфтія Саїда Ісмагілова. Коли вони поспілкувалися, я підійшов і подякував головному мусульманину України за проукраїнську позицію. Розповів історію про загиблого бійця АТО, у якого мама — українка, а тато — чеченець. Розповів мені її біженці з Луганщини. Виявляється, хлопець хоч і жив окремо від батьків (його виховувала бабуся-українка), все ж прийняв іслам і попросив побратимів, щоб у випадку смерті поховали його за мусульманським звичаєм. Я розповів муфтію цю історію, не знаючи насправді, як поховали загиблого воїна. Саїд Ісмагілов відповів, що знає про цей випадок; заспокоїв мене, що поховали юнака за мусульманським звичаєм.

* * *

Запам'ятався емоційний виступ голови Незалежної профспілки гірників Донбасу Миколи Волинка. Той зі сцени закликав українців до масштабної люстрації, навіть до утворення фільтраційних таборів відразу після встановлення Україною контролю за кордоном. Інакше, вважає він, що ракову пухлину (тобто, так звані ДНР-ЛНР) ми ніколи не вилікуємо. Виступи інших донецьчан також заставляли присутніх мислити в такому ж ключі. А як ще можна думати, якщо зі сцени говорилося про випадки, коли людей з проукраїнськими поглядами скидали з донецьких висоток, а то й живцем закопували в землю? Як це все можна вибачити? Проте тут же були люди, які виступали за максимальне прощення. Усім, хто бігав на мітинги і навіть стояв на

блок-постах. Слухав і записував, якщо дозволяли. Бо це вже голос не лише Донбасу, це голос столичного Києва! Так ось, дехто з переміщених говорив про речі малоприємні. Скажімо, про випадки мародерства з боку окремих вояків наших добровольчих батальйонів:

«Багатьох командирів добровольчих батальйонів можна було б запроторити до в'язниці. Перед першими добровольцями-батальйоніями треба знімати шапку і ставати перед ними на коліна. Адже вони, дійсно, захистили Україну. Бо інакше стріляли б уже під Києвом — на Донбасі якраз було б тихо. І Україну, дуже ймовірно, поділили б по Дніпру. Але проблема в тому, що деякі комбати мали судимості і до себе набирали таких же. Принаймні, формували таким чином своє найближче оточення. Були люди, які воювали, а були й такі, що займалися мародерством. Військову прокуратуру створили лише в серпні 2014 року. А до того ніхто не контролював добровольців. І місцеве населення нерідко страждало від грабежів. Але були й справжні герої: згадаймо айдарівців, які намагалися визволити Надю Савченко. Шестеро хлопців тоді загинуло, а один потрапив у полон. В полоні айдарівця катували, вирізали серце...».

* * *

Дехто з боєм обговорював проблему Донбасу. Мовляв, подекуять, що київська влада планує поставити Ріната Ахметова «керманичем» окупованих територій після їхнього визволення. Це обурює патріотів Донбасу. Бо це саме те, заради чого олігарх і розпочав сепаратистський шабаш. Не було б його підтримки — Росія не змогла б окупувати території. То навіщо ж ми воювали? За що загинули наші хлопці? Два роки минуло, і ми прийшли до того, чого й хотіли владоможці Донбасу. Тільки тепер там уже все зруйновано. А у скількох людей проблеми із психікою? Волонтери з фонду Ріната Ахметова розповідають про масову онкологію серед населення окупованих територій Донбасу. І це від стресів. Ми втратили чудових людей, наступне покоління донецьчан також «проріджене», ослаблене. То, може, краще було б ще в 2014 році домовитися з Ахметовим? Ось такі песимістичні були розмови в певних осередках під час мітингу.

* * *

Дехто намагався докопатися до істини: «Цікаво було б відкрити записи нарад РНБО по ситуації на Донбасі. Як здавали Донецьк? Насправді, були шанси утримати його під контролем. Там тоді сепаратисти забарикадувалися, були у них і каністри з бензином. ФСБ планувало той же сценарій, що й в Одесі. Якби був шторм, зробили б картинку для світових ЗМІ. Мовляв, багато жертв... На засіданнях РНБО, мабуть, підраховували — скільки могло бути жертв у випадку штурму Донецької адміністрації? Цікаво б знати цифри. В Одесі загиблі

були, і про це в Росії свого часу говорили дуже багато. Мовляв, українські неонацисти живцем палили людей. Але Одесу, попри таку велику кількість жертв, українці відстояли. Шкода загиблих, але жертв могло б бути набагато більше, якби не відстояли причорноморське місто, а здали його сепаратистам...»

* * *

Говорили й про таке: «Чому, коли росіяни почали автобусами звозити на мітинги, наші прикордонники відразу не перекрили кордон? Якщо місцеве прикордонне начальство феєсбешники купили, то чому Київ не забезпечив ротацію прикордонників? До речі, люди з російського боку, які спочатку їхали на мітинг, а потім воювали за ДНР, часто підкреслювали, що вони з Донецька. І це було чиста правда! Але вони були, як правило, з російського Донецька, тобто — з міста, що належить до Ростовської області. А вже потім пішли буряти, осетини, чеченці... Мешканці з українського Донецька воювали за «русский мир» не так охоче, як з Донецька російського, мало того — чимало з них без вагань пішли воювати за Україну».

* * *

Говоримо з правозахисницею Тетяною Матяш про покарання злочинців і про прощення обманутих. Заторуємо непросте питання: як відрізнити хороших донецьких від поганих?»

Українська активістка, яка вимушена була покинути рідний Донецьк ще в 2014 році, емоційно роз'яснює: «Поганим», як ви кажете, треба допомагати в першу чергу! Їм треба показати, що єдина справжня родина для них — це Україна. Що вони не потрібні ні в Росії, ні деінде... Вони потрібні лише в Україні! А що робимо ми? Військовики тримають людей у величезних чергах на блок-постах, чиновники нерідко забирають у них пенсії і соціальні виплати...».

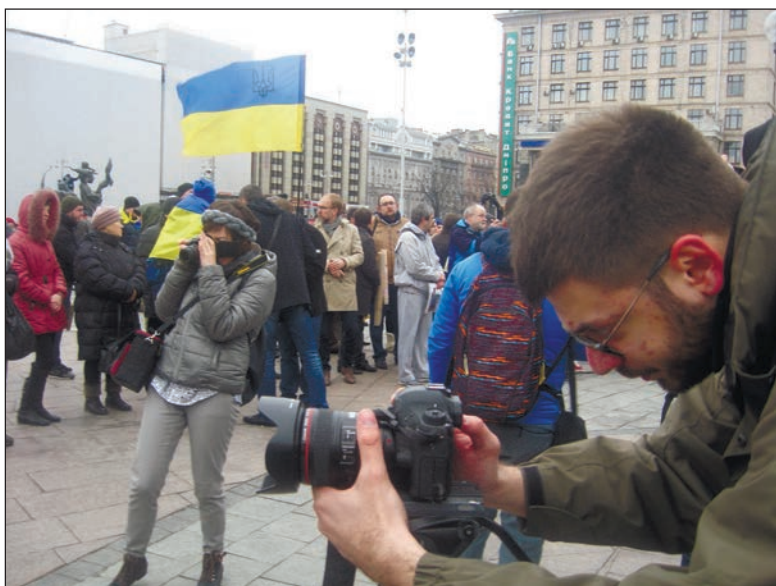
Ставлю питання руба: але ж є сепаратисти, які зараз просто жирують! Вони отримують від України все, що тільки можна отримати. А ще, окрім того, отримують в ДНР російську пенсію (якщо вік відповідний) ще й допомогу Ріната Ахметова. Як з такими бути?

Відповідь Тетяни була не менш емоційною:

«Сепаратисти повинні бути покарані! Люди, які закликали до відділення від України і які заробляли на цьому гроші, повинні бути покарані! Прізвища їх відомі, багато з них живе тепер в Києві. Але ними ніхто не займається! Прокуратура не може знайти часу, щоб нас допитати, а є вже понад тридцять свідків. Є люди, які любили Росію, дуже боялися насильницької русифікації, тому активно підтримали референдум. Але їм можна вибачити, вони помилилися... А є люди, які переконували загальні нєсенітництва, у які не вірили самі. І на цьому заробляли гроші. Їм все одно — Україна, Росія, Америка, Німеччина... Аби платили. І вони насправді винні більше, ніж ті, хто стояв на блок-постах, оберігаючи кордони своїх так званих «республік». Ось таких безсовісних, цинічних «заробітчан» на людському горі і треба судити в першу чергу...»

Слухав Тетяну уважно. Це раніше вона була мешканкою Донецька. Тепер Тетяна Матяш живе в Києві, тож сприймав її вже інакше. Як освічену мешканку столиці, збагачену донбаським досвідом.

Сергій ЛАЩЕНКО

Інтерв'ю беруть у Саїда Ісмагілова

ТИМ ЧАСОМ...

У Донецькій області за співпрацю з терористами «ДНР» засудили 8 підлітків, ще 9 кримінальних проваджень щодо неповнолітніх осіб розслідуються. Про це повідомили у прес-службі прокуратури Донецької області.

«Протягом 2015 року за вчинення злочинів проти громадської безпеки судами області засуджено 8 підлітків,

які внаслідок своєї необізнаності та недостатнього батьківського піклування вступили до лав незаконних збройних формувань терористичної організації «ДНР», — йдеться у повідомленні.

Також відзначено, що в даний час на стадії досудового розслідування та судового розгляду перебуває ще 9 кримінальних проваджень зазначеної категорії стосовно не-

повнолітніх осіб. У прокуратурі підкреслили, що більшість з цих підлітків добровільно вийшли з незаконних збройних формувань і з'явилися в правоохоронні органи з повинною, щиро розкаюлися і активно сприяли розкриттю злочинів.

«За таких обставин вони можуть бути судами звільнені від кримінальної відповідальності», — запевнили в прокуратурі

Сватівський районний суд Луганської області засудив чоловіка до 15 років позбавлення волі з конфіскацією усього належного майна за скоєння терористичного акту, що призвів до загибелі військовослужбовця Збройних сил України.

Як повідомляє прокуратура Луганщини, мешканця Станично-Луганського району визнано винним у вчиненні кримінальних право-

порушень, передбачених ч. 3 ст. 258 КК України (вчинення терористичного акту, що призвів до загибелі людини) та ч. 3 ст. 15, ч. 2 ст. 258 КК України (незакінчений замах на повторне вчинення терористичного акту).

Нагадаємо, у січні 2015 року чоловік приніс на блокпост ЗСУ та подарував військовим поліетиленовий пакет з банкою меду, яка виявилася замаскованим невідомим ви-

буховим пристроєм, внаслідок вибуху якого загинув один військовослужбовець, а ще троє були важко поранені.

Як зазначає прокуратура, в лютому 2015 року ця особа намагалася скоїти повторний терористичний акт за допомогою вибухівки. Проте при підготовці до його вчинення чоловік був затриманий працівниками поліції.

УНІАН

ОФШОР-ГЕЙТ

3 квітня Центр із дослідження корупції і організованої злочинності (OCCRP), Міжнародний консорціум журналістських розслідувань (ICIJ) і сайти світових ЗМІ опублікували розслідування, які базуються на витоку документів компанії-реєстратора Mossack Fonseca (Панама, BVI), повідомляє *detector.media*.

Репортери із 76 країн опрацювали понад 11 мільйонів документів щодо офшорних компаній та їхніх власників. У матеріалах йдеться про угоди і офшори 12 діючих і колишніх світових лідерів, 128 політиків та офіційних осіб і 29 мільярдів зі списку найбагатших людей Forbes. Зокрема, згадуються угоди, до яких причетні Президент України Петро Порошенко, король Саудівської Аравії Салман, прем'єр-міністри Ісландії і Пакистану, родичі голови КНР Сі Цзіньпіна і президента Азербайджану Ільхама Алієва.

3 квітня на трьох українських каналах — «Громадському ТБ», «UA:Першому» та каналі «24» — було показано розслідування програми «Слідство.Інфо» (проект «Громадського ТБ») «Подвійне життя президента» із циклу «Офшори державного рівня» щодо офшорних компаній Президента України Петра Порошенка, яке викликало професійну дискусію.

ПЕТРО ПОРОШЕНКО: МОЇ ДІЇ ПО ПЕРЕДАЧІ ПРАВ НА БІЗНЕС АБСОЛЮТНО ВІДКРИТІ...

Президент України Петро Порошенко 6 квітня провів зустріч та відповів на запитання журналістів у Національному прес-клубі Японії під час офіційного візиту до цієї країни.

Глава держави пояснив журналістам, як проходить процес передачі управління його бізнесом довірчій компанії.

«Після того, як я став Президентом, я одразу заявив, що довіряю свій бізнес найбільшому інвестиційному банку — Rothschild Group», — підкреслив Петро Порошенко.

Водночас, Президент пояснив, що для того аби відкрити можливість передачі українських активів цій компанії, було підготовлено спеціальну структуру, «в яку було трансформовано всі активи і вони походились ними управляти». «Таким чином, ми змогли відділити їх на час, коли я перебуватиму на посаді Президента», — підкреслив Глава держави.

«Це був дуже прозорий процес, це нормальна практика. Це була повністю публічна дія. Я зробив це не для мінімізації податків», — заявив Петро Порошенко.

«Це була прозора процедура відділення бізнесу від українського Президента, аби уникнути політичного впливу. Я думаю, що це основна відмінність від інших політичних діячів «панамського списку», — підкреслив Петро Порошенко.

Президент повідомив також, що планує провести реформу в Україні з деофшоризації бізнесу. «Це важлива частина майбутніх реформ — прозорість, відкритість та зрозумілі кроки», — додав він. *president.gov.ua*

ТИМ ЧАСОМ...

Представляючи результати експертного опитування політологів, аналітиків, громадських активістів та журналістів «Український репутаційний рейтинг», яке Центр стратегічних комунікацій провів за результатами подій березня, його директор Валентин Войтків повідомив, що у репутаційному рейтингу політиків перше місце посів Давид Сакварелідзе (2,3 бали), друге та третє — Наталія Ярьсько і Юлія Тимошенко (1,1), четверте — Олександр Турчинов (0,8), п'яте — Олег Тягнибок (0,7).

Водночас, «антилідером» місяця, за словами експерта, опитування визначило Петра Порошенка (-2,7 балів). Друге та третє місця віддали, відповідно, Олегу Березюку (-2,2) та Арсенію Яценюку (-2,1). Дали в цьому рейтингу йдуть Андрій Садовий (-1,8), Ігор Кононенко (-1,5), Арсен Аваков (-1,0), Юрій Бойко (-0,4) та Анатолій Грищенко (-0,1).

Колись, коли мені набридло переконувати російських журналістів не брати участі в політичних іграх і не заробляти на ангажемент, у мене з'явилась ідея вчити цьому дітей. Або хоча би студентів. Насправді, дуже складно пояснювати журналістам, вихованим у радянській системі освіти, у яких в дипломах було написано «працівник засобів масової інформації та пропаганди», що таке закон і логіка. Закон потрібен для того, щоб у країні були загальні правила співіснування, логіка — для розуміння того, що відбувається. Цьому треба навчати з дитинства.

Насправді, все дуже просто. У законі, зокрема і в російському, написано про свободу — перш за все, про свободу отримання і поширення інформації. Насправді, росіяни користуються лише половиною цих свобод: вони вільно розповсюджують лише ту інформацію, яку їм нав'язують. Це як у нацистському гаслі «Arbeit macht frei»: російським журналістам ще з радянських часів нав'язали хибне уявлення про свободу — тільки працювати, про інші свободи навіть і не мріяти.

Із приходом Володимира Путіна дев'ятирічний період «свободи» закінчився і розпочалась чекістська «свобода»: можеш писати все, що захочеш, окрім корупції, Чечні, Путіна і його оточення. Розпочався період інформаційного божевілля, коли полковник Шабалкін, круглий від самовдоволення, достатку і калорійної їжі, виблискуючи золотим зубом, розповідав журналістам казки. Наприклад, як до Чечні прибули афганські таліби. У жодного журналіста в той період становлення путінських свобод не виявилось жодного бажання «увімкнути» логіку, щоб написати цікаву статтю про те, як ФСБ перекинула в Моздок пензенського полковника саме для того, аби брехати. Або, наприклад, запитати полковника про те, через які кордони і як потрапили в Чечню таліби. І що робили в цей час доблесні російські прикордонники. Але російська журналістика вже була поставлена в рамки нових понять — Arbeit macht frei.

Логіка у звичайному житті — не наука, це стан необхідного пізнання світу. Припустимо, у вашому магазині раптом зникли улюблені турецькі помідори або польські яблука. Що вам говорить рідне російське телебачення? Каже, що вони «санкційні». Хто встановлював санкції? Рідна російська влада, у відповідь на європейські санкції. А чому ЄС запровадив санкції? Ось тут настає безвихідь, оскільки далі інформація закінчується — про неї на російському телебаченні нічого не говорять. А кажуть лише, що ЄС — огидна мерзenna організація, яка не любить «руський мір». А чому не любить? Знову не говорять.

Коли випадково починаєш розмовляти з росіянином із тієї поширеної категорії, яких називають «ватниками», то розумієш, що російська логіка — це усичена інформація. Як у хворого — тут болить,

тут — не болить. Або як у кастрованого кота — навесні починає хвилюватись, але з якого приводу — вже не пам'ятає. Логіка стає інструментом у розумінні інформації лише тоді, коли є освіта і необхідний обсяг знань. У Росії і на пострадянському просторі взагалі освіта завжди була під контролем влади, раніше — КДБ і комуністичної ідеології, зараз — під контролем спецслужб і полохливих диктаторів, які

НЕМАЄ ДИМУ БЕЗ ОФШОРУ

боятися грамотного населення. Тому що освічене населення перестає вірити брехні.

Останніми днями Росія потрапила в чергову смугу випробувань. Окрім щоденних сирийських «перемог», які для більшості росіян стали безсумнівним досягненням мудрої політики президента Путіна, настав час для розуміння, що таке офшор. Як ви вважаєте, чи багато росіян полізи копатись у довідниках і енциклопедіях, у Вікіпедії, або подзвонили знайомому економісту, щоб дізнатись, що таке офшор? Мінімум, і то з тих, хто і так там постійно копається. Решта довірили свої мізки все тому ж телебаченню, яке пояснить, що офшор — підступи поганого американського імперіалізму, який спить і бачить, як би принизити дорогого і улюбленого президента Росії.

Весь радянський період населення переконували в тому, що радянські люди — найосвіченіші у світі. Тепер зрозуміло, чому? Тому що, якщо зараз будуть говорити, що це не так, що радянські люди не отримували і десяти відсотків знань, які дають у Гарварді, Оксфорді, Сорбонні та інших університетах, то доведеться погоджуватись, що СРСР був імперією не лише зла, але і брехні. Або не погоджуватись і з піною біля рота переказувати казки про те, що паровоз вигадали брати Черепанови, а радіо — Попов. Логіку вивчали на філософських факультетах у університетах, але про неї нічого не знало населення — не потрібно було, думали партія і уряд. «Офшор» — таке ж незрозуміле і частково страшне слово для росіян, як демократія, плюралізм, юриспруденція. Найстрашніше, ніж будь-що, що раптом потрапило на територію країни після розвалу СРСР. Як було спокійно жити ра-

ніше: «голосуйте за кандидата з блоку комуністів і безпартійних», і всі думали, що «безпартійні» — це політичне розмаїття. А може, і взагалі не думали, тому що кандидат все одно був один, без альтернативи. Коли з'явилась альтернатива, то, як правило, одні були бандити, інші — колишні бандити, які називають себе «демократами», а альтернативні вибори — «демократичними».

Швидше за все, слово «офшор» для більшості росіян буде таким самим лайливим, як і «дєрьмокрація». Поки російська пропаганда розмірковує, як підносити це слово, в якому контексті, коли і в якій програмі — хто здатен яскраво пояснити росіянину чергову капость Заходу. Про офшори Порошенка і

Алієва, звісно, розповіли, пояснили, що це заховані від податків гроші. А про офшори близьких друзів Путіна мовчать. Поки боязко, але вже говорять, що прізвища російського президента немає там, у цих документах, опублікованих на гроші Сороса.

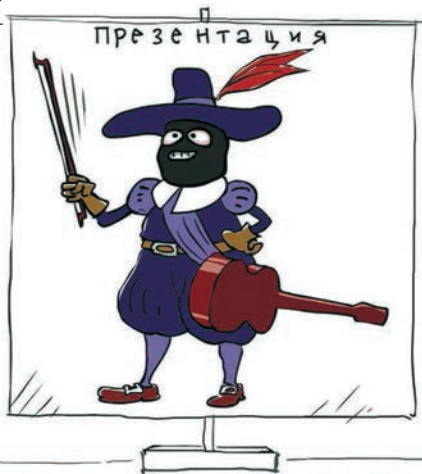
Тут мала би включитись логіка, але, ви ж не забули, що її в Росії немає? Ні знань, ні бажання щось дізнатись, наприклад, що це за звичайний віолончеліст, чия зарплата ніяк не тягне на рахунок у закордонному банку, тим більше, на офшор в далекій Панамі. Ну так, народний артист, так — диригент Маріїнки, само собою — талановита людина, але ще і хрещений батько Марії Володимирівни, старшої дочки Путіна. З якого рожна талановитий віолончеліст раптом стає співзасновником компанії «Петроінтеройл», в назві якої слово «ойл» означає нафту або нафтопродукти. А з того, що майбутній власник мільярдного офшору не тільки кум Володимира

КОМЕНТУЄ ХУДОЖНИК

И Возглавит
Гвардейцев
сам Граф
Офшор!

Карикатура Сергія Йолкіна

РЕАКЦІЯ УКРАЇНЦІВ НА «ОФШОР ПОРОШЕНКА» ПОКАЗУЄ, ЯК УКРАЇНА ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД СУЧАСНОЇ РОСІЇ...

Дрю Салліван, засновник Центру з дослідження корупції та організованої злочинності, пообіцяв, що оприлюднене його організацією розслідування «змінить світ». Але в цій обіцянці журналіста є одна невелика неточність. Змінитись може лише той світ, до якого він звик. Світ, у якому існує незалежне правосуддя, вільні засоби масової інформації, громадська думка. В якому, врешті-решт, є справжня виборність і змінюваність влади.

Для такого світу публікація інформації про офшорні фірми посадових осіб, підозрілих операцій, таємничого «зберігача» — привід для статей на перших полосах у газетах, телевізійних шоу, заяв представників слідчих органів і прокуратури. І навіть якщо жодних реальних судових перспектив опубліковані документи не відкриють, партія політика, чия чесність поставлена під сумнів, має всі шанси провалитись на наступних же виборах, а він сам — відправитись на (не) почесну пенсію.

Салліван обіцяв прес-секретареві російського президента Дмитрові Пескову, що той буде працювати до пізнього вечора. Думаю, Песков провів недільний вечір у менш напруженому режимі, ніж сам Салліван. Що, власне, сталося? «Новая газета», яка існує для того, щоб паплюжити світлий образ найпопулярнішого політика Росії, опублікувала чергове вкидання? Західні ЗМІ завели набридлу волинку про «друзів президента»? Більшість російських громадян про цю спробу скомпрометувати Росію нічого не дізнаються. А якщо і дізнаються, то як про підлий наклеп, із яким доводиться жити. І, швидше за все, поспівчують тому, на кого обрушується вся ця підлість, — тільки тому, що він наважується захищати Росію від її ворогів. Генеральна прокуратура Росії і Слідчий комітет Росії якщо і займуться панамською історією, то лише для того, щоб покарати розповсюджувачів цих

«налепів і підлості». А російські ЗМІ розповідати не про Путіна та його друзів. Вони розповідати будуть про Порошенка. Тому що лаяти Рейгана на Красній площі — це і є усталена норма російської демократії. До речі, те, як відреагували українці на публікацію, що свідчить про реєстрацію їхнім президентом офшорних фірм, уже демонструє, як сучасна Україна відрізняється від сучасної Росії. Практично ніхто не стверджує, що голова держави може робити все, що хоче. Ні, дискусія іде головним чином про міру відповідальності. Про політичні наслідки — будуть вони чи ні. Про те, що мають робити нещодавно тільки сформовані антикорупційні органи. І прихильники, і опоненти Петра Порошенка не мають сумніву щодо того, що він — такий самий громадянин, як і всі інші. Громадянин, який несе відповідальність за свої вчинки і свої проступки.

І це той світ, який Дрю

Салліван дійсно може змінити. Тому що, врешті-решт, важлива не сама інформація — в офшорних мережах може заплутатись політик будь-який, навіть найбільш некорумпованої країни — важлива реакція на інформацію. Важлива наявність суспільства, яке хоче цю інформацію знати, дискутувати про неї, робити висновки. Важлива наявність медіа, здатних розвинути тему і відокремити справжній зміст наданих документів від емоцій і пропаганди. Важливо, щоб відреагували правоохоронці і суди. Професійний рівень і такої дискусії, і юридичних наслідків і є показником зрілості суспільства. Ну, а політичні наслідки будь-яких викриттів — доказом того, що виборець зробив свій висновок і поклав відповідальність за країну на тих, кому вдалось опинитися на віддалі від епіцентру вибуху.

Змінити можна лише той світ, який може і хоче змінюватись.

Віталій ПОРТНИКОВ,
журналіст і політичний коментатор,
оглядач Радіо «Свобода»

...І ЯК ВКУПІ З РОСІЄЮ МИ ВІДРІЗНЯЄМОСЯ ВІД ІСЛАНДІЇ

Прем'єр-міністр Ісландії Сігмюндюр Давід Гюнлейгссон 5 квітня подав у відставку після звинувачень у приховуванні коштів в офшорній компанії, повідомило Радіо «Свобода».

Згідно з витоком фінансових документів, ісландський прем'єр та його дружина створили компанію на Британських Віргінських островах, якій допомагала панамська юридична фірма. Сігмюндюр Давід Гюнлейгссон відкидає звинувачення.

4 квітня в Ісландії тисячі протестувальників вишили під стіни парламенту, вимагаючи відставки прем'єр-міністра країни, а опозиція пригрозила йому вотумом недовіри уряду.

У вітторок Сігмюндюр Давід Гюнлейгссон звернувся до президента з закликом розпустити парламент. Але президент відмовився, зазначивши, що насамперед він хоче провести консультації з лідерами інших політичних партій.

ua.krymr.com

ЧУТКИ ПРО НАШУ СМЕРТЬ ДЕЩО ПЕРЕБІЛЬШЕНІ

Чогось подібного ми і очікували, коли агенція «Крим.Реаліі» розповіла світу про нашу газетну долю, навіть дещо перебільшивши її трагізм, бо чутки про смерть «Кримської світлиці» не відповідають дійсності, як і про номер газети, що є останнім в історії її існування. Сподіваємося, що їх, «останніх», буде ще чималенько.

Але така звістка стала бальзамом на душі тих, кому цього дуже хотілося. Серед них про нас згадали і наші вічні «закляті друзі» із «Кримської правди» у політичному огляді Н. Філіппова «Брусчатка политического уровня» 2 квітня. Спробую відкинути емоції і проаналізувати лише те, що написано пером і не вирубати «топором». Автор огляду визнає, що україномовна «Кримська світлиця» була в Криму єдиною, а це вже означає, що таке модне твердження про насильницьку українізацію Криму, котре нібито привело до відторгнення його від України, він заперечує, бо якщо не преса, то хто ж? До того ж, один, звісно, у полі не воїн. Не без іронії згадає оглядач і про те, що ми боролися за своє фінансування. «Чесна і бідна» українська влада не знаходила коштів на утримання газети, як і механізму, аби його здійснювати. А у «Кримської правди» таких проблем зроду не було, бо працювала вона на іншого, багатого і щедрого хазяїна, у тому числі, і за українські гроші. Моя приятелька, котра була там коректором, зізналася, що одержувала зарплату вчетверо більше, ніж називала мені раніше, але сказала це лише після звільнення, бо говорити про справжні свої доходи газетяркам забороняла адміністрація. Тож напрошується висновок: «русскоязыч-

ных» у Криму ніхто ніколи не утискував, у чому Росія намагається переконати світове співтовариство. Швидше навпаки. Інакше і не стала б «Крымская правда» «газетой победителей», як це зазначається в її рекламі.

А тепер про те, чи боролися ми «со всем русским, что попадало в поле зрения». Де ж тут було з усім цим боротися, якщо «русским» було заповнене практично все поле зору? Тоді б довелося боротися і з собою, своїми біографіями, схожими на ті, що були і у колег із «Крымской правды», а де з ким із них вони взагалі співпадали, бо наші працівники трудилися колись у цій газеті, і в газеті «Крымский комсомолец», лише мріючи про рівноцінні умови для розвитку і свого народу. Але ми ніколи не дозволяли собі називати російську мову «недоразвитим языком» та іншими образливими словами, як це робили наші російські колеги щодо української. Бо ні «язык», ні мова не причетні до того, як їх використовують, не винні, що стають смертоносною зброєю, а вся відповідальність — на тих, хто збиткується над ними, роблячи їх знаряддям насильства. До речі, «великий и могучий» дійсно гідний кращого застосування. А що робитися для його розвитку? За останні роки 50 він збагатився лише на десяток запозичень — як от шопінг, маркетинг, драйв, креатив, скутер, і особливо модне тепер — офшори, у той час, як мільйони росіян не можуть трьох слів зв'язати без мату та потворних словотворень, таких як «ённий, еонный, ейный». Коли навіть професійні тележурналісти з російським словом обходяться напрощуд вільно, від чого, наприклад, гумористичний номер кон-

курсу стає «смехотворным». Ось тут би і докласти свої зусилля «победителям». І це могло б стати сферою нашої співпраці.

Скажете, жартую? Можливо, й так. Але знову ж таки, послаючись на контекст огляду, згідно з яким «есть основания полагать», що ми невдовзі спробуємо «встроиться в новую действительность». Хотіла б зауважити, від подібного була б взаємна користь. Ми б надали ще одну підставу говорити про «зрадливу українську націю» та вельми лояльну і справедливую Росію — «щедрою душой», а зате повернули б наш газетний бюджет, що не сягає зарплати одного російського високопосадовця.

Бо «встроиться» на тих умовах, на яких це зробили свого часу «Крымская правда» та її подібні, нам ніхто не дозволить. Це вони взяли від України все: почесні звання (навіть зірки Героїв), квартири, державні пенсії — за те, що ненавиділи свою державу і активно готували ґрунт для її повалення. А тепер наввипередки поливають брудом та оббрикують все українське. Навіть свиняча чума, що спалахнула в Криму у лютому і про яку в Україні ніхто й не чув, видавалася ними як така, що «прибігла» сюди з Херсонщини. Дарма, що з 20 вересня минулого року українська сторона здійснювала продуктову блокаду півострова, а невдовзі то-варообіг між Росією і Україною було офіційно припинено. Звідти ж прийшла і епідемія грипу, але чомусь не в Крим, а в Санкт-Петербург, хоча це зовсім і не по дорозі. Це як в анекдоті про невістку, що завжди винна, навіть коли десь пасе свиней.

А те, що не всі працівники «Крим-

ської світлиці» можуть і хочуть перебрисати до Києва, дійсно правда, як і те, що свого часу зухвалі російські патріоти не реагували на заклик «челюдан, вокзал, Россия», а робили все, аби Росія прийшла до них сама.

І ще раз про підозру щодо нашого бажання «встроиться» в нову дійсність. Куди і як нам «вмонтовуватися» — вирішувати нашим прихильникам, які вірять нам і розділяють наші погляди і почуття. І якщо під маркою турботи про нашу безпеку нас «зливає» сьогодні кївське Газетно-журнальне видавництво, то, на щастя, це ще не вся Україна.

2013 рік, центральна площа Сімферополя, ніхто не зносить палаток і не «пакує» організаторів. А тепер уявіть собі, що це — сьогодні, і замість «русскому языку» написано — «українській мові»... І скільки секунд простояла б така конструкція? Та це навіть не уявляється...

Якщо ось такі публікації у «Кримській світлиці» теж вважати боротьбою «со всем русским», то треба спершу підрахувати, скільки «русских» відправили на той світ її діючі особи. Відповідь на це запитання, напевне, настільки страшна, що й досі залишаються закритими сталінсько-беріївські архіви. Але правда, нехай хоч по краплі, але просочується з тих таємних джерел. Готуються до оприлюднення архівні номери «КС» за травень 1993 року — саме звідти взята ця приголомшлива публікація. Заглядайте до нашого pdf-архіву — там історія «Світличної» боротьби — звичайно ж, не з «русскими», а з тим, що не дає вільно і мирно жити й розвиватися і їм, і нам, і десяткам інших народів, яких звела разом доля на благословенній кримській землі.

ПЛАН ЗЛОЧИННОГО ГЕНОЦИДУ СУПРОТИ УКРАЇНИ

З ТАЄМНИХ
ДЖЕРЕЛ

«Літературна Україна» за 27 лютого ц. р. опублікувала один із найганебніших документів російської більшовизму, який свідчить про те, **ЩО СОВЕТСЬКО-МОСКОВСЬКИЙ імперський центр планував у 1944 році виселити увесь український народ поза межі його батьківських земель, на такий самий лад, як він це чинив з малими народами Кавказу та кримськими татарами. Цей документ треба поширити по Україні мільйонними тиражами. Щоб всі ті українці-малороси, які ще дотепер так чи інакше сприяли тісному союзові між Україною та Росією, довідалися, які це блага їхнім батькам підготувляла імперсько-совєтська Росія у «дружній сім'ї народів». Якщо б цей діявольський план Сталіна, Берія, Жукова та інших «батьків советського народу» був здійснений, то сьогодні вони і їхні діти, ті що були б пережили цей геноцид, тинялися б по сибірських тайгах. Публікуємо цей документ в українському перекладі.**

«Цілком таємно. Наказ ч. 0078/42. 22 липня 1944 р. м. Москва. До Народного комісаріату внутрішніх справ СРСР і Народного комісаріату оборони СРСР. ЗМІСТ: Про ліквідацію саботажу в Україні і про контроль над командирами і червоноармійцями, мобілізованими у звільнен-

них областях України.

ПАРАГРАФ І.

Агентурна розвідка встановила: упродовж останнього часу в Україні, особливо в Київській, Полтавській, Вінницькій, Рівненській та інших областях, можна спостерігати відкрито ворожі настрої українського населення супроти Червоної армії й місцевих органів советської влади. В окремих районах та областях українське населення вороже протиставиться здійснюванню заходів партії й уряду для відновлення колгоспів і віддачі хліба для потреб Червоної армії, воно захоплює хліб в ями. У багатьох районах ворожі українські елементи складені з осіб, які ховаються перед мобілізацією до Червоної армії, організували в лісах «зелені банди», які не тільки нищать військові ешелони, але нападають на невеликі військові з'єднання, а також убивають місцевих представників влади. Деякі червоноармійці та командири, підпавши під вплив напівфашистського українського населення і мобілізованих червоноармійців із звільнених областей України, почали розкладатися і переходили на бік ворога. Із вище сказаного видно, що українське населення стало на шлях явного саботажу Червоної армії і советської влади й прагне до повернення німецьких окупантів (!?). Через те, з метою ліквідації та контролю над мобілізо-

ваними червоноармійцями і командирами звільнених областей України НАКАЗУЮ:

1. Виселити в окремі райони СРСР ВСІХ УКРАЇНЦІВ (наше підкр.), які жили під владою німецьких окупантів.

2. Виселенню підлягають: а) в першу чергу українці, які працювали і служили у німцях; б) в другу чергу виселити всіх інших українців, які ознайомилися з життям німецької окупації; в) виселення почати після того, як буде зібраний врожай і відданий для потреб Червоної армії; г) виселення проводити тільки вночі і секретно, щоб не дати можливості сховатися іншим, не дати знати членам їхніх сімей, які перебувають в Червоній армії.

3. Над червоноармійцями та командирами із окупованих областей встановити суворий контроль:

а) завести в окремих («особых») відділах спеціальні справи на кожного; б) всі листи перевіряти, не за допомогою цензури, а за допомогою особливо-го відділу;

в) закріпити одного таємного співробітника на 5 командирів і червоноармійців.

4. Для боротьби з анти-советськими бандами перекинути (в Україну) 12-ту і 25-ту каральні дивізії НКВС...

Наказ підписали: народний комісар внутрішніх справ Берія, заступник го-

лови Народного комітету оборони СРСР маршал Жуков.

* * *

Як відомо, на засіданнях XX з'їзду КПРС 25 лютого 1956 р., який розвінчував т. зв. «культ особи», Хрущов уперше заговорив про план примусового виселення усіх українців з рідних земель. При тому він сказав, що план не був здійснений: «Українці уникли цієї долі тільки тому, що їх надто багато й нікуди було вислати». Хоч Хрущов мовчанкою обминув той факт, що виселенню піддано тоді чи не 1—2 мільйони українців. Виселення всіх українців з окупованих німцями частин України (тобто з усієї України, бо під німецькою окупацією була ціла Україна) було заплановано Сталіним та його співробітниками, зокрема Берією. Але не переведене в життя з «технічних» причин. Як сказав Хрущов, українців було за-багато.

Опублікований в «Літературній Україні» документ свідчить також і про те, що не тільки на західноукраїнських землях проходила боротьба з советським наїзником, який прийшов після нацистського, а й на східноукраїнських землях, де населення, як це підтверджує таємний документ, чинило масовий опір советському режимові. І то не тільки пасивний, але й активний.

Отже, плани виселення українців зачіпали не тільки Західну Україну, а й усі українські землі. Саме тут і треба шукати причин того ніби «чуда», яке сталося в час референдуму, коли проїняті русифікацією та національною байдужістю українці зі східних земель голосували за самостійність на 80—90 відсотків.

О. ЧАБАРІВСЬКИЙ
«Кримська світлиця» №19
за 15 травня 1993 р.

ФСБ ОБШУКАЛА СЕВАСТОПОЛЬСКУ «ПРОСВІТУ»

В Севастополі наприкінці березня співробітники російської Федеральної служби безпеки (ФСБ) провели обшуки в міському відділенні Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка. Під час обшуку було вилучено понад 250 найменувань книжок, виданих у друкарнях Канади, Франції, США та України. Стверджується, що серед виявлених книжок — дев'ять видань у 18-ти примірниках, які входять до російського федерального списку екстремістських матеріалів. За заявами севастопольських співробітників ФСБ, вилучена література призначалася для «поширення серед мешканців РФ ідей українського націоналізму та сепаратизму».

Як заявили на російському пропагандистському телеканалі LifeNews, одним з напрямів діяльності «Просвіти» була «пропаганда національної переваги, героїзація УПА, ОУН та інших екстремістських організацій». Керівника севастопольської «Просвіти» з 2003 року Володимира Проценка на телеканалі було названо «одним з активних ідеологів українського сепаратизму, членом раніше діючої севастопольської міської організації «Конгрес українських націоналістів».

У серпні 2014 року повідомлялося, що севастопольське відділення «Просвіти», яке діяло з 1989 року, припинило своє існування, а на його базі було створено російську регіональну організацію «Союз украинцев Севастополя «Просвещение», головою якої було обрано керівника ансамблю «Севастопольчанка» Тамару Маслову.

З часом з'ясувалося, що севастопольська «Просвіта» вже кілька місяців практично не працювала. У коментарі виданню «Аргументы недели – Крым» секретар українського національно-культурного товариства Севастополя Маргарита Литвиненко уточнила: «Їхне приміщення, судячи з усього, було зачинене, і хтось, потрапивши всередину, натрапив на літературу та інші речі, які зберігалися у приміщенні, і повідомив компетентним органам».

У той же час голова Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка Павло Мовчан у коментарі сайту «15 минут» повідомив, що українці Севастополя з центром ще не зв'язувалися, і що очільник севастопольської «Просвіти» Володимир Проценко мав намір зареєструвати її згідно з російським законодавством. «Ми йому сказали, що якщо він це зробить, то не матиме до нас жодного стосунку. Річ у тім, що не може бути організації «Просвіта» лише у Севастополі. Може бути тільки все-кримська «Просвіта», але всекримська організація заборонена», — заявив Мовчан, припустивши, що істинною причиною перевірки і обшуку в севастопольській «Просвіті» могло стати приміщення в центрі міста, яке вона займала і на яке місцева влада давно накинула оком. Відповідаючи на питання, яку екстремістську літературу могли знайти в офісі, Павло Мовчан відповів: «Для них навіть Шевченко екстреміст. Не здивуюся, якщо вони й Гоголя українським націоналістом зроблять за «Тараса Бульбу». Їхнім фантазіям немає меж».

<http://15minut.org/news/>

СПІРАЛІ ІСТОРІЇ

Нашим читачам вже відомо, що журналіст і письменник Олександр Гаврош з Ужгорода є одним з членів журі конкурсу «Ми — діти твоєї, Україно!» ім. Д. Кононенка, фінал якого відбудеться у Києві наприкінці квітня. Недавно пан Олександр відсвяткував свій день народження, з чим «Кримська світлиця» його щиро вітає і пропонує читачам для ближчого знайомства з ужгородським побратимом ці публікації.

Олександр ГАВРОШ:

«У ЛІТЕРАТУРІ АМАТОРИ НЕ ЗАЛИШАЮТЬСЯ...»

Письменник та журналіст Олександр Гаврош минулої суботи відсвяткував свої перші 45. Книги автора видавалися в престижних видавництвах, навіть екранізувалися. У його житті не бракувало конкурсів, фестивалів, премій, а деколи навіть гонорарів. Але найважливіше — досвіду відкривати багато дверей, навіть під час кризи знаходити сприятливий збіг обставин у житті. Про все це і дещо більше автор і розповідає сьогодні нашим читачам.

— Ти починав із віршів. Якою зараз бачиш першу книжку? Чи хотів би щось у ній переінакшити, доповнити?

— Напевно, більшість письменників починають із віршів. Дивлюся на першу книжку, що була доволі смисловою і називалася «Фалічні знаки», як на себе молодого.

Кажуть, що Бокаччо на схилі літ соромився свого «Декамерона». Людина змінюється, а видана книжка — ні. Мені не соромно за свої книжки, але розумію їхню недосконалість. Бо відосконалення не знає меж. Ставлюся до них без пафосу і патетики. Люблю робити нові редакції, удосконалюючи текст. Адже письменник, якщо працює над собою, розвивається. Гоголь казав, що кожен текст має пережити сім авторських редакцій.

— Ти відійшов від журналістики. Чому?

— Це не я відійшов від журналістики. Це наша журналістика відходить в небуття. Сучасна доба принесла смерть паперовій журналістиці, а з нею і розлогим та аналітичним жанром. Тепер усе звелось до коротких інформацій. А їх можуть продукувати всі. А я люблю думати, в тому числі й у журналістиці. Тепер «думання» нікому не потрібне, бо ніхто не хоче платити гонорар. А праця без оплати перестає бути професійною. Це вже хобі, аматорство. Професійна журналістика не може бути безкоштовною. Публікуюся на сайті радіо «Свобода» в рубриці «Точка зору». Там маю можливість висловитися з «гарячих» проблем Закарпаття.

— Олександр, зараз працюєш у театрі. Чи варто нам чекати до театральної річниць якусь яскраву прем'єру?

— Так, минулого року я зробив поворот у своєму житті і став працювати в музично-драматичному театрі завідувачем літературної частини. Це дало можливість зануритися всередину театального процесу — ідеальна робота для драматурга. Нині музично-драматичний театр знову звернувся на себе увагу. З приходом нового директора Василя Марюхничка ситуація в закладі поліпшується. З'являються цікаві прем'єри, зростає відвідуваність. Ще цього сезону хочемо відкрити малу сцену. В планах — дуже цікаві задуми, які можуть стати візитівкою театру.

— Працюєш із багатьма видавництвами. Чи має кожне з них свої методи роботи? Як казав один дослідник, таку собі «атомну бомбу» в боротьбі за читача?

— Так, вигідніше працювати з різними видавництвами, бо, на жаль, вони мало уваги приділяють промоції книжки. А книжка — теж товар. І якщо її не пропагувати, то вона «загубиться» в книгарні поміж сотень чи тисяч подібних. Тепер мало книжку видати, треба її ще й

реалізувати. А продавати в сучасних умовах дуже важко навіть харчі чи алкоголь, що вже казати про такий інтелектуальний продукт? Тому наклади зменшуються, ціни на книжку зростають. Невдовзі будемо свідками того, що вона стане поштучним товаром.

— До речі, розкажи і про таку інтригуючу річ, як гонорар. Вона існує в столичному масштабі?

— Чим менший наклад, тим менший гонорар, бо автор отримує відсоток із книжки. Насправді це смішні гроші. Гонорар за книжку, над якою ти працював місяці, може становити кілька тисяч гривень. Але і це ще благо в порівнянні з тим, що більшість авторів змушені самі шукати кошти на свої книжки. Без їхніх зусиль вони би не виходили.

— Письменникам не бракує рефлексій, а от сюжетів часто не вистачає. Звідки береш їх, з обох кишень, як Чапек? Із життя? Чи вигадеш сам?

— Ідеї приходять із повітря. Закарпаття має дві дуже великі переваги для літератора: воно — самотнє, інтригуюче і мало прописане в літературі. Тому можна звідси не виїжджати, писати про нього все життя і до кінця не вичерпати всіх тем. Чим я і займаюся, адже майже всі мої твори — про Закарпаття.

— Недавно вийшла твоя книга легенд у видавництві та в художній інтерпретації Олександри Гаркуші. Як вважаєш, така книжка має бути подарунковою? Презентацією брендів?

— «Легенди Срібної Русі» якраз і є яскравим прикладом того, що Закарпаття має цілі нерозкриті пласти для красивого письменства. І вони лежать на поверхні. Мені захотілося наші легенди підняти на рівень художньої літератури, зробити їх цікавим читивом для сучасного читача. Олександра Гаркуша знайшла для цього оригінальну форму. Тому книжка стала подією.

— Чи не хотів би поглибити фольклорну тему? Адже в нас багато народних перлин, які ще ніхто не бачив. Як, зрештою, ще можна назбирати по наших селах.

— Так, через те, що закарпатці не мали свого панства, література в нас починає зароджуватися тільки з XIX століття, та й то мертвородиним «язичем». Але народ безмовним не буває. Якщо нема письмової традиції, тоді широко розвивається усна. Маємо величезне багатство народних казок. Але нині вони на задвірках уваги.

Вочевидь, потрібна нова інтерпретація для сучасного читача. «Нова доба нового прагне слова» — як сказав поет. У книжці «Дідо-Всеви́до» я спробував подати свої версії «страшних» казок. І це здобуло позитивний читачий розголос. Готую ще одну

книжку такого роду, але вже з іншою ідеєю.

— Як ставишся до літературних конкурсів? Бо тут багато точок зору. Наприклад, що талант все одно не залишиться непоміченим. Або ж, ніби всюди діє одне тільки кумівство-цімборство...

— Чудово, що є літературні конкурси. Сам неодноразово беру в них участь. Не абсолютізую їхній рівень чи незаангажованість. По-різному буває. Але це гарна нагода спробувати свої сили на людях. До речі, згадувані вже легенди про закарпатські замки стали переможцями двох всеукраїнських літературних конкурсів. Так що це тільки додало мені впевненості в тому, що роблю.

— Чого не вистачає літературі Закарпаття?

— Прочитаності. Наш край нині має кращих літераторів, ніж читачів. На жаль, цю проблему ми ніяк не можемо зрушити з місця вже півтора століття. Наші земляки мало читають. Навіть гарна книжка не зацікавляє закарпатців. Майже відсутня літературна критика. Вочевидь, це свідчить про ментальність нашого краю, яка зосереджена на матеріальних цінностях, а не духовних. Дається взнаки і найменша чисельність міського населення в Україні, яке більше прагне слова, інформації, власного розвитку. Тому й виникає парадоксальна ситуація, коли письменників-закарпатців більше читають за межами області, ніж удома.

У нас практично нема книжкового ринку. Все видається за рахунок авторських чи меценатських коштів, бо видавництво «прогорить», якщо видаватиме книжки за власні гроші. Тому що їх не розкуплять. А відтак і кількість виданих книжок в області знижується. Якщо раніше їх було навіть кілька сотень, то нині рахунок, напевно, пішов на десятки. Незабаром кожна видана у нас книжка стане подією.

— Яким ти бачиш свій 2016 рік?

— Насиченим. Чекаю на вихід кількох книжок — не тільки в Ужгороді, а й у Києві та Тернополі. Сподіваюся побачити нову п'єсу на закарпатській сцені. Словацьке телебачення готується знімати казку за моїм сценарієм. Хочу цього року спробувати себе і в дорослій прозі. Для людини, яка любить працювати, роботи завжди вистачає.

— Що думаєш про своє 45-річчя?

— Що все ще тільки вчуся. Літературою я став займатися років десять тому. Видав двадцять книжок, але тільки нині підходжу до її розуміння. Література потребує самопожертви. Нею не можна займатися на дозвіллі. Це справа, якій потрібно повністю віддаватися. У літературі аматори не залишаються. Час — безжалюсний критик. Тому 90 відсотків книжок не доживають до другого видання.

Розитувала
Мар'яна НЕЙМЕТИ
(«Новини Закарпаття»)
Фото В. ДУДИ

ЗАКАРПАТСЬКІ УГОРЦІ: ДІАЛОГ МОЖЛИВИЙ

Кажуть, що війна на Донбасі стала можливою через те, що цей регіон ніхто не чув. Мало туди їздили з інших областей, мало спілкувалися. Варився Донбас у своєму соку і таки зварився. Саме тому відомий письменник Андрій Курков запропонував провести письменницькі діалоги з найскладнішими регіонами України, де живуть національні меншини. Міністерство культури підтримало фінансово цей проект і наприкінці минулого року з десяток українських літераторів здійснило поїздку у ведмежий закут Одеської області — в Бесарабію, де поруч із українцями живуть молдавани, болгар, гагаузи і навіть росіяни-старовіри. Із трьох таких експедицій літератори вивели чимало вражень. Ще б пак, адже побували у селах, де письменників не бачили з часів СРСР. Навіть одеських! Приїхали звідти літератори задоволені і заспокоєні: ніхто в Бесарабії не прагне повторити долю Донбасу.

Другим підслідним регіоном пильного письменницького ока стало Закарпаття. Адже час від часу звідти йдуть дражливі новини про місцевий сепаратизм. Тож Андрій Курков із Києва, прихопивши по дорозі у Львові журналістку й прозаїка Галину Вдовиченко та поетесу й науковця Галину Крук, десантувалися в Ужгороді. Тут до них долучилися місцеві літератори Михайло Рошко та Сергій Федака, які викладають в Ужгородському національному університеті.

Таким поважним складом «чудова шістка» і подалася в українсько-угорське прикордоння. Що ж ми там побачили?

Міграція дається взнаки

Ситуація на Берегівщині та Виноградівщині — дуже різнилася, хоча це й сусідні райони, що прилягають до Угорщини. Адже якщо в Берегівському районі мешкає 75% угорців, то у Виноградівському — 75% українців. У самому Берегові співвідношення українців та угорців приблизно рівне. Ці дві національні групи хоча й живуть безконфліктним на позір життям, але культурно відособлені одні від одних. Не дивно, що найгостріший діалог із літераторами відбувся саме в Берегові, хоча брала участь в ньому переважно українська громада.

Культурна закритість угорської меншини чудово проявилася у селі Бене, де закарпатські письменники з подивом дізналися, що на Закарпатті існує регулярний угорськомовний літературний журнал. Угорці не прагнуть вийти на культурну орбіту загальнозакарпатських справ, тим паче загальноукраїнських. Їм цілком вистачає контактів із Угорщиною. Саме звідти йде донорська допомога на всі їхні проекти: від зведення пам'ятників до ремонту сільрад чи вуличного освітлення. Україну вони сприймають виключно як територію проживання. Такий собі сумний вибір долі, який від них не залежав. Тріанонський мирний договір відсік їх від суцільної угорської території ще століття тому.

Чесно кажучи, я був вражений, що багато сіл на Берегівщині виглядало доволі бідно у порівнянні із сусідньою Мукачівщиною чи Іршавщиною. Ми не побачили цілих вулиць двоповерхових котеджів, що для закарпатських селян не є дивиною. Старі одноповерхові будинки свідчили про брак молодих сімей, які прагнуть жити із сучасним розмахом. Більшість людей працює в Угорщині і чимало молоді залишається там назавжди.

Петерфолво, чи по-недавньому Петрово, було одним із найбагатших закарпатських сіл. Колгосп-мільйонер

числа угорської громади свідчитиме й про зменшення їхнього впливу.

Мадяри старі і нові

Хоча останні місцеві вибори дали двом угорським партіям рекордну кількість депутатських місць. В обласну раду вони набрали 9%. Аналітики це пояснюють тим, що вперше Партія угорців України (КМКС) та Демократична партія угорців України не конкурували між собою, а утворили спільний блок. Ба більше: уперше у списках угорських партій були... українці! І саме завдяки голосам українців вдалося досягнути такого успішного результату.

Чимало закарпатців прагне мати угорське громадянство, яке нескладно отримати після нещодавньої лібералізації, котру запровадив Будапешт. Подейкують, що угорським паспортом володіють вже до кількох сотень тисяч закарпатців, серед яких велика частина не угорців. (Ці дані також засекречені угорським урядом, як і прізвища тих, хто отримав громадянство). За право безпроблемно працювати в Євросоюзі доводиться платити лояльність до угорської меншини, через яку й проводиться отримання другого громадянства. Тому й виникають на Закарпатті «нові угорці», які донедавна ще про це навіть не снили, бо мають вельми умовний стосунок до угорського народу. Але на виборах ці «неофіти» голосують за нових покровителів — угорські партії.

Парадоксальну ситуацію можна спостерегти в угорських класах Ужгорода, де чимало дітей — з українських сімей. Бідолашне дитя змушене здобувати освіту нерідною мовою, бо батьки вважають це значно перспективнішим у майбутньому. Хоча спостерігаємо зворотну ситуацію і в Берегові, де в українських школах вчать угорці, аби досконало оволодіти державною мовою.

Прикордоння намагається отримувати вигоди від свого місця розташування. Замість «старих» (справжніх) угорців, що повиїжджали на Закарпатті, виникають «нові» (умовні), які ледве говорять угорською. Кількісно громада може залишатися навіть у тих самих параметрах, але якісно вона знекривлюється.

За два останні роки закарпатські угорці зрозуміли, що фатум Тріанонської угоди для них невблаганний. Україна довела свою стійкість, отож повернути колесо історії назад не вийде. Ніяких територіальних змін на західному кордоні не допустить ні Україна, ні Євросоюз. Значить, слід уживатися з державою, в якій живеш. І чим миролюбніше це відбуватиметься, тим краще для всіх.

Олександр ГАВРОШ,
письменник, журналіст
radiosvoboda.org

ПІШОВ З ЖИТТЯ НАРОДНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ, ЛАУРЕАТ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ ЛЕОПОЛЬД ЯЩЕНКО

2 квітня пішла з життя видатна особистість, відомий дисидент, народний артист України, український музикознавець та керівник хору «Гомін» Леопольд Ященко.

Леопольд Іванович народився 2 червня 1928 року в місті Києві. Навчався у Київському державному музичному училищі ім. Глієра, закінчив історико-теоретичний факультет Київської консерваторії, потім аспірантуру

Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР. Тісно пов'язав свою діяльність з українською народною творчістю.

Леопольд Ященко справжній патріот, надзвичайно закоханий в Україну все своє життя присвятив збереженню українського фольклору, відродженню народних звичаїв та свят.

Саме він у 1969 організував відомий етнографічний хор

«Гомін», метою якого було популяризація українського календарного фольклору. За свою громадську позицію і творчу діяльність у 1971 році попав в опалу і був виключений із Спілки композиторів України за «ідейні помилки, припущені в керівництві хором», а хор ліквідовано як «націоналістичний». Того ж року Леопольда Ященка виключили зі Спілки композиторів СРСР за «націоналіс-

тичну діяльність». Лише у 1989 Леопольда Івановича поновили у Спілці композиторів України, а хор «Гомін» першим у Києві публічно виконав національний гімн «Ще не вмерла України».

Під керівництвом цього званого митця працювали: хор «Гомін», академічний ансамбль «Криниця», чоловічий гурт «Козаки» та гурт музик «Родина Вербовацьких».

Леопольд Іванович є лауреатом Шевченківської премії за активну діяльність щодо збереження, відродження та

популяризації української народної творчості, до його творчого доробку належить понад 100 статей з питань музичної культури та фольклору, сценаріїв фольклорних свят, музичних творів, обробки народних пісень, пісні та хори на власні тексти.

Висловлюємо глибокі співчуття рідним та близьким з приводу великої втрати для України, смерті легендарної людини нашого століття.

Вічна йому пам'ять...

Міністерство культури України

Є в Шевченка такий вірш, присвячений Миколі Маркевичу — етноісторик і фольклористу, маетом якого була Турівка на Полтавщині (з 1963 року — Яготинського, з 1986 року — Згурівського району на Київщині). Однак мені здається, що якби інший мій земляк, Андрій Бобир, жив у Шевченкову епоху — був би і він у поета «орлом сизим»...

А все почалося з села...

Їхній козацький рід дав селу Ничипорівка поблизу Яготина на Київщині назву — від козака Ничипора Бобира, першого поселенця. Є тут і вулиця його нащадка в «надчужому» коліні Андрія Бобира, а на гербі села (автор О. Желіба) — козак Мамай з козкою. Ничипоріани пам'ятають Андрія Матвійовича не сивим маестро «при краватці», а сином рано овдовілої Марії «Бобирихи» — голосистої, роботящої жінки. Рубель з качалкою, якими прасувала рушники, стали для її сина першими музичними інструментами. А бандуру обрав не випадково. Якось до них на нічліг попросилися мандрівні бандуристи. За вечерею хлопчик не втримався, почав підтягувати дорослим... Гості дивувались: таке мале, а вже отак співає! Дізнавшись, що родина має глибоке козацьке коріння, порадили вчитися після школи. І обов'язково на бандурі, бо крашого, сказали, «струменту» немає...

Кобзарство в Україні тоді, в середині 1920-х, сколихнулося від сплячки. Одна за другою množилися капели бандуристів — Київська, Харківська, Полтавська, Котопська, аж три Миргородські... Дива в тому не було, адже Полтавщина, Харківщина та Чернігівщина здавна славилися кобзарством. Етнографи та фольклористи саме тут записували по селах невольницькі плачі й козацькі марші, чумацькі пісні, кобзарські думи та псалми, побутові та ліричні пісні. Серед них був і Гнат Хоткевич — гарячий носій української ідеї, перший «зрячий» бандурист України. У 1902 році Хоткевич збере кобзарів та лірників і влаштує їхній гуртовий спів перед науковцями 12-го археологічного з'їзду в Харкові. Посіане зерно згодом дасть паросток — Кобзарський хор Василя Ємця (1918), при підтримці Михайла Теліги та фінансовому сприянні гетьмана Павла Скоропадського. Цей хор розпадатиметься і відроджуватиметься протягом століття не один раз, оновлюючись новим складом і дістаючи різні назви, доки, врешті-решт, утворить у 40-х роках дві гілки — одну в Америці (Українська капела бандуристів імені Тараса Шевченка), другу в Україні (Національна заслужена капела бандуристів імені Георгія Майборода). Андрій Бобир, правда, пов'яже свою долю з ансамблем бандуристів Республіканського радіо (нинішня Національна радіокомпанія України), розпочавши в 1931 році зі здобуття музичної освіти.

Як найкращий «струмент» потрапив в опалу

Це була тяжка пора для українського селянства, і мати Андрієва, з одного боку, раділа, що парубок вирвався до столиці (вступив до Київського музично-театрального технікуму). Однак, замість того, щоб і справді побудувати «новий мир», інтелектуальне життя повернуло назад, до царату 1870-х. Розпочалося гоніння на кобзарів, особливо тих, хто не вмів тримати язика за зубами. Никифор Чумак з Полтавщини, наприклад, розкривав людям очі на Голод, що поволі простирив свої кістляві руки над

Україною, однією фразою: мовляв, винна не посуха, а «ота грузинська морда в Кремлі» (більше відома тоді як «дорогий товариш Сталін»).

Першою жертвою стала Велико-сорочинська мандрівна капела бандуристів, яку розстріляли восени 1929 року. Заборонили твори Гната Хоткевича, який ще на злам століть видав друком цінні для бандуриництва посібники та пропагував харківський («зінківський») спосіб гри на бандурі. Це фатально позначилося на розвитку бандуриництва в Україні: новий стиль гри («київський») повністю витіснив самобутню старосвітську манеру, Георгій Ткаченко був у 1960-их чи не єдиним її носієм. Отож, замість бандури, вивчав юний Андрій Бобир хорове диригування. Перший свій концерт він дав на Галицькому базарі Києва. Вступити до консерваторії (1937–1941 роки, клас М. Грисенка), а коли Республіканське радіо перебралося з Харкова до Києва (1934 рік), починає там підробляти бандуристом...

Молодий нащадок давнього коза-

«бандурного батька» Кубані Миколу Богуславського, його побратимів Миколу Вересу та Юхима Півня. Дмитра Балацького й Зота Діброву було заслано до казахських степів, Микиту Варраву на Соловки, Володимира Кабачка й Івана Гавриша на Колиму... Хтось утік в закордоння, хтось мусив приховати бандуру до краших часів, а хтось і притерся: Іван Шеремет десь на Кубані колгоспним активістом став, бандуристи Федір Кушнерик з Полтавщини та Євген Мовчан із Сумщини переписали думу кобзаря Чернігівця «Зима була з відлигою» на новий лад, і стала вона «Думою про Леніна»...

Цей новотвір і Андрій Бобир матиме у репертуарі, спущеному «згори» для ансамблю бандуристів Українського радіо, яким керуватиме після війни. Пощастило й мені колись її почути з радіоприймача в своєму Яготині на Київщині... Пам'ятаю у батька-фронтвика на очах слюзи, а я, відкривши тоді для себе бандуриста-земляка Андрія Бобира, була, якщо по правді, тим спі-

затишша співав з хлопцями «Реве та стогне Дніпр широкий» (ці позивні радіостанції «Дніпро», що стали після війни позивними Українського радіо, були записані з його, Андрія Бобира, довоєнної бандури).

Була вона в нього на 12 басів і 18 приструнків. Зберігається в Музеї театрального, музичного і кіномистецтва в Києві. До слова, саме тут Андрій Матвійович відпрацював свої останні роки. Багато хто з відвідувачів музейної виставки «Живі струни України» у 1990-их пам'ятає, певно, цього сивочубого чоловіка — як не з бандурою, так гуслями чи лірою в руках... Він володів ще й даром оповідника, його екскурсами в козацьку минувшину та кобзарство можна було заслухатися...

Льотчик Бобир вернеться до нот-

Зроблена з допомогою сокири та долота фронтова бандура льотчика Андрія Бобира (фото з архіву Київського музею театрального, музичного і кіномистецтва)

Як соліст-бандурист, грав так, ніби рукою водила сама воля Божа. Подобалася чи ні бандура післявоєнного зразка, а намагався видобути зі струн та приструнків чистий і глибинний звук. Усе, що пропонувалося нове, накладал на канву старого, і народжувалася власна обробка, яких у нього більше п'яти сотень. Щоправда, в роки «брежнєвщини», коли Андрій Матвійович, ревно прихильник народних традицій, опинився під мікроскопом у КДБ, з фондів радіо зникнуть його унікальні записи народних дум та історичних пісень. Однак і на вічний спочинок піде (у 1994 році) переконанням, що бандура — не просто інструмент, а ідея, спосіб вираження нашого українського характеру. Тому-то йі не пасують надумані ритми.

Ювілей, якого майже ніхто не «помітив»...

Понад 200 творів у виконанні Оркестру народних інструментів під керівництвом Андрія Бобира зберігається у фондах Українського радіо. Якесь дешифру його спадщини — «Вечір надворі», «Ой, глибокий колодязю», «Пісня Залізняка», «Гей, як був я молодий», «Гей, січ іде, красен мак цвіте», «У сусіда хата біла» (ансамбль бандуристів Українського радіо під керівництвом Андрія Бобира), «Іхав козак за Дунай» (соліст Петро Білинник, музичний та вокальний супровід ансамблю бандуристів під керівництвом Андрія Бобира), «Ой, по горах, по долинах», «Солом'яні бички мав» (спів і соло на бандурі Андрія Бобира) — можна знайти якщо не на відеохостингу Youtube, так вроздріб — у вітчизняних записах 1982–1990-их років та польської фірми PolJazz (1986 рік), на дисках Astra Records (2005–2008 роки).

Однак природним було б очікувати напередодні 100-ліття митця (13 грудня 2015 року) певного пошвавлення навколо його імені. Цього ж не сталося: ні іменного диска немає, ні диска його учнів, хоча вони, невідячі, і призабули свого вчителя. У Києві, де він жив і творив, було б доречно встановити пам'ятну дошку на Галицькому базарі (площа Перемоги), де вперше концертував 16-річним. Якби такого льотчика-бандуриста мали в Америці, то давно б уже зняли фільм і відхопили б Оскара. А в Києві пошанував його (причому в пристойний спосіб — до ювілею, а не після) тільки згаданий вище музей. На батьківщині митця могло б уже й улітку 2015-го зародитися свято, подібне «Вересавому святу» в селі Сокиринця на Чернігівщині, адже Андрій Бобир докладав зусиль до появи його на культурних обрядах України. Більшатиме таких свят — ширшатиме простір впливу, і дівчата підрастатиме на наших — не чужих зразках масової культури, як, скажімо «моряк Попай» з американського мультика Popye the Sailor, замість козака Мамаєва з козкою.

Тетяна МАККОЙ, незалежний журналіст, США
radiosvoboda.org

«БАНДУРИСТЕ, ОРЛЕ СИЗИЙ...»

Андрій Бобир на одному з концертів (фото з фондів сільської Ради села Ничипорівки)

цького роду (і хіба тільки він?!...) наче жив у двох світах. В одному пахло живою весною — повною надій на крашу, ніж у його батьків, долю; другий поглинав ті надії і розсівав навколо морок. Кобзарству його пращурів стали приписувати «буржуазний націоналізм» і «заляжене хуторянство», хоча з репродукторів лунало: «Кто был никем — тот станет всем», маючи на увазі, певно ж, і хуторян. По станціях та базарах стануть виловлювати сліпих кобзарів, прикриваючись «боротьбою» з жебрацтвом; у Харкові й ловити не треба було — музик збирали на початку 1930-х на так званий «конгрес кобзарів», щоб потім... знищити. А в столичних колах чутки про цю ганьбу гасили одним словом: «Брехня!!!» і науковці писали оптимістичні дисертації про епічну спадщину радянського народу. Газети вихваляли «справу Леніна і партії», а в цей час ГПУ як не у «справі Чумака», так у «справі Борця» (Івана Борця) катувало бандуристів. Набула недоброї слави Лубенська тюрма — «українська Луб'янка».

Духовна енергетика України о цій порі зазнала спадку не на роки, а на століття. Дослідника українського козацтва академіка Дмитра Яворницького звільнили від обов'язків директора Дніпропетровського історично-археологічного музею. Кобзарство втратило Гната Хоткевича й

вом обчарована. Адже всі ми, як і наші земляки десь по столицях, вирости на ідеях революції та з іменем Леніна на вустах, а до протиріч у повсякденні просто притерлися, як і вцілілі кобзарі 1930-их. Рушники та ікони позакидали на горішки, легко піддалися моді на гармошку-«жалейку», замість кобзи... Привчили нас до однієї «молитви»: що завгодно, аби не голод... аби не війна!

На війні: мав і крила, і бандуру

Війна з нацизмом, як і багатьом з його покоління, перекреслила Андрію Бобиру його молоді мрії. Замість диплома Київської консерваторії (Київська національна музична академія імені Чайковського), в руки всунуть повістку до військкомату, а замість бандури довелося освоювати штурвал бойового винищувача Р-39 «Аерокобра» у складі 212-го гвардійського авіаполку. Вперше побачив Андрій рідну землю згори — з висоти польоту Шевченкового «орла сизого». Та найбільшими буквами вписалася в його фронтний щоденник не орлина звитяга в небі, а фронтова сестриця-бандура. Коли в їхньому ансамблі не виявилося цього, майже зниклого в СРСР, музичного інструмента, він почав майструвати його сам — з дюралю та запчастин, знятих з гітар та мандолін. Клав бандуру в крило літака, коли вилітав на завдання, а в хвилини

них партитур змужнілим солдатом, який не тільки понюхав пороху, а й не втратив на війні — серед гуркоти, смертей, прокльонів та лайок — своє вроджене чуття на вірну ноту. І не тільки в музиці, хоровому чи сольному співі, а й у буденному житті. Відновлює перерване війною навчання в консерваторії (клас хорового диригування Григорія Вербовки та Григорія Компанійця), закінчує аспірантуру з оперного симфонічного диригування у професора Олександра Климова, а коли пропонують викладати в консерваторії шойно створений (1950 рік) клас бандури — радо згоджується. На радіо його залучають до керівництва ансамблем бандуристів, в якому він грав до війни (з 1965 року — оркестр народних інструментів Держтелерадіо УРСР), і він буде його душею до 1979 року.

Від «відлиги» до «відлиги»

Однак за цим скупим переліком крилося ціле життя, перекраєне війною й пошматоване політичними вітрами. Він зумів влитися в повенний його плін з терплячістю, яка передалася йому від матері. Студенти хотіли навчитися грати на бандурі, а в учителя — ні нот, ні підручників, а тільки власні пальці та природний дар (на посібник власного авторства збереться через кілька років — «Поради керівнику ансамблю бандуристів»). Однак і цього виявилося досить, щоб хлопці та дівчата полюбили бандуру на все життя. А коли і зовсім потепліло у 1950-их, під хрущовську «відлигу», Андрій Матвійович, уже добре знайомий у столичних колах, допоможе багатьом вийти на велику сцену. Добре відомий у нинішній Україні та поза нею ансамбль бандуристок «Чарівниці» з Дніпропетровщини, скажімо, зародився з іскри, викресаної в студентки консерваторії Лідії Прокрури (Воріної) ним, Андрієм Бобирем. Радів, коли його учні були удостоєні високих звань, діставали престижні пропозиції (серед них, окрім Воріної, — Микола Гвоздь, Ніна Павленко, Сергій Баштан, Віктор Кухта, Василь Лобко, Володимир Войт-старший, Юрій Демчук та інші). Сам же діждався «Народного» в 1986-му, коли в повітрі запахло ще однією «відлигою».

ПОВЕРНУЛИСЯ ДІВЧАТА З ВІЙНИ...

В столичній книгарні «Є» в рамках мережевого проекту «Війна» відбулася зустріч із Оксаною Романів і Оленою Максименко, які повернулися із зони АТО. Модератором заходу виступила Олена Задорожна.

Для Олени Максименко війна почалася з Криму. Вона журналістка і коли намагалася потрапити до Криму, була заарештована. За рік після того вона пішла на фронт. В армії її погоджувалися взяти на кухню. Оксана Романів порадила їй стати парамедиком. Парамедик — це людина, яка надає першу медичну допомогу при пораненнях, травмах. У західних арміях такі вміння мають усі солдати. А наші солдати цього робити не вміють. Олена їздила на фронт з госпітальєрами. Водночас зняла три короткометражні документальні фільми про роботу медиків, написала статті.

Оксана Романів до війни працювала завідувачкою терапевтичним відділенням загального профілю районної лікарні в Хмельницькій області. На фронт пішла добровільно. Вона переконалася, що цивільних лікарів треба спеціально вчити працювати в умовах воєнних дій. Оксана Романів говорить: «У мене таке враження, що я воюю все життя». І додає: «На війні немає нічого красивого і романтичного, як у фільмах».

Олена Максименко пригадує: «Мені добре писалося у Широкиному. Там обгорілі руїни і росте шалена кількість троянд різних сортів, різних розмірів. Хлопці носили мені ці троянди. Я отримала більше квітів, ніж на цивільці».

Оксана Романів зазначає, що у 2014 році більш активні були добровольчі батальйони. Було багато жінок. У Збройних Силах України теж було більше добровольців. Було більше віри, що війна скоро закінчиться.

Олена Максименко називає імена людей, які брали відпустку за власний рахунок і їхали на фронт. У лікаря-анестезіолога Лариси Кирикович син пішов добровольцем захищати Україну. За ним поїхав чоловік. А за ними подалася і сама Лариса. Є люди 20 і менше років, які залишили навчання і поїхали на фронт.

Олена Задорожна: «Як до вас ставилися чоловіки?»

О.Р.: «Ми надихали чоловіків. Коли ми приїжджали на лінію розмежування, там ходили якісь загиблених, і враз вони ставали героями. Одну б дівчину на батальйон, і всі були б героями».

О.М.: «Там, де є жінки, дисципліна краща. Жінки трималися стійкіше. Хлопців, бувало, після обстрілів вивозили з нападами тахікардії».

Оксана Романів

О.Р.: «Тепер у мене багато справжніх друзів по всій Україні».

О.З.: «Які у вас були стосунки з місцевим населенням?»

О.Р.: «Я їздила по селах лікувати цивільних. Вони пригостили мене черешнями, борщем. Мої побратими з Донецька воюють за Україну, а їхні родичі — за ДНР».

О.М.: «Там живуть люди, які нас підтримують. Їх мало. На них доносять. Але вони є. Якось ми поїхали в генделік, де є Wi-Fi. До нас підійшов якийсь чоловік і тихенько запитав: «Дівчата, ви з Правого сектора?» — «Так» — відповіли ми. Він говорить: «У мене є берці натовські сорокового розміру. Більші розміри я вже віддав нашим солдатам. А ці можу віддати вам». Ми з ним потім зустрілися. Він підїхав на автомобілі, передав мені чорний пакет і відразу поїхав. Наші хлопці з автоматами підстраховували мене, боялися, що мене вкрадуть. Потім мені не радили відкривати цей пакет. Мовляв, хтось, що там. Але я відкрила. Берці мені підійшли. Крім берців, там були ще наколінники, балаклава і жменька грушок. Я їздила в Попасну. Там наші хлопці розповідали, що коли вони приїхали, то місцеві зустріли їх агресивно. Але хлопці підтримували порядок. Потім їх відвели, а згодом повернули назад. Місцеві їм говорили: «Ми ніколи не думали, що радітимемо поверненню бандерівців».

О.Р.: «Мене прохали: «Оксаночка, розкажи нам о себе». Я говорила, що я зі Львова, бандерівка. Була на Майдані. Місцеві мало знали про Львів. Вони не були за кордоном, не були у столиці».

О.З.: «Чому навчила вас війна?»

О.М.: «Війна навчила мене казати світові «Дякую» за кожний день. Нас накривали САУ 150-го калібру. Я не знала, чи залишусь живою».

О.Р.: «Я навчилася водити буса. З Артемівська до Києва доїхала за 7 годин».

О.М.: «Я навчилася водити автомобіль швидкої допомоги. Ми навчилися кидати гранати, стріляти з РПГ».

О.З.: «Чи змінила вас війна?»

О.М.: «Я стала жорсткішою».

О.Р.: «Загострилося почуття справедливості, власної гідності. Людям з фронту однаково з ким розмовляти — з генералом, президентом. У нас немає страху перед начальником».

Дівчата прочитали свої вірші. Оксана Романів, крім того, виконала пісні, акомпануючи собі на гітарі.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

м. Ірпінь

РОМАН ОЛЕГА СЕНЦОВА ПРЕЗЕНТОВАНО В ОДЕСІ

Одесити, які вважаються найбільшими шанувальниками гумору, гідно оцінили роман українського режисера, письменника і сценариста Олега Сенцова «Купити книгу — вона смішна». Презентація відбулася

наприкінці березня у залі арт-клубу «Hub Vital'nyia» на Грецькій вулиці.

«Несправедливо засуджений до 20-річного ув'язнення Олег Сенцов не втратив обличчя, а став взірцем громадянської мужності, незламності і людської гідності», — підкреслюють у харківському видавництві «Фоліо». А ще відзначають, що написаний Сенцовим твір до теплий і легкий для сприйняття, не містить і натяку на сумні події з життя автора.

У романі йдеться про те, що трьома молодикам запропонували загадати бажання, яке здійсниться, а вони сприйняли це за жарт. Так, «один замовляє собі вагон алмазів, другий — величезне поле конопель, а з третім... усе ще складніше», — йдеться у повідо-

мленні. Як хлопці розпорядяться своїми дарами? Відповідь на це запитання можна знайти в романі.

Модераторами презентації книги виступили відомий телеведучий, письменник і журналіст Данило Яневський та поет Борис Херсонський. Звичайно ж, вони не могли не розповісти про громадянську позицію Олега Сенцова. Принагідно згадали і про долю української льотчиці Надії Савченко.

«Світ змінюють такі як Сенцов, такі як Надя Савченко», — відзначив Яневський. Він нагадав, що все-бітньо відомі письменники і режисери зверталися до представників російського кінематографу з проханням посприяти звільненню українського режисера.

Сергій ГОРИЦВІТ

РОЗПОВІСТІ БАЛКАНАМ ПРАВДУ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ

Усього кілька днів тому в Белграді у видавництві «Балканського літературного вісника» побачило світ друге (латинице) видання книжки сербського журналіста Александра Васовича про анексію Криму й війну в Україні.

Aleksandar Vasovic, Slučaj frizidera iz Elenovke. Drugo, latinicno izdanje. Beograd, Balkanski književni glasnik, 2016. 188 s.

Для того, хто більш-менш відстежує балканські події, читати «Пригоду з холодильником в Оленівці» буде навіть дивно, адже ми звикли, що серби традиційно не дуже добре ставляться до України. У Сербії не так легко знайти людину, яка може тверезо оцінити події останніх двох років в Україні. Та й взагалі значна частина сербів має пієтет до Росії, а українців вважає «фашистами» і ще бозна-ким. За «Новоросію» там відверто вболівають, підтримують східних сепаратистів і бажають їм перемоги над «кривавим київським режимом».

Тим часом Александар Васович, чий щоденникові записи 2014-2015 років, коли він працював кореспондентом у Києві, Криму й на Донбасі, стали основою книжки, відчуває і висловлює щирі симпатії до нашої країни, а події описує так, як він їх бачив власними очима. Саме тому книжка серба Васовича заслуговує на те, щоб її переклали українською і російською, а якомога активніше поширювали.

Уявляю, як Александру часом нелегко було спілкуватися зі своїми проросійськими налаштованими співгромадя-

нами. Навіть під час презентації книжки в Белграді — хоч загалом у залі зібралася досить притомна публіка — чулися голоси про те, що війна в Україні громадянська, а закрутили все Америка й НАТО на шкоду Росії. І спробуй цим людям, яких щодня обробляє сербсько-російська пропаганда, пояснити, що всі описані події бачив сам, а не почув від когось.

Чимало Васович зазнав і критики — здебільшого з боку представників «правої» частини політичного спектру, прихильників націоналістичних (сербський націоналізм досить своєрідний — він неодмінно проросійський) партій. На інтернет-форумах і в соцмережах можна знайти багато негативних відгуків як про книжку, так і про самого автора. Навіть прочитаєш, що автору заплатили брудними грішми Держдепу.

Але хіба потрібні закордонні зарплати, щоб побачити: Крим в Україні украли? Чи потрібні американські гроші, щоб бачити кров і бруд війни, російські танки й ракети на українській землі, убитих і поранених мирних жителів? Навряд. І Александар Васович усе це бачив і записував.

Із записаного випливає, що автор у цій війні на боці людей, звичайних беззбройних жертв війни. Співчуття до них відчувається постійно. Коли з'являється перша цивільна жертва — війна стає воєнним злочином, вважає Васович.

Книжку склали здебільшого нотатки, які не увійшли до офіційних репортажів для інформаційних агентств, і частково оприлюднювалися

на сторінці журналіста в мережі Фейсбук. Новини не завжди можуть показати все, що людина бачить на місці подій, зате отакі майже щоденникові записи, може, не дуже «причесані», але щирі й емоційні, дають змогу пережити ефект присутності. Таким чином, «Пригоду з холодильником в Оленівці» можна вважати навіть документальним свідченням, за яким невдовзі історики вивчатимуть перебіг подій у Криму й на Донбасі в 2014-2015 рр.

Перше видання, яке вийшло торік, було розраховане на сербську аудиторію, видане сербською кирилицею. Друге ж видання видали латиницею, і таким чином аудиторія книжки розширюється і на Хорватію, Чорногорію, Боснію і Герцеговину та Словенію — практично на всі Балкани. Сподіваємося, що завдяки Васовичу і його книжці Балкани довідаються правду про війну в Україні.

Володимир КРИНИЦЬКИЙ

СЛІДАМИ НЕОГОЛОШЕНОЇ ВІЙНИ

Поет і прозаїк з Червонограда Ігор Дах — спешкор газети «Акцент» (м. Львів) уже двічі за півроку побував на передовій у зоні АТО. Планує й третє журналістське відрядження. Як результат — підготував до друку збірку віршів «Співають приспані кургани...». Вона ілюстрована світлинами автора, на яких, як і в текстах, жорстока правда про війну на Сході України, розв'язану російським агресором.

У процесі написання й збірка художньо-документальних нарисів про бійців АТО під робочою назвою «Слідами війни». У цих творах знайшлося багато місця розповідям про наших земляків-червоградців, які ще вчора мирно працювали на шахтах, на інших підприємствах, а сьогодні зі зброєю в руках захищають Україну. Є серед них добровольці. Фрагменти нарисів уже друкувалися в газеті «Акцент», «Гірник», «Літературний Червоноград», у журналі «МІСЦЕВИЙ ЧАСОпис». Достеменно знаю: публікації отримали схвальні відгуки читачів.

Якось Ігор Дах завітав на одне із занять Міжнародної (Малої) Академії літератури і журналістики, де займаються юні таланти. Тут він зустрівся з учнем Червоноградської школи №3, членом ВГО «Сокіл» 15-річним Юрієм Бірюковим. Юрко почав відразу дякувати Ігорю Тимофійовичу. Той не второпав, за що така честь. Виляється, що там, на передовій, Ігор Дах зустрів його батька, бійця-добровольця Олександра Бірюкова. Батько наказав синові: «Розшукай поета, подякуй йому!». Бачили б ви очі хлопчини Юрка... Це була зворушлива зустріч.

Нещодавно Ігор Дах презентував на засіданні літературно-мистецького об'єднання «Третій горизонт» підготовлену до друку (поки що вийшов сигнальний примірник) поетичну збірку «Співають приспані кургани...», читав вірші з неї, розповідав про своє перебування в зоні АТО, «вилазки» зі саперами, знешкодження ворожих мін, снарядів, що не розірвалися. Цим

«добром» донецька земля всяяна рясно. Навіть, якщо й закінчиться війна (рано чи пізно це станеться!), то роботи саперам вистачить ще надовго. Таке, мабуть, і на Луганщині.

В обговоренні збірки взяли участь члени «Третього горизонту» Марія Лобай, Ганна Кузьмак, Богдан Демчук, Людмила Ржегак, Леся Гумен, Дарія Коберник, Надія Марцинюк, Мар'яна Правдолюбенко та інші. Було й багато запитань до автора про стан справ на фронті (інакше не назвеш), матеріально-технічне забезпечення українських бійців, їхній побут, харчування, настрій...

На все Ігор Дах відповідав фрагментарно, але чітко:

— Там, де мені довелося бувати, годують відмінно. Якщо з'їв на обід першу страву, то другої вже не міг їсти. Ні, не подумайте чогось поганого, навпаки, смачно! Тільки надто все ситне, калорійне. Наїдаєшся «під зав'язку». Вмі дбати про бійців кухар. Прекрасно готує! Побут солдатів, звісно, вимагає кращого. Сплять у бліндажах, землянках, залазять у спальні мішки. У такому і я ночував. Не кращі умови й в офіцерів. Воду регулярно привозять у цистернах. Війна війною... Але, як це не парадоксально звучить, ніхто не хворіє грипом, ангіною..., словом, «мирними хворобами».

Є в одному містечку на Донеччині книгарня, де продають тільки українські книги і продавці вперто спілкуються тільки українською мовою. Вона перетворилася на своєрідний клуб інтелектуалів, інтелігенції, на духовний осередок. Її часто відвідують офіцери, рядові бійці. Свої книги для реалізації навіть передає Герой України Левко Лук'яненко. Виручені кошти звелів переказати на потреби українського війська. Так само вчинив Ігор Дах, залишив у книгарні кілька своїх збірок.

Тарас ЛЕХМАН, журналіст

м. Червоноград

11

П'ятниця, 8 квітня 2016 року

Кримський Майдан

КС

НІ СВОЇ, НІ ЧУЖІ...

ЯК УКРАЇНА УСКЛАДНЮЄ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ЖИВУТЬ В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ

«Крим це Україна» — оманливе твердження. Крім «тримайтеся», ми від своєї країни нічого так і не почули», — не без сарказму каже мешканка Севастополя Марина Мойсенко.

Півтора роки тому, коли ми зустрічалися у Криму, Марина разом з іншими активістками збирала передачі для українських вояків. Тоді, щоб зберегти українське громадянство, вони з чоловіком подали документи на отримання виду на проживання. На питання, чому не легалізуються, відповідали просто: «Щоб Україні було куди повернутися». Тепер вони кажуть, що отримання російських документів — питання виживання. Родині через відсутність російських документів вже погрожують депортацією.

«Якщо раптом нас депортують, то ми за українськими законами не зможемо вивезти до України нічого, крім особистих речей — ані диван, ані побутову техніку, ані обладнання, що лишилося від бізнесу. Такими є українські закони», — підсумовує кримчанка.

Українські та російські митні закони обмежили права кримчан настільки, що, наприклад, ввезення кількох пачок гіпоалергенних каш Nestle для немовлят перетворюється на цивільну «спецоперацію», довкола якої об'єднуються десятки кримчан, які ще їздять «на материк».

Родина Мойсенко «на материк» вже вибирається рідко. Причина проста: нема грошей. Після анексії їм так і не вдалося розблокувати рахунок у Приватбанку. Іхнє невелике підприємство, яке завозило сировину з України, неспроможне ані розрахуватися з постачальниками, ані вивезти продукцію з Криму.

За ці два роки, що минули від початку російської окупації Криму, український уряд, здається, не прийняв жодного закону, щоб полегшити життя українців, які лишилися на анексованій території. Навпаки — впровадив у дію низку норм, які серйозно утискають права мешканців півострова.

У серпні 2014 року ВР приймає закон «Про створення вільної економічної зони у Криму». Одразу ж після голосування депутатів правозахисники заявили, що закон спрямований передусім на захист інтересів великого українського бізнесу, який працював тоді у Криму. Згідно із законом, з підприємств, які працювали на території ВЕЗ, не стягуються податки та інші збори. На підставі цього закону НБУ прийняв постанову, якою прирівняв фізичних і юридичних осіб, зареєстрованих у Криму, до нерезидентів.

Протягом року юристи Української Гельсінської спілки з прав людини судилися за скасування постанови НБУ. На початку вересня 2015 року Київський апеляційний адмінсуд все-таки визнав незаконним пункт, який прирівнює кримчан до нерезидентів. Та шойно до справи взялися юристи Приватбанку, одного з найбільших банків, активи якого заблоковані на території Криму, — Касаційний суд скасував обидва рішення у справі. І з 24 грудня 2015 року кримчани знову стали нерезидентами. Тепер, щоб обійти цю норму, українцям з кримською пропискою необхідно отримати довідку внутрішньої переміщеної особи, і тільки після цього деякі банки погоджуються відкрити рахунки.

Вимоги скасування «закону про ВЕЗ» лунають постійно не тільки від правозахисників — понад 30 громадських організацій об'єдналися, щоб скасувати дію закону, — а й від депутатів і навіть президента. Але ВЕЗ і досі там.

Однак найсумніша ситуація, за словами правозахисників Української Гельсінської спілки, склалася в тих кримчан, які купляли у кредит об'єкти нерухомості.

Російський «Фонд захисту вкладників», який узяв на себе зобов'язання виплачувати кримчанам внески, заморожені в українських банках, отримав доступ до кредитних історій кримчан. Тепер, щоб продати заставну нерухомість, необхідно виплатити кредит, який брався в українського банку, фондові. Однак при цьому власник все одно лишається боржником перед українським банком.

«Щоб продати кредитну квартиру, треба заплатити, скажімо, кредит Приватбанку на материковій частині України та російському фонду, інакше неможливо буде продати нерухомість», — підтверджує експерт Української Гельсінської групи з прав людини Роман Марциновський.

Проблема в тому, що продаж нерухомості, здійснений в Україні, не буде легітимним за російським законодавством, яке діє у Криму.

Незважаючи на те, що Україна з перших днів окупації заявляє, що «Крим — це Україна», законодавчо півострів став «відрізнаним краєм». Так, постановою Кабміну, прийнятою наприкінці 2015 року, різко обмежує список продуктів харчування, які можна ввезти до Криму. Тепер це не більше 50 кг соціально значущих товарів — переважно крупи, м'ясо, масло — на суму, яка не перевищує 10 тисяч гривень. З боку РФ також існує свій список товарів, заборонених до ввезення.

«Якщо скласти обидва списки товарів, то втрачається сенс будь-що ввозити, тим більше кілограмами. Ви не можете тепер привезти ані продукти, ані ліки для матері-пенсіонерки, яка живе у Криму», — скаржиться кримчанка Євгенія Сініцина, що виїхала з Криму в березні 2014-го. Її літні батьки лишилися жити на півострові.

Постанова Кабміну обмежує не тільки ввезення продуктів харчування, а й вивіз особистих речей, який суворо регламентується 370-ю статтею Митного кодексу України.

«Згідно з цим списком ви не можете, наприклад, вивезти диван, меблі чи техніку. Фактично це заборона на евакуацію. Коли ми намагалися зрозуміти, з огляду на яку логіку приймалися ці постанови — нам, юристам, так і не змогли пояснити», — каже правозахисниця Дар'я Свиридова.

Відрозпорядженні — десятки скарг від кримчан, яким довелося давати хабара українським митникам, щоб провезти свої особисті речі, не внесені до офіційного списку.

«Я, переїжджаючи на материк, вивозив барабанну установку. І на українському пропусковому пункті мені сказали: «Не можна». Я кажу нашим митникам — я українець, їду до України. Чому я не можу везти свій музичний інструмент? Зрештою, три години вмовляв. У чому логіка?» — обурюється кримчанин Андрій Акімов.

Така ж відсутність логіки простежується й у змінах правил в'їзду на територію Криму. З одного боку, українські чиновники заявляють, що в Криму має працювати моніторингова місія з прав людини. З іншого — посилюють правила в'їзду іноземних громадян на територію півострова. Зараз отримати дозвіл на в'їзд можуть тільки ті іноземці, в яких є у Криму родичі, майно чи вид на проживання на території Криму.

«Розуміючи, що з території півострова витиснули все громадянське суспільство, не працюють незалежні ЗМІ, нема спостерігачів — Україна, навпаки, мала б надати всі можливості, щоб іноземні журналісти й правозахисники їхали на анексовану територію і пробивали цей інформаційний вакуум», — розгублюється Дар'я Свиридова.

Понад півроку українські правозахисники борються з постановою

уряду, щоб розширити список іноземців, яким дозволено в'їзд до анексованого Криму, і додати до нього журналістів та російських правозахисників. Через обмеження в'їзду на територію Криму туди не змогли потрапити правозахисники та юристи з РФ, які представляли інтереси українських громадян у кримських судах. Зараз процедура отримання дозволу для іноземців вкрай бюрократизована і триває близько двох місяців. Через таку невизначеність на півострів не можуть оперативно потрапити співробітники провідних світових видань. Вони змушені заїжджати до Криму з території РФ — що, в свою чергу, Україна класифікує як незаконний перетин кордону.

Українські правозахисники вважають, що ключова помилка — знов-таки, в логіці постанови.

«Це мусив бути не дозвільний порядок, а повідомчий. Мусив бути чіткий перелік підстав для заборони на в'їзд — а не навпаки, перелік підстав, на яких дають дозвіл», — обурюється Свиридова.

Але навіть якщо іноземний громадянин зможе надати підстави на в'їзд до Криму, він навряд чи знайде англійською мовою порядок в'їзду на сайті Міграційної служби.

Який може бути вихід?

«По-перше, ми пропонували, щоб іноземці подавали свої документи на в'їзд в українських консульствах, або була створена можливість оформляти документи онлайн, як це зроблено для мешканців непідконтрольних територій, що подають свої документи на сайті СБУ», — пояснюють правозахисники.

З січня 2016 року в Україні стартувала видача біометричних паспортів. І якщо раніше батьки 16-річних підлітків могли оформити паспорт за дорученням, то зараз для отримання паспорта нового формату необхідна особиста присутність. Щоб виїхати, дитині необхідно спочатку отримати паспорт РФ, який видається з 14 років.

«В нас багато звернень від кримчан, які не хочуть, щоб їхні діти отримували російські документи, оскільки це дані, які автоматично потрапляють до військкомату», — пояснюють експерти Української Гельсінської спілки з прав людини.

Зараз правозахисники намагаються знайти спосіб отримання паспортів для такої категорії громадян. Наприклад, в українському законодавстві виокремлені групи людей, яким через релігійні принципи дозволено не здавати біометричні дані. «Для громадян України, що перебувають в окупації, також може працювати ця норма», — пояснюють експерти.

Одне з рішень, яке бачать правозахисники для полегшення життя українців, що мешкають у Криму, — створення адміністративного хабу на кордоні з анексованою територією. В такому центрі адмінпослуг, розташованому просто на українському пропусковому пункті, кримчани могли б вирішити більшість юридичних питань — вклеїти фото до паспорта, оформити документи, отримати свідоцтво про народження (яке зараз оформляється тільки за рішенням суду).

«Це очевидні речі, які б дозволили кримчанам справді відчувати, що Україна в них зацікавлена», — каже Дар'я Свиридова.

На її думку, проблеми кримчан не вирішуються не лише через бюрократичні складнощі чи відсутність фінансування, а й через неготовність чиновників йти на нестандартні рішення.

Зараз до українських шкіл і вишів значно простіше вступити школярів з Москви, ніж із Сімферополя. Згідно із законом «Про забезпечення прав і свобод на окупованих територіях» українська держава не визнає ані табелів, ані дипломів,

Сімферополь, 9 березня 2014 р.

УКРАЇНА НЕ ВИЗНАЄ ВИДАНІ НА ОКУПОВАНОМУ ПІВОСТРОВІ ДОКУМЕНТИ

Із якими труднощами стикаються кримчани під час реєстрації новонароджених на вільній території України...

В анексованому Росією Криму вже два роки все українське — під заборону. І просто героями здаються люди, які наважуються йти всупереч окупаційному режиму і пробують оформити своїм дітям українські паспорти і свідоцтва про народження.

Держава Україна нібито тільки «за». І навіть закон ухвалила про спрощення процедури для жителів тимчасово окупованих територій. Але почав він діяти тільки нещодавно. Про це йдеться в сюжеті програми ТСН.Тиждень.

Ну, а поки спроба дати своїм дітям українське громадянство перетворюється для кримчан у справжній подвиг. Причому, досить дорогий. Адже нерідко вимагають величезні хабарі за прискорення процесу видачі документів.

До того ж, кримчанам із окупованого півострова українські РАГСи відмовляють в оформленні документів. Бо, скажімо, довідки з кримських пологових будинків про народження дитини на вільній території України вважаються недійсними. А тому слід звертатися до суду. А єдина установа, яка розглядає подібні справи, — лише в столиці — Київський апеляційний суд. Він має перенаправити документи ще далі — до іншого суду на свій розсуд. Скільки чекати на рішення — не знає ніхто. А до суду ще треба дістатися.

Прямого транспортного сполучення між Кримом та Україною просто не існує. Доводиться навіть півтора кілометра долати пішки між блокпостами. Потім винаймати житло. А головне — час, гроші та нерви, які треба витратити на оформлення.

Доїхати з Криму до Херсона нині коштує 350 грн. в одну сторону. В Інтернеті приватні перевізники пропонують трансфер комфортабельніший — туди й назад потягне уже на 1 тис. грн. У соцмережах розквітає цілий бізнес: множаться групи, де пропонують возити попутників за гроші «до» та «з» окупації. Якщо їхати треба аж до Києва і назад — це вже 2 тис. грн. із людини. Скільки разів доведеться так їздити, поки суд ухвалить рішення, невідомо.

Щоб оформити паспорти, кримчани мають звернутися до Державної міграційної служби України. Або простіше кажучи — в паспортний стіл. 16-річним нині видають лише ID-картки замість паперових паспортів. Для цього потрібна їхня особиста присутність — для фотографування. Але проблема в тому, що цих дітей ще й не пропускають на блокпостах. Відтак, школярі, які не мають закордонних паспортів, мусять чекати на материк, доки ID-карта не буде готова. Тож шлях за пластиковим паспортом — дорожчий. Не лише через транспорт. Увесь цей час, поки кримчани чекають на оформлення документів, усі ці дні або тижні людям потрібно десь жити. Добре, якщо є родичі у Херсоні. А якщо ні? Люди мусять винаймати житло. Скажімо, місце у бюджетному готелі коштує 100 грн. на добу. Тобто, за двох людей — це 4 тис. грн, якщо ID-картку зроблять вчасно, за 20 днів. Якщо ж затягнуть на місяць — усі 6 тис. грн. А з дорогою — і цілий 8 тис. грн за папірець, який решта українців отримує безплатно.

tsn.ua

Анастасія РІНГІС

<http://www.pravda.com.ua>

НАМ ДІТИ НАДІЮ ДАЮТЬ!

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

У своїх подорожніх замальовках хлопець згадує про те, як група учнів Червоноградської спеціалізованої школи №8 разом з педагогом Ніною Дмитрівною Осмірко вирушили автобусом у подорож Європою. Червоноград — Львів — Скола — Чоп — Будапешт — Рим — Ватикан — Відень — Будапешт — Чоп — Львів — Червоноград

— саме такий маршрут обрали учні та їхня вчителька. Перше закордонне місто, яке відвідали червоноградці, була столиця Угорщини — Будапешт. Маркіян поділився враженнями від цього міста: «Безліч чудових місць у столиці Угорщини, що розкинулася на берегах блакитного Дунаю. Ми оглянули дві її частини: Буду і Пешт. Місто схоже на гігантський амфітеатр, де розташувалися Ко-

ролівський палац, Середньовічний квартал, Будацька фортеця, знаменита церква Матяша, а ще безліч «малих» архітектурних пам'яток та скульптур, як от, приміром, Танець варварів. А скільки приємних емоцій справила прогулянка на туристичному кораблі по Дунаю! Тільки з ріки можна побачити всю красу Рибальського бастиону, будівлі Парламенту».

Далі Маркіян, як справжній екскурсовод, «везе» нас через Словенію у Рим і, звичайно, по дорозі захоплюється мальовничими краєвидами Альп.

«...І ось воно — Вічне Місто, яке зберігає всю історію людства. Тут ми провели два дні. Але того замало, щоб побачити столицю Італії. Втім, оглянули Колізей, Пантеон, Форум, Іспанську площу. Про їх історію цікаво розповідав гід.

З продавцями сувенірів, у закладах громадського харчування (туристів в Італії годують смачно і доволі дешево, як за їхніми мірками, а якщо апетитно споживаєш страви, то ще й отримаєш добавку до порції задарма), з працівниками музеїв спілкувалися англійською. Хоча б на побутовому рівні у європейських країнах її необхідно знати. Принаймні, щоб купити значок, сувенір, буклет, піцу чи морозиво. У ті дні в Римі температура сягала +30. Кілька слів, заради етикету, вивчили італійською: «бонджорно» (доброго дня), «граціо» (дякую), «чао» (до побачення). Навіть кілька «ламаних», але щиро сказаних слів надзвичайно приємно впливають на співрозмовника, створюють доброзичливу атмосферу спілкування. Ти поважав його мову, культуру, державу, його самого, тож він поважатиме й тебе. До речі, італійці дуже привітні, завжди люб'язно посміхаються, ввічливо ставляться до всіх».

...На цьому місці вирішив відірватися від «подорожніх записок», тому що виникла асоціація з Кримом, яка чомусь не на його користь. На кримському півострові російська культура у всі часи була у великій пошані, а російською мовою тут не розмовляв, мабуть, тільки «інопланетянин». І українці в Криму не тільки говорили «добрий день», «спасиба» і «досвідання», а навчалися у російськомовних школах (коли українських не було, бо в тих, що відкрились згодом, місць не вистачало). Після школи йшли навчатися в російськомовні ВНЗ — інших в Криму не було і відкривати їх ніхто не збирався, тобто російську мову українці в своїй більшості знали навіть краще, ніж рідну. То чому ж у нас не склалася «доброзичлива атмосфера спілкування», про яку пише Маркіян, згадуючи Італію? «Ти поважав його мову і культуру, а він поважав тебе». А в Криму? Скільки б ти не поважав тут мову і культуру російськомовної більшості, як би не зізнавався у дійсній величчї російської культури, літератури і мови, але якщо ти заговорив рідною — українською, чи почав відстоювати свої національні права — ти «хохол», «націоналіст», «бендерівець». На цьому «доброзичливе спілкування» припинялось і атмосфера ставала «агресивною і войовничою». Що ж це за така кримська «особлива специфіка»? Та повернемось знову до

Риму і до розповіді Маркіяна Лехмана. «Перебуваючи у Римі, гріх би було не відвідати Ватикан. Дізнавшись, що ми — юні туристи з України, працівники музею зробили нам суттєві знижки на вхідні квитки...

Прогулянка територією Ватикану тривала. Дуже хотілося побачити Папу Римського Франциска, хоча б з вікна його кабінету. І таки побачили. Щоправда, на... великих екранах, повсюди встановлених у Ватикані. Побачили, коли Святійший Отець відправляв Богослужіння і благословляв мирян. Його близьку присутність відчували духовно.

З Риму до Відня ми їхали Венеціанським шляхом, повз Адріатичне море. Навіть восени воно віддає теплом, ніжністю. Мабуть, такою ніжністю, як італійська мова, пісня. Зрештою, українська мова і пісня такі ж милозвучні, нічим не поступаються італійським. Але восени (вже у жовтні) Чорне і Азовське моря у нас холодні».

З Відня додому учні Червоноградської спеціалізованої школи №8 повертались знову через Будапешт — Чоп — Львів — Червоноград. Ще довго школярі будуть згадувати поїздку, яка відкрила для них світ європейської культури. Учні побачили, як зберігаються храми, музеї, пам'ятники, з яким трепетом там сталяться до історії свого міста чи своєї країни. В Україні також є що показати і що подивитись. Як пише Маркіян: «Відень і Львів через історичні події, культурні зв'язки, ідентичність забували часто порівнюють, отожднюють, навіть називають двома європейськими столицями. Але Львів мені таки миліший, рідніший».

Добре було б, якби «подорожні замальовки» Маркіяна Лехмана прочитали кримські школярі і разом з його класом хоч в уяві відвідали цікаві історичні міста Європи. Адже в сьогоденнішніх політичних умовах кримські діти не мають такої змоги — сісти

Вишгородські пластуни

в автобус чи потяг і майнути на канікулах дорогами Європи. Навіть до Львова-красеня не можуть поїхати, як це було раніше. Та Маркіян у своєму творі дає Великодню надію на краще для всіх дітей України. В своєму конкурсному творі хлопець пише: «У Ватикані, з-поміж іншого, екскурсійний маршрут привів нас до Сикстинської капели — перлини міста-держави, де Мікеланджело створив низку скульптур на замовлення Папи Римського Юлія II, розписав фресками склепіння, і то без помічників. Площа розпису — 600 квадратних метрів. Чотири роки він втілював цей проект. Потім перемальовував свої роботи від старозавітних сюжетів до образу Страждального Ісуса Христа, бо змінив понтифік, у якого були інші смаки. Все ж те, що створив Майстер понад півтисячоліття тому, все, що збереглося, і тепер вабить людей, інтригує: а яким насправді був первинний варіант?..

Стверджують: той, хто побував у Ватикані і щиро помічався, то вже отримав Апостольське Благословення для себе, батьків, друзів, свого народу. Головне — вірити в це. А я — вірю!»

Як хочеться долучитись до молитви Маркіяна та його класу і теж повірити, що незабаром в Криму знову працюють українська гімназія, український театр, зразкова театральна дитяча студія «Світанок» у Сімферополі, українське радіо і теле-

бачення, і буде в Криму не одна україномовна газета «Кримська світлиця», а ще й «Джерельце», «Кримспорт», «Будьмо!», а також знову відчинить двері музею Лесі Українки в Ялті. А кримські школярі на канікулах сядуть в потяг Сімферополь-Львів і відвідають одне з найкрасивіших міст України! І всі ми, вітаючи один одного з Великоднім святом, скажемо: «Христос Воскрес! Воскресне Україна! Україна єдина, соборна від Сяну до Дону!». Учасники Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка в це вірять і своєю вірою дають нам, дорослим, надію на щасливу, квітучу Україну!

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ
м. Сімферополь

* * *

Сердечно дякуємо за підтримку конкурсу Василю Овчаруку, Анатолію Мілієнку, Ользі Корнюшиній (яка перерахує кошти вже втретє!).

Юлія Табакова-Черрі та її чоловік Стівен Черрі із Хьюстона, штат Техас, надіслали на підтримку конкурсу — на наші гроші — понад 5 тис. гривень!

(Юлія, до слова, колишня випускниця Української гімназії в Сімферополі, однокласниця Олени Сайчук)

І пластуни з Вишгорода готуються до ярмарку, який збираються провести на користь конкурсу ім. Д. Кононенка. Дякуємо щиро вам усім! І вже востаннє нагадуємо умови конкурсу (див. нижче).

Львів

Відень

Ватикан

Колізей

Рибальський бастион

2007 рік, Василь Овчарук виступає в «Каароке у «Світлиці». Ще заспіваємо, Василю Леонтійовичу!

УВАГА! ТЕРМІН ПОДАВАННЯ ЗАЯВОК НА КОНКУРС «МИ — ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!» ЗАКІНЧУЄТЬСЯ 10 КВІТНЯ!

УМОВИ КОНКУРСУ:

- Мова конкурсу — українська.
- Вік учасників — учні 8-11 класів.
- Номінації конкурсу — «Поезія», «Проза», «Публіцистика».
- У номінацію «Поезія» конкурсант має надіслати 5-8 віршів.
- У номінації «Проза» та «Публіцистика» надсилаються роботи на вільну тему обсягом 4-8 сторінок.
- Учасники конкурсу повинні вказати повністю своє прізвище, ім'я та по батькові, вік, адресу, навчальний заклад, телефон та електронну адресу.
- Термін подачі конкурсних робіт — з 1 лютого до 10 квітня 2016 року на електронну адресу газети «Кримська світлиця» — kr_svit@meta.ua

Твори учасників Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Д. Кононенка публікуватимуться в газеті «Кримська світлиця».

Підбиття підсумків конкурсу та нагородження переможців відбудеться в м. Києві 29 квітня в Театрі на Подолі. На переможців чекають дипломи, подарунки та збірка творів молодих авторів — переможців та учасників конкурсу.

* * *

Просимо відгукнутися на електронну адресу «КС» kr_svit@meta.ua, волонтерів, потенційних спонсорів! (Кошти можна переказувати на картку «Приватбанку» № 4149 4378 4242 1362 на ім'я Лещенко Ольги Костянтинівни).

Впишіть свої імена в історію відродженого конкурсу!

ПОДАРУНОК ВІД ЛЕСІ

«Кримська світлиця» в попередніх номерах вже подавала інформацію про те, що 20 березня ц. р. в Києві відбулась церемонія нагородження переможців I-го Всеукраїнського (ХІІ Всекримського) конкурсу учнівської та студентської творчості імені Марії Фішер-Слиж «Змагаймось за нове життя!», присвяченого Лесі Українці.

У 145-ту річницю народження великої поетеси Всекримський конкурс став Всеукраїнським. Цього року в ньому взяли участь понад 2500 дітей з усіх регіонів України, в тому числі, в очній частині конкурсу, в Полтаві, близько 500. Конкурс відбувався вже традиційно в семи номінаціях: твір, декламація, інсценізація, науково-пошукова робота, малюнок, аудіовізуальний твір і вокал. Роботу конкурсанти оцінювало професійне журі, до складу якого увійшли відомі письменники, поети, журналісти, актори та науковці. Головою журі була професор, доктор філологічних наук, співорганізатор та экс-директор Музею Лесі Українки в Ялті Світлана Кочерга. Багатоліт-

нім головою організаційного комітету конкурсу є заслужена вчителька України Тетяна Захарова.

Організатори заходу із задоволенням відзначають, що серед понад 300 переможців конкурсу є представники абсолютної більшості регіонів нашої держави, в тому числі з АР Крим. Особливу активність проявили школярі з Донецької, Луганської, Сумської, Одеської, Дніпропетровської, Волинської, Івано-Франківської та інших областей. Був навіть учасник з Росії.

20 березня у церемонії нагородження переможців взяли участь понад 500 осіб із більшості регіонів України. Символічно, що гала-концерт, у якому була представлена творчість конкурсантив, розпочався виступом кримського школяра Камалія Шаллала, котрий прочитав вірш Л. Українки «Завжди терновий вінець...». Юний кримчанин є вихованцем зразкової театральної студії «Світанок».

Кримського колориту надали заходу й виступи у кримскотатарських національних костюмах Еміне Шукурджієвої із сестричкою, які прочитали вірш Л. Українки «Татарочка». А от ще один кримчанин-світанківець Ілля Меркулов чомусь не отримав запрошення і навіть не знав про те, що у нього — перше місце в номінації «декламація» у старшій групі! Можливо, це помилка самого Іллі, який поспіхом відправив відео, де читав вірш Лесі Українки «В'язень». Та як би там не було, свій диплом він отримав і вже готується до конкурсу «Леся-2017». І ще одна кримчанка, нині студентка Юлія Ерикалова, яка після закінчення театральної студії «Світанок» тепер навчається на акторському факультеті Харківського національного університету мистецтв ім. П. П. Котляревського, теж стала лауреатом конкурсу «Змагаймось за нове життя!» в номінації декламація. А як же ви думали — колишніх студійців «Світанку», виявляється, не буває! Вони продовжують жити творчим життям, до якого їх привчила керівник студії Алла Петрова. Редакція «Кримської світлиці» щиро вітає Іллю Меркулова та Юлію Ерикалову з перемогою і бажає їм творчого натхнення та удачі: Юлії — на відмінно закінчити університет, а Іллі наступного року до нього поступити!

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ

На фото: Юлія Ерикалова та Ілля Меркулов

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Анатолій КАЧАН

Коли Бог роздавав таланти новонародженим у 1942 році (саме тоді з'явилося маля в родині Качанів із с. Гур'івці, що лежить у пониззі річки Буг, на Миколаївщині), Тольо він щедро обладрував хистом дитячого поета, в чому ніколи не розкаювався. Але спершу Анатолій закінчить факультет філології Одеського університету, добиратиметься на уроки як учитель не вулицями містечка Вилкове на Одещині, прорізаного багатьма протоками й каналами, а на старенькому човні, бо тут люди, як у Венеції, живуть «на воді», і за автобуси й маршрутки їм правлять звичайнісінькі човни; відслужить в армії, працюватиме в газетах, журналах, видавництвах.

Друкуватися почав у студентські роки. З 1969 року виступає з віршами для дітей на сторінках республіканської преси. У видавництві «Веселка» вийшли його книжки, адресовані маленьким читачам: «Джерельце» (1975), «Ворота міста» (1977), «Берегові вогні» (1979), «Колос наливається» (1981), «Хвиля хвилю доганяє» (2012) та інші. Відсутність нав'язливої дидактики, знання психології дитини і висока художність — основні риси його творчого доробку. Заслужений працівник культури України. Лауреат кількох літературних премій, зокрема, премії ім. Лесі Українки.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ *с. Пруди в Криму*

ШУМИТЬ У МУШЛІ МОРЕ

Спогад про Крим

Коли шумить у мушлі море,
Перед очима пропливають
Горбаті, як верблюда, гори
І кораблі на небокраї,
І маяки — сигнальні вежі
На чорноморським узбережжі.
Там у зелених масхалатах,
Як прикордонники на місі,
Вдень і вночі стоять на чатах
Струнки, високі кипариси.
Шумить прибіїв

і кличе в мандри
Туди, де квітнуть олеандри,
Де колихають сонні хвилі
Біля причалів яхти білі,
А в синім небі, як орлани,
Шириють тихо дельтаплани.

Хоча між Києвом і Кримом
Лежать поля, ліси і гори,
Я знов і знов перед очима,
Як на екрані, бачу море.
А в морі граються дельфіни,
Летить по хвилях

катер-скутер,
Слідом у небі, як хмарини,
Пливають барвисті парашути.
А ген замерли біля моря
Ведмідь-гора і Ведмежатко.
Колись вони жили у горах
Неподалік від Мухалатки.
Та якось ради забаганки
Лишили звірі ліс і гори,
Прийшли на берег

на світанку,

Щоб подивитися на море.

Ведмідь завмер
від здивування,
А ведмежа заверещало,
Коли негадано-неждано
Із моря Сонце випливало —
Червона куля в три обхвати,
У три обхвати ведмежати!
Та раптом їх під час прибою
Солоні хвилі окропили.
Мабуть, від солі кам'яної
Ведмеді і закам'яніли...
Ось так я розгадав загадку
Ведмідь-гори і Ведмежатка.
Ось так, за сотні миль

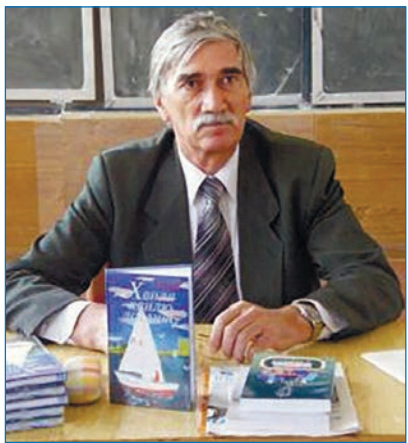
від Криму,
Як у навушнику, всю зиму
Я чую в мушлі шум прибою
І крики чайок над водою,
І шепіт юного вітриська
В кушах-суцвіттах
тамариску.

Шумить прибіїв
в моїй кімнаті,
Але не хоче
розказати —
Як мушля ловить
хвилі моря,
Як переносить їх
до мене
Через ліси
і Кримські гори,
Коли на ній
нема антени?
Цю таємницю
знає равлик,
Що за вікном
живе на клені,

Бо в нього,
каже брат мій Павлик,
Є на хатинці дві антени.
Захоче равлик — на всі боки
Антени виставить високі,
І муштик дивиться про море,
Про маяки і Кримські гори.
Захоче — вирушить

у мандри
Туди, де квітнуть олеандри,
Де колихають сонні хвилі
Біля причалів яхти білі,
Де в синім небі, як орлани,
Шириють тихо дельтаплани.

Бо краще все ж
красоти Криму,
І Карадаг, і дельтаплани
Хоч раз побачити живими,
А не у снах чи на екрані.

НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ МУЛЬТФІЛЬМИ ВСІХ ЧАСІВ

6 квітня світ відзначив День мультфільмів. Це свято було засноване 2002 року Міжнародною асоціацією анімаційного кіно. «Укрінформ» зробив підбірку 25-ти найкращих українських мультфільмів, які раніше створювали українські кінокомпанії. Подаємо сьогодні першу «десятку».

1. «Жив-був пес» (1982). Мультіплікаційний фільм режисера Едуарда Назарова, створений за мотивами української народної казки «Сірко». Спочатку текст мультфільму був російською мовою, а пісні - українською. 2012 року його повністю доозвучили українською. Над сценарієм мультіка режисер працював цілий рік. Акторами оригінального озвучення виступали: Едуард Назаров - оповідач, Георгій Бурков - Пес, Армен Джигарханян - Вовк. Мультфільм посів перше місце на V міжнародному кінофестивалі казкових фільмів у Данії в 1983 році.

2. «Козаки» (1967-2008) - серія мультіплікаційних фільмів режисера Володимира Дахна. Це історія про трьох запорозьких козаків: Бурмила, Коротуна та Силача (за сценарієм мають імена Грай, Око і Тур). Кожної серії герої потрапляють у неймовірні пригоди, зустрічаються з цікавими людьми, потрапляють у різні країни та епохи. До збірки мультфільмів про козаків увійшли 10 серій (Як козаки куліш варили, Як козаки у футбол грали, Як козаки наречених визволяли, Як козаки сіль купували, Як козаки олімпійцями стали, Як козаки мушкетерам допомагали, Як козаки на весіллі гуляли, Як козаки інопланетян зустрічали, Як козаки в хокей грали, Як козак шастя шукав, Як козаки із турками воювали). У всіх серіях присутнє аранжування українських народних пісень. За мотивами мультсеріалу розроблена серія відеоігор для дітей.

3. «Пригоди капітана Врунгеля» (1979) - мультсеріал режисера Давида Черкаського, створений за сюжетом однойменної повісті Андрія Некрасова. Це історія про капітана, який бере участь у міжнародній вітрильній регаті. Саме там ми чуємо відомий вислів «Як корабель назвеш, так він і попливе». У Врунгеля яхта мала символічну назву «Біда». Ролі в мультфільмі озвучували: Зіновій Гердт (Врунгель), Євген Паперний (Лом, Шеф), Георгій Кишко (Фукс), Григорій Шпігель (Агент 00Х), Семен Фарада (Джуділо Бандито), Олександр Бурмистров (Де ля Воро Гангстеритан), Едуард Назаров (Капітан Чорної Каракації), Веніамін Смахов (Адмірал). Композитор мультфільму - Георгій Фіртч.

4. «Острів скарбів» (1986) - двосерійний мультіплікаційний фільм із вставками кінематографічних музичних кліпів за мотивом однойменного роману Р. Стівенсона. Режисер мультфільму - Давид Черкаський, сценарист - Юрій Аліков. Ролі озвучували: Борис Вознюк (Сквайр Трелоні), Георгій Кишко (Джим), Євген Паперний (Доктор Лівсі), Віктор Андрієнко (Капітан Смойлетт), Армен Джигарханян (Джон Сильвер), Юрій Яковлев (Бен Ганн), Валерій Чигляев (пірати).

5. «Як Петрик П'ятчкін слоників рахував» (1984) - весела історія про непосидючого рудоволосого хлопчика, який уві сні потрапляє до Африки і стає вихователем слоненят. Режисер мультфільму - Олександр Вікен. Всі

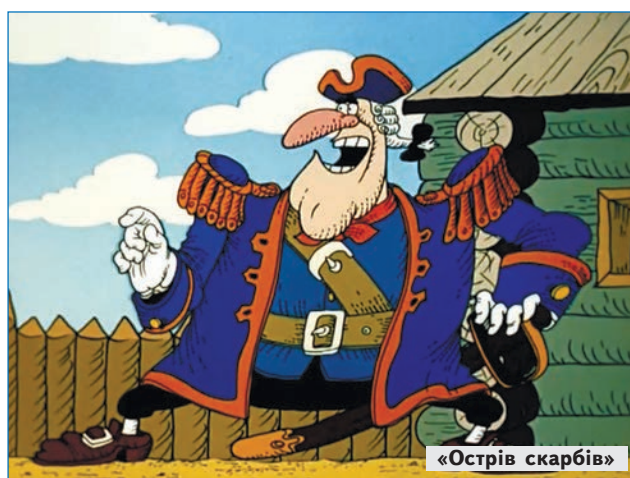
«Жив-був пес»

«Козаки»

«Пригоди капітана Врунгеля»

«Острів скарбів»

ролі в мультфільмі озвучила Наталя Рожкова.

6. «Лікар Айболить» (1984-1985) - мультфільм режисера Давида Черкаського про лікаря, який може вилікувати будь-яку тваринку та комаху. Мультфільм створений за однойменною повістю Корнія Чуковського. Ролі в мультику озвучували: Зіновій Гердт (лікар Айболить 1,4 серії), Сергій Юрський (Лікар Айболить 2-3, 5-7 серії), Марія Миронова (Варвара), Євген Паперний («Одноокий»), Георгій Кишко (Бармалей, Гіпопотам, розбійники), Олександр Бурмистров (Ведмідь, Гіпопотам), Семен Фарада (Бармалей), Всеволод Абдулов (папуга Карудо), Віктор Андрієнко (Крокодил, «Одноокий»). У Бердянську, до речі, встановлено пам'ятник Лікарю Айболитю.

7. «Як песик і кошеня мили підлогу» (1977) - анімаційний фільм режисера Алли Грачової. Це історія про двох друзів - собачку і кошеня, які виявили на ганку будинку брудні сліди й почали їх прибирати.

8. «Зайчєня заблукало» (1973) - мультфільм режисера Володимира Гончарова. Це історія про зайчика, який біг за метеликом і заблукав у лісі. Картина показує щирість та доброту лісових ме-

шканців, які не залишилися байдужими до біди зайчика. Ролі озвучували: Людмила Козуб, Андрій Ігнатенко, Володимир Коршун, Ліна Будник.

9. «Дострибни до хмаринки» (1988) - мультфільм кінорежисера Бориса Храєвича про спекотну Австралію, дружбу і про те, як погано вихвалитись. Ролі озвучували Людмила Логійко та Богдан Бенюк.

10. «Капітошка» (1980, 1989) - мультіплікаційний фільм сценаристки Наталі Гузєєвої, який складається з двох серій: «Капітошка» та «Капітошко, повертайся!». Це історія про дружбу веселої краплинки чистого літнього дощу та Вовченяти. Там, де з'являється Капітошка, розпускаються квіти, листя і трави. Саме Капітошка приносить дружбу у будинок Вовченяти і допомагає йому зрозуміти, хто він є насправді. Ролі озвучували Людмила Ігнатенко та Богдан Бенюк.

Зараз створенням мультфільмів займається державна українська анімаційна студія «Українафільм», яка прагне над продовженням історії про козаків. Наступна серія анімаційного фільму називатиметься «Козаки. Футбол». Вихід першої серії мультфільму із цього циклу заплановано на 1 червня.

Кристинна МИСЬКІВ

«МЕЛОДІЇ НА ПОЛОТНІ»

Нещодавно в науково-дослідному відділі «Народне декоративне мистецтво Канівщини» Шевченківського національного заповідника створено мистецький куточок, присвячений 105-й річниці з дня народження заслуженої майстрині народної творчості України, заслуженої художниці АР Крим, члена союзу художників України, лауреатки державної премії АР Крим, почесного члена товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка, Героя України Віри Сергіївни Роїк.

Народилася Віра Сергіївна 25 квітня 1911 року в м. Лубни на Полтавщині. Втративши в роки Другої світової війни здоров'я, ставши інвалідом, вона не скорилася долі, освоїла мистецтво вишивки лівою рукою. Вишивка стала її життям, її диханням.

У 1952 році майстриня з родиною переїхала в м. Сімферополь за станом здоров'я. Працювала понад 10 років у школах міста, на курсах художньої вишивки в обласному Будинку вчителя. 20 років — методистом в Будинку народної творчості. З її ініціативи створено музей народних умільців і салон художників Криму.

Велику увагу у своїй творчості приділяла українському рушнику. В багатьох містах України організовувала виставки своїх робіт. В 2007 році, попри поважний вік, кримська майстриня була присутня на відкритті своєї виставки «Український рушничок» в Канівському музеї народного мистецтва. Тоді подарувала музею рушник «Червона дівчинка», вишитий на білому полотні червоними нитками в техніці Полтавська гладь.

Нині цей рушник, а також її рушники «Рожа», «Ніжна казка» та папка «Кобзар» з фондів ШНЗ експонуються в мистецькому куточку. В куточку знаходиться портрет майстрині та керамічна ваза, яку подарував син вишивальниці Вадим Михайлович до 200-річчя від дня народження Кобзаря. На одній стороні вази напис: «Т. Г. Шевченку 200 років» і дата 1814-2014 рр. На протилежній стороні слова:

*«Кожен рушник
То спалах душі моєї,
То частина життя,
То моя доля...»*

Віра Роїк

Розпис на вазі за орнаментом самої Віри Роїк виконала майстриня Лутаріс Сулейманова з м. Джанкой АР Крим.

Експонуються друковані матеріали та книги, присвячені майстрині. А також книга «Мелодія на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки», яку підготувала В. С. Роїк як підсумок своєї творчості. В мистецькому куточку знаходиться книга «Рядки, як візе-

рунки рушникові». В ній вірші-присвяти не тільки професійних літераторів, а людей різних спеціальностей — шанувальників творчості української вишивальниці.

Член Національної спілки письменників України з м. Лубни Наталя Бакалій написала в своєму вірші:

*«Ця жінка вишиває Україну,
Де хрестики, немов хрести земні.
Схилиє важко у роботі спину,
І голову схилиє свою сиво,
Й минуле оживає на полотні...»*

Роботи В. С. Роїк знаходяться в багатьох музеях України та за кордоном. Твори майстрині — це вся різнобарвна Україна. Ними захоплювалися європейці, американці, японці та інші народи.

У творчому доробку Віри Роїк велика кількість виставок у містах України. Її вишивки бачили також у Німеччині, Латвії, Естонії, Болгарії, Польщі та інших країнах світу.

Майстриня нагороджена золотими медалями престижних республіканських виставок декоративно-прикладного мистецтва в Києві (1967-1972 рр.), медалями «За доблесну працю» (1970 р.) та «Будівничий України» (2001 р.), пам'ятною медаллю

«Богдан Хмельницький» (1996 р.), орденом Княгині Ольги III ст. (2001 р.), Почесним знаком II Міжнародного фестивалю мистецтв у Гереджі (Ізмір, Туреччина, 2002 р.), Міжнародним орденом Миколи Чудотворця I ст. «За примноження добра на землі» (2003 р.), котрий занесено в Женевський реєстр найпрестижніших нагород світу, багатьма дипломами, почесними грамотами та відзнаками. Її ім'я вибито на стелі в італійському місті Барі, де покаяться мощі Миколи Чудотворця.

Віра Сергіївна не дожила до 100-літнього ювілею всього півроку, але її творчість в народному мистецтві вишивки, орнаментальних композиціях продовжує жити в роботах її учнів — внучки Аліни Вороніної та правнучки Юлії Абрамової, яких майстриня залучила до мистецького життя, посіявши в їхні душі зерна добра, мудрості та людяності. Творчість Віри Роїк — музика на полотні, яка дає нам натхнення жити...

Ніна БАСИСТА,
старший науковий співробітник Шевченківського національного заповідника
м. Канів

Ось такого листа про підготовку до відзначення 105-річчя В. С. Роїк отримав нещодавно з Полтавщини її син Вадим Михайлович. Полтавщина пам'ятає і шанує свою славу землячку!

КОБЕЛЯЦЬКА МІСЬКА РАДА КОБЕЛЯЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

30. 03. 2016 р.

Шановний Вадиме Михайловичу! Прийміть найщиріші вітання з кобеляцької землі! Ваша мама, Віра Сергіївна Роїк, зробила вагомий внесок у збереження народної вишивки, на її полотнах оживають орнаменти та візерунки, які передають історію нашого краю. Її полотна пронизані українським духом, піснею та історією країни. Все життя вона боролася і творила, й у пам'яті людей залишилась Незламною Майстринею.

Я особисто мав честь бути знайомим з Вашою мамою. В мене є книга, підписана нею власноручно, отримана в подарунок, коли я перебував на посаді голови Кобеляцької РДА.

А зараз Кобеляцькою міською радою розпочато проект «Наша гордість», в рамках якого - виготовлення та встановлення на центральній вулиці міста лайт-боксів із зображенням наших відомих земляків, серед них, у тому числі, і Віра Сергіївна Роїк - Герой України, гордість міста Кобеляки.

Від усієї душі зичу Вам великих милостей від Бога - миру і спокою, доброго здоров'я та наснаги - на мної і благодії літа!

* * *

Кобеляцька міська рада повідомляє Вам про заходи, що будуть проходити в місті Кобеляки з нагоди 105-ї річниці від дня народження знаменитого вишивальниці, почесного громадянина м. Кобеляки - Віри Сергіївни Роїк.

У період з 20 по 27 квітня 2016 р. проводитимуться тематичні екскурсії для учнівської молоді в Кобеляцькому музеї літератури та мистецтва.

22 квітня о 13 годині в Кобеляцькій центральній районній бібліотеці буде проведена літературно-мистецька година «Берегиня української вишивки - Віра Роїк», в ході якої заплановані заходи:

- Книжкова виставка: «Українська вишивка».
- «Золоті руки майстрині» - розповідь про життєвий і творчий шлях Віри Роїк - Героя України.

- Демонстрація фото про життя і творчість народної майстрині - вишивальниці Віри Роїк.

25 квітня 2016 року відбудеться встановлення меморіальної дошки Віри Роїк на будинку Кобеляцького музею літератури та мистецтва. Тож запрошуємо Вас взяти участь у названих заходах!

**З повагою — Кобеляцький міський голова
О. О. КОПЕЛЕЦЬ**

ДОРІЖКИ БІЛІ НЕНЬКА ВИШИВАЛА

Ольга Володимирівна Тупалова працює вчителем у літній школі міста Керчі. Вона народилася в Київщині. Навчалася в Уманському педагогічному інституті імені Павла Григоровича Тичини. Добра, спокійна, чесна людина. Любить читати, слухати українські пісні, а ще вишивати. Говорить, що ще з дитинства у неї зародилось бажання вишивати кольоровими нитками. Пригадує, як разом з братом допомагали своїй матері, яка працювала на фабриці у Києві у відділі ручної вишивки.

Ненька часто приносила додому різні кептаріки, сорочки, дозволяла малим вишивати щось не дуже важливе, а сама бралася за важче, бо це для неї була відповідальна праця. Маленькій Ользі дуже хотілося якомога швидше навчитися гарно вишивати, щоб допомагати матері.

Пролетіли роки. Так склалося, що Ольга Володимирівна переїхала до Керчі. І ось увесь вільний час почала присвячувати улюбленому з дитинства заняттю — вишиванню. Зараз вона вже володіє різними техніками вишивки: хрестиком, напівхрестиком, стрічками та бі-

сером. Вона вишиває рушники й серветки, оздоблює вишивкою одяг. У неї навіть є вже вишиті ікони (для цього потрібне Боже благословення!).

Найпершою роботою у техніці вишивки стрічками була картина «Бужок». Над усе їй подобається вишивати пору року — осінь. «Тільки осінь», — говорить Ольга Володимирівна, — має стільки багато кольорів та відтінків». Для неї це найтепліша і найпрекрасніша, кольорова, багата й чарівна пора року. Тож не випадково, що саме цій порі року присвячені картини Ольги Володимирівни.

Серед її робіт вирізняється картина «Ластівчине гніздо», вона найоб'ємніша й найцікавіша, а ще було багато труднощів під час роботи над нею: переклад інструкції з німецької мови на українську, пошук вдалих кольорів та відтінків. Коли саме за цю картину пропонували 500 доларів, але Ольга Володимирівна не погодилась продати таку красу ні за яку ціну, її також підтримав і чоловік.

Софія СУББОТКІНА,
учениця 10-Б класу ліцею мистецтв м. Керчі,
член клубу «Юний журналіст»

КРИМЧАНИ НОСИЛИ Б НАЦІОНАЛЬНИЙ ОДЯГ...

Якби національний одяг був зручним і практичним, продавався у крамницях, коштував недорого, і головне — його б носили всі, то кожний кримчанин готовий за допомогою вбрання продемонструвати свою етнічну належність. Навіть більше, картину кримських міст і сіл, що рясніють як мінімум 175 різновидами національних костюмів, кримчани вважають красивою і унікальною. Таких висновків дійшли журналісти інформаційного відділу «Центру інформаційних і соціальних технологій розвитку міжнаціональних комунікацій у Республіці Крим», які провели анкетування опитуваних мешканців Криму, щоб дізнатися, чи мають кримчани у своєму гардеробі національний одяг, чи хочуть його носити, а також чи знають вони, скільки народностей мешкають у Криму.

Чоловіки й жінки всіх вікових категорій, у тому числі молодь,

охоче відповідали на питання анкети, залишаючи мінімальні дані про себе: стать, вік і національність. Опитування проводилося переважно під час заходів Дому дружби народів. Журналісти намагалися охопити якомога більше представників етнічної спільноти. Таким чином, серед опитаних опинилися представники більше ніж 50 національностей.

Виходячи з отриманих даних, можна зробити висновок про те, що кримчани знають про багатонаціональний склад населення півострова, але точної кількості народностей не назвали ніхто. Тільки 10% опитаних назвали приблизно правильну цифру (згідно з даними останнього перепису населення — 175 етносів), решта або називали нічим не обґрунтовані цифри, або лишали питання без відповіді.

На питання: чи можливо візуально визначити національну належ-

ність людини, десята частина опитаних відповіла ствердно. При цьому тільки половина з них робить це. Інші вважають, що явно окреслені національні риси тільки в деяких. У той же час більшість респондентів ідентифікувати чиясь національність не має необхідності.

Усі опитані зійшлися на думці, що національний одяг зробив би належність людини до етносу очевидною, при цьому ніхто не вдягнув би вбрання народу, до якого не належить.

Однак більшість кримчан в особистому гардеробі не має національного одягу. Тільки п'ята частина респондентів має деякі аксесуари, що символізують національність.

У той же час дві третини опитаних висловили готовність носити національне вбрання, щоправда, на свята. При цьому воно має бути зручним і практичним, пристосованим до сучасного життя, продава-

тися в крамницях і коштувати недорого. Крім того, дуже важливо, щоб носіння національного одягу не викликало посиленого зацікавлення оточуючих, краще, щоб його вдягала більшість.

Незважаючи на те, що традиційне національне вбрання в сучасному житті не є практичним, усі респон-

денти вважають, що Крим має унікальну можливість прикрасити повсякденне життя яскравим національним вбранням або хоча б деякими його елементами.

Опитування не є репрезентативним і не може розглядатись як наукове соціологічне дослідження.

<http://cistrc.ru>

24 серпня 2015 р. цього українця у вишиванці біля пам'ятника Т. Шевченку у Сімферополі затримала поліція. Надто виділявся?

(Продовження.
Поч. у № 14)

Сіль віддавали за дуже невелику ціну, але з умовою, що кожен десятний пуд хліба буде віддано їм і теж за помірною ціною. Ще однією умовою була передача невеликої партії якоїсь особливої солі до їх константинопольської контори. Всти погосподитися, що кращого не можна було й очікувати. Єдине, що тепер цікавило — коли?

— Коли? — дядько Йван пригладив свої короткі шорсткі вуса. — Вийти, воно б можна було й завтра, — мовив розважливо. — «Митя» на ходу. Але ж треба і харч, який вже там, приготувати й свіжою водою запастись. Та й по хазяйству маю дещо владнати... Отож, ми домо-вилися, що станемо під завантаження післязавтра зранку, а там — вже як Бог дасть. Але й відкладати з цим не можемо. — Він помовчав хвилю, обвів поглядом уважно слухаючих чоловіків і мовив, вже наче знехотя: — Вони он-о, хоч і проголосили НЕП — оту свою нову економічну політику, але ж торгівлі, яка була, нема. Як дізнаються, що везеш щось цінне, налітають, мов круки. Тож, НЕП той тільки й того, що на папері. А як скасують його — бо ж ледве терплять, аби не накласти руку на чуже добро — то вже й по всьому буде.

Чоловіки сумно покивали головами. — А так, так...

— Знову ж таки, погода, — помовчавши, продовжував дядько Йван. — Завтра-он вже Покрова, а за два тижні й попи про це згадають. Туди-сюди — й задує таке, що тижнями по бухтах ховатись доведеться. Ну і... чекають нас вже з тою сілєю в Константинополі...

— Як то, «чекають»? Хто чекає? — спитало одразу кілька здивованих голосів.

— Контрагент мій чекає, Папаріді. На тому тижні, коли я стояв в Євпаторії, навідала мене людина з його компанії. Було сказано, що Папаріді хотів би, аби я знову поставляв йому збіжжя, але знаючи про голод, про наші біди, цікавився й іншими товарами, в тому числі мовилося й про сіль. Я тоді відразу змикитив, що це саме те, що дасть нам протриматись протягом цієї скрути, тож просив того чоловіка передати Папаріді, щоб чекав нас за два тижні.

Тепер ви знаєте, за яких обставин я опинився на борту «Миті» того ранку.

Микола, дядьковий син, такий же суворий та жилий, як і сам дядько, вже вкотре поглядав на берег. Хазяїн мав бути з хвилини на хвилину, та я знав, що Микола виглядає не так його, як нашу Тетянку. Ще років зо два тому він почав залицяс до моєї старшої сестри. Тетяна, за маминими словами, «закрутила йому голову», а виходити заміж не поспішала. В селі тоді посміювались, кажучи, що Микола вже витоптав новий тік під нашими вікнами, що підгодовувати ним наші пси скоро на нас почнуть брехати, а Тетяна все зволікала й зволікала. Причиною тому був посаг, який, на її думку, мав

бути не згірший, ніж в інших. І ніякі умовляння Миколи, ні всі його клятви, що йому потрібна вона, а не той її посаг, на Тетяну не діяли. Широ кажучи, я співчував Миколі. Врешті-решт, попри свою природну замкнутість, він був непоганим хлопцем і добрим товаришем. А що вже любив її, то й говорити нічого.

Тетяна приїхала з дядьком Йваном на його тачанці*. Крім неї та тітки Марії, котра незмінно проводжала нас в моря, на возі був ще якийсь чоловік, років так двадцяти п'яти. Був він середнього зросту, білявий, з коротко стриженим волоссям і бризками ластовинням на блідих вилицях і руках. Чорна кожанка метлялась на його худих плечах, коли він піднявся, мов на опудалі, зате шкі-

жінок. Я не чув, що вони йому там розказували, але судячи з поглядів, які вони раз-по-раз кидали на незнайомця, який скоро вийшов з контори сам-один, судячи з того, як потемніло Миколіне обличчя, я зрозумів, що справи кепські.

Доки дядько Йван завершував справи з прикажчиком, шкіряний комісар, як я його про себе прозвав, спершу стовбичив без діла біля містків, потім піднявся на причал, міряв його кроками деякий час туди-сюди. Зрештою, це йому набридло. Збивши на потилицю картуза, він хвасько збіг по прогонистій сходні на борт і, потинявшись трохи по палубі та зазірнувши до камори*, зупинився навпроти мене. Притупнувши ногою, взу-

ла, як я помітив, не лише мене. Не знаю, про що вже вони там радились — конопляти кришку трюмного люка, я чув лише приглушений гомін — та за хвилину один з прикордонників висунувся з камори і гукнув хазяїна. Владно так гукнув, з притиском. Не знаю чому, але мені стало прикро за дядька Йвана. Почувався так, наче при мені, в нашому домі гримнули на мого власного батька.

Я ніколи не задумувався над тим, як ставлюся до дядька Йвана. Він мав надто круту вдачу, аби розраховувати на ніжну любов до себе. Але навіть запотличники, якими він, бувало, нагороджував, не сприймалися болісно, бо в жодному разі не робив того знічев'я чи задля образи, а лише, як він сам

палуби береговий бруд, він вже ген-ген позаду. Ще можна бачити постаті проводжальних, але вже не розрізнити облич, не почути голосів. Лише поскрипування конопляних лив в блоках, тихий посвист вітру в такелунку та бульбигт носової хвилі, крайної водорізом, порушують тишу. В такі хвилини не хочеться говорити. Кожен думає про своє. Про що саме? Про берег, про тих, хто на ньому лишився й чекає на тебе. Про море, яке теж чекає на тебе, про його миси й скелясті береги, про вітри й течії, про зорі над головою, та мало ще про що!

Цього разу й поготів було про що подумати. Від Тетяни я вже знав, що цей наш рейс останній. В дядька Йвана забирали його «Митю», «проспиріювали», як сказала тітка Марія. Чули ми вже про ту «проспиріацію»! Вперше зіткнулися з нею ще два роки тому. То були продзагонівці, що мов саранча впади на наші голови. Говорили, що «проспиріюють» надлишки продуктів, а вибирали майже все. Відтоді вони навідувались до нас щорічно, і літом, і на початку осені. І хоч села нашого зазедве тридцять дворів, майже до кожного з них заглядала їх просмерділа сивуха ватага. Обминали лише кособоку обдурту хату сільського п'янички Костика та зарослий будяками двір покійного діда Стаха, де жив тепер Михайло Рідкокаша. Був то похмурий відлюдкуватий чоловік, якого дядько Йван підібрав ледь живого десь під Євпаторією зо три роки тому. Відтоді він жив у нашому селі сам-один, немов вовгур. Часом ходив з нами в море, а бувало, зникав кудись надовго. Подейкували, що він був одним з небагатьох, кому вдалося вижити після спроби знищення червоними якогось корпусу Каретника*. Чи правда то була, чи ні, ніхто не знав, бо спитати в самого Рідкокаші ніхто не наважувався, а дядько Йван теж не любив про те згадувати.

От і останнього разу наскочили, немов дика орда, вигрібали все, що знаходили — хліб, овець, рибу і навіть городину. Не допомагали ні умовляння, ні слюзи. А маминого брата — мого дядька Семена та старого Сервера-агу, як найзаможніших і таких, що опиралися тому грабункові особливо вперто, об'явили міроєдами та кулаками, змотували привселюдно, немов якихось злодюг, і потягли з собою. Всі спроби родичів, сусідів не допустити того були нінащо. Що, справді, можна було зробити голіруч супроти півсотні озброєних до зубів мародерів?

Щоправда, до буцегарні наші «міроєди» так і не доїхали. Наступного дня, після того, як їх забрали, в село наскочила кінна міліція. Шкаули Сервера-агу та дядька Семена! Не знайшли, звісно, ні того, ні іншого. Дуже лютилися, погрожува-ли розстрілом, якщо виявиться, що до втечі «злочинців» причетний хтось із наших. Дядьки стояли ні в сих, ні в

тих, витріщали очі, крутили скрушно головами, гомоніли глухо. От, мовляв, харцизи! Налітають, грабують, хапають людей за те лиш, що ті не згодні, ні сіло, ні впало, віддавати своє добро, а потім знов приходять за ними ж...

Не знаю, чи був хто з наших сусідів причетний до втечі «міроєдов», але пам'ятаю, як по від'їзду міліціантів хтось в гурті чоловіків стиха засміявся, зауваживши, що в червоних кожного разу трапляються якісь негаразди, коли Рідкокаша вирушає в свої мандри.

Тепер-от добрались і до нас. Сторожа приставили, мов до якихось босяків... Я зиркнув на комісара, що стояв на прові*, розкарячивши обтягнуті блискучими халаявами ноги, й чвиркав знічев'я за борт. От лиха година!

За мисом стужавів вітер, пішла хвиля. «Митя» приліг на лівий борт і, зариваючись в шипучу піну, шпарко погнав уперед, наввипередки з білими баранцями, що все густіше мигтіли — ген аж до самого горизонту. З'явилися хмарки, спершу поодинокі, та щодалі, то їх ставало все більше й більше і скоро вже все небо затягнулося сірою непроникною пеленою, обіцяючи свіжу погоду, принаймні, до наступного ранку. Якийсь особливо спритний гривач підібрався з навітру й лунко бухнувши в борт, сікнув зливою колючих солов'ячих бризок через всю палубу. З несподіванки комісар охнув і присів, чіпляючись скарлючими пальцями за накритину*. Я не стримався і засміявся, хоч і в самого сорочка була хоч викручуї.

— Чё ржеш, мат' твою... — пробурмотів той, розпрямляючись. — Цирк тебе? А ти, мореходець хренов, — зиркнув спідлоба на Миколу, — давай-ка, ворочай ближче к берегу! Али теперь не твоё, так и потопить можно?

Микола й вусом не повів — наче й не чув. Сидів трохи згорбившись, затиснувши руків'я дебели бари* тимо-на, допомагаючи «Миті» торувати не раз ходжений шлях. Така непоштивість і відверте ігнорування його персони прикро вразили нашого цербера. Я це відразу помітив. Але ж я був звичайним собі сільським хлопцем, що хоч і побачив вже трохи світу, та все ж навіть уявити не міг, як реагують на «непоштив» до себе ставлення маленькі люді з великими повноваженнями. Кров відліла від і без того блідих, забризканих ластовинням шік комісара, а тонкі губи аж затіпалися від люті.

— Эй, ты! Тебе говорю! — підвищив він голос.

Микола мовчав. То було грізне мовчання. Хтось би, може, порівняв його до мовчання каменю, але то радше було мовчання великої флотської міни, як отой, що море, було, винесло минулого року в косу*. Та комісар не помічав того. Він бачив перед собою звичайного сільського упертюха, тупого і неотесаного, якого треба було гарненько провчити, показати йому його місце, показати хто тут тепер хазяїн.

(Продовження
в наступному номері)

ряний картуз з червоною зіркою на лобі сидів міцно. Спершу я подумав, було, що то хтось з прикордонної сторожі, але ж ті всі були мені знайомі — приїжджали за звичай перед самим відходом на своїх власних конях і ніколи не ходили в такому чудному вбранні. Може, новий міліціонер? Але що йому до нас? Щось було не так. Ми з Миколою те одразу відчули. Я, щоправда, не мав часу розглядатися, бо саме рахував завантажувані мішки, вкидаючи до капшука* за кожним з них по гладенькому камінцю. Микола, що був саме на пупі*, облишив шмарувати салом петлі тимо-на*, випростався на весь свій великий зріст, пильно придивляючись до приїжджого. Щось таки сталося. Похмурий вид дядька Йвана, який перед відплиттям перебував зазвичай в доброму гуморі, заплакані очі тітки Марії не віщували нічого доброго.

— А що там, тату? — не стримався Микола.

Дядько Йван блиснув на нього гостро з-під кушуватих брів і лиш рукою махнув. А вже коли він отак махав рукою на когось, то з розпитуваннями краще було постриматись.

Микита Григорович, прикажчик соледобувної компанії, що клопотався тут же, задріботів до чоловіків і по-вів їх до своєї контори.

Микола не втерпів. Сплигнув на причал і підійшов до

кобита, об дзвінку палубу, скрутив головою.

— Эвон, как звенит! Ладное суденышко, верно? Ну, а ты кто таков будешь? Работник? Батрачий на энтих? — він кивнув стриженою потилицею на берег. — Как зовут-то?

Я здивовано витріщився на нього, ледь не забувши вкинути чергового камінця до капшука. Ну й ну! Невже не видно, що людина при справі? Та під час рахунку, коли вантажники снують по сходні, немов мурахи, мене навіть хазяїн не займає, бо збитися тут дуже просто.

— Чё, язык от счастья проглотил? — комісар вишкірив рідкі прокурені зуби. — Ничё, ещё почирикаем! — Крутнувшись на підборах і, ледь не зіткнувшись з вантажником, відійшов до парпету*.

Найбільше тоді мене вразили його очі — сірі, холодні й пронизливі, мов леза багнетів, в обрамленні білих пухнастих вій, вони справляли враження чогось чужорідного на його хворобливо-блідому веснянкуватому обличчі. І ще те, як він рукавом кожанки немов стер оту свою чудну усмішку.

Нарешті ми завантажились і були готові рушати. Тут якраз завершилися прикордонці. І знов несподіванка. Раніше вони здоровкались з хазяїном за руку, а тут, ледь кивнувши йому, піднялися на борт і спустилися разом з комісаром в камору. Така безцеремонність прикро врази-

казав, для закріплення науки. Зате ж він ніколи не вимагав від людей неможливого і в свої шістдесят першим брався за найважчу роботу. Особисто мені подобалося, що він терпіти не міг п'яниць, і якщо виявлялось, що хтось із винайнятих ним матросів дозволив собі напиться в морі, безжално гнав такого втришій в першому ж порту. І не допомагали тут ані жалісні прохання «зглянутися на діток», ні слізні клятви, ні Бог, ні диявол. Сказане зовсім не означало, що на «Миті» панував сухий закон. Аж ніяк. Вино постійно було на столі, і за обідом чи вечерею нікому не заборонялось перехилити чарочку. Йшлося лиш про те, щоб не переступати межу, яка відділяла людину від бидла. На глибоке переконання дядька Йвана, та межа якраз і визначалась відчуттям міри.

І треба ж було так тому статися, що саме горілка та пиятика, яких дядько Йван і на дух не терпів, врятували і його, і «Митю», і всіх нас. Про це, власне, й моя оповідь.

Отож, попрощавшись з жінками, ми прибрали за прикордонцями сходню, підняли вітрила і віддали кінци. Мені завжди подобалась ця мить: смужка води між бортом і причалом шириться, росте; земля ще поряд, але ти вже не належиш їй. Берег відступає, відсовується непомітно, та доки згорнеш швартовні кінци та змиєш з

ПОЯСНЕННЯ

*Олександрія - місто і порт в Єгипті, засноване ще Олександром Македонським

*Константинополь - нині Істанбул (Стамбул), найбільше місто Туреччини, розташоване на європейському березі протоки Босфор

*Вітри, як вони звалися на Чорному морі за давніх часів:

Гарбій - південно-західний
Гострий - південний вітер
Грего - північно-східний вітер

Левант - східний вітер

Майстро (маїстра) північно-західний вітер

Поненто - західний вітер

Трамонтан - північний вітер

Широкий (сірокко) - південно-східний вітер

*Калкан - Scophthalmus maeoticus вид риб родини калканових. Тіло калкана може досягати довжини 80-85 см і маси 12-15 кг

*Басамахи - великі рибальські гачки на велику рибу

*Тачанка - легкий ресорний возик

*Капшук - невеличка шкіряна торбичка з зашморгом

*Пупа - задня частина судна, корма

*Тимон - стерно

*Камора - приміщення з надбудовкою на пупі - традиційно помешкання капітана та його помічника. Також, воно служило кают-компанією. К. на прові - помешкання залогі, місце зберігання допоміжних та штормових вітрил. Оскільки в цьому приміщенні, окрім

їжу, його звали ще камбуза

*Парпет - частина борту, що виступає над палубою, убезпечує екіпаж від падіння за борт (фальшборт)

*Корпус Каретника - один з підрозділів армії Н. І. Махна, що разом з Червоною армією штурмував Перекоп, забезпечив його взяття та перемогу над військами генерала Я. О. Слащева. Був, за наказом М. В. Фрунзе, підступно атакований Червоною армією на вузькому перехийку між Саками і Євпаторією, де майже весь він був знище-

ний. Лише невелика частина махновців змогла вирватися з пастки і з боями вийти з Криму

*Прова - передня частина, ніс судна

*Накритина - тонка планка, що оформлює парпет зверху, планшир

*Бара - горизонтальний брус, за допомогою якого повертають тимон - тимононь. Більше відома сучасним яхтсменам як румпель

*Коса - намите хвилями чи течією мілководдя біля самого узбережжя, або частина самого берега

«ЛЮБИСТОК» — МОЯ РОДИНА!

Доброго дня, любе «Джерельце» і «Кримська світлиця»! Мене звати Світлана Чуйкова, навчаюся в 7 класі ліцею мистецтв м. Керчі. Уже третій рік співаю у фольклорному ансамблі «Любисток» під керівництвом Тетяни Миколаївни Васильєвої. Ми виконуємо календарно-обрядові пісні, зокрема колядки та щедрівки; залюбки співаємо жартівливо-ліричні пісні. Нещодавно їздили виступати до Ялти, де перемогли й отримали гран-прі. І у конкурсі в місті Красноперкопську наш колектив посів перше місце.

Учасники фольклорного ансамблю «Любисток» завжди підтримують одне одного, допомагають. Т. М. Васильєва вислухає кожного, дасть слушну пораду. Мені подобається наш колектив. Я люблю свою велику й дружну родину.

Світлана ЧУЙКОВА,
учениця ліцею мистецтв,
член клубу
«Юний журналіст»
м. Керч

СВІТЛОЇ ВАМ ВЕСНИ!

Добрий день, шановна «Кримська світлиця»! Сьогодні так сонячно... Співають птахи, цвітуть квіти... Зовсім скоро світле свято — Благовіщення. Вітаю Вас і ділюся своїми рядочками (саме про цю пору).

* * *

Вість блага летіла світом,
квітень усміхався цвітом,
а до свята землю рясно
уквітчав блакитним рясом,
ніби килим з оксамиту

на траву, дощами вмити,
вранці простелив... А може,
там ходила Матір Божа,
тихо світ благословляла,
Сина-Бога прославляла.
До землі вклонились віти,
заясніли в травах квіти,
стало радісно і світло...
Вість блага летіла світом.

Міцного Вам здоров'я, світлої весни, радості!

З повагою —
Катерина МУСІЄНКО
м. Київ, 4 квітня 2016 р.

БЛАГОВІСНИК ЗЕМЛЮ БЛАГОВІСТИТЬ

Відразу після Благовіщення (7 квітня) відзначаємо свято Благовісника. За церковним календарем — Собор Архангела Гавриїла (8 квітня). Саме він приніс Благую вість Діві Марії: Та народить Спасителя світу.

Хоча два свята дуже споріднені, однак у супереч християнському вченню, у народі Гавриїла (оте панібратське «Гавриїла» зустрічаємо частіше), вважали володарем весняних блискавок, грому і грози. До таких явищ, зазвичай, ставляться упереджено, небезпідставно з острахом. Лиха ознака, коли грим вдарить на голі дерева, бо тоді не буде врожаю ні хліба, ні садовини, ні городини.

Давня народна міфологія створила кількох захисників від грому та блискавки — Святий Юрій, Пророк Ілля, Ахистратиг Михайл, Архангел Гавриїл... Але у Гавриїла навпаки просили грози, щоб зволожив землю, і вона добре родила. «Весняний дощ — золото».

Після Благовіщення грим часто гуркотить у небі. Як тільки насувалася велика хмара, то говорили, що Гавриїл має сісти на неї верхи, мов на коня, і поганяти золоту різкою-блискавкою. Інший варіант легенди: Господь Бог передає Гавриїлові ключі від неба, аби той відімкнув височинь і зволожив дощем землю, благовістив та благословив Матінку-Годувальницю на родючість.

У народі вірили: грим та блискавка пробуджують землю. Тому у свято Гавриїла селяни несли до церкви пригоршню насіння зернових на посів, а повернувшись до храму, перемішували його з рештою збіжжя, призначеного для посіву. Цієї пори починали ранню сівбу яровини, зокрема ячменю та вівса. Звісно, сівби передувала оранка землі. Робилося це з дня Благовісника, бо до Благовіщення (тим паче у свято) землі не можна чіпати, будити. Хай вона ще поспить, набереться сил. Якщо так вчинити, порушити сон, то земля неодмінно покарає неврожаєм.

Дотепер вважають (зокрема люди старшого віку), що в цей день, як і на Благовіщення, все народжене буде благовісне: телятка, ягнятка, лошатка, козенятка, курчатка, качатка, гусятка... Тому просили: «Дай Боже (Благовіснику) доброму господарю достатку у живності!».

Тарас ЛЕХМАН

ПАПА РИМСЬКИЙ ПОДІЛИВСЯ ЗВОРУШЛИВИМ ФОТО З УКРАЇНСЬКИМ ПРАПОРОМ

Папа Римський Франциск виклав у своєму Instagram фото, на якому він обіймає двох жінок з українським прапором.

«Ніжність: майже забуте слово, якого сьогодні потребує світ, всі ми потребуємо!», — таким коментарем супроводив це фото Папа Франциск.

За 10 годин фото вже зібрало понад 153 тисячі позначок «подобається», а також безліч схвальних коментарів від користувачів по всьому світу, в тому числі і від українців. «Слава Україні!» — пишуть українські користувачі соцмережі Instagram.

Папа Римський Франциск оголосив про збір в усіх католицьких церквах у Європі коштів для допомоги українцям, які постраждали внаслідок воєнного конфлікту на Донбасі. Про це він сказав у своїй традиційній недільній проповіді на площі Святого Петра, передає Радіо Ватикану.

«В цей день, що є немовби серцем Святого Року Милосердя, моя думка лине до всіх народів, які найбільше прагнуть примирення та миру. Зокрема, маю на увазі тут, у Європі, драму тих, хто переносить наслідки насильства в Україні: тих, які перебувають на теренах, охоплених воєнними діями, що вже призвели до тисяч смертей, і понад мільйон тих, хто були змушені залишити ці території з огляду на важку ситуацію, яка й далі триває. Це, насамперед, стосується похилих віком осіб та дітей», — сказав Папа Римський. За його словами, 24 квітня в усіх церквах відбудеться спеціальний збір коштів для постраждалих в Україні.

УНІАН

ЗАХИСТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ КРИМУ ПОТРЕБУЄ ОБ'ЄДНАННЯ ЗУСИЛЬ УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ

Віце-прем'єр-міністр — міністр культури України В'ячеслав Кириленко в парламенті під час Години запитань до Уряду прокоментував ситуацію, яка склалася з об'єктами культурної спадщини та предметами державної частини Національного музейного фонду, які перебувають під охороною ЮНЕСКО у Криму та Севастополі.

Зокрема він зазначив: «На жаль, ніхто не може знати точну ситуацію із збереженням музейних цінностей в

Криму і Севастополі, в тому числі і Міністерство культури. І тут потрібна, на нашу думку, активізація спеціальних органів — і розвідувальних, і контррозвідувальних, з тим, щоб отримувати зворотну інформацію і мати можливість оперативно реагувати у міжнародних структурах. Я можу доповісти, що станом на 1 січня 2014 року кількість предметів основного фонду, які зберігались у музейних закладах Криму складала 925 тисяч 916 одиниць, а в місті Севастополі 321 тисяча 444 одиниць. Тобто, понад мільйон предметів Державного музейного фонду перебувають на тимчасово окупованій території».

В'ячеслав Кириленко також зазначив, що Міністерство культури жорстко реагує на факти незаконного переміщення цих цінностей через механізм залучення ЮНЕСКО та інших міжнародних інституцій: «Лише останнім часом було два офіційні звернення Міністерства культури до міжнародних інституцій і ЮНЕСКО. Перше: щодо незаконного занесення до Федерального резерву Росії заповідника «Херсонес Таврійський», хоча він згідно всіх рішень ООН, і ЮНЕСКО визнаний як пам'ятка культури, яка належить Українській державі».

Так само ми відреагували на часткову руйнацію одного із об'єктів, який перебуває в попередньому списку ЮНЕСКО. Це башта №19 Генуезької фортеці, яка була частково зруйнована внаслідок того, що окупанти не приділяють жодної уваги збе-

реженню культурної спадщини Криму».

Віце-прем'єр окремо підкреслив, що є велика необхідність проведення переговорів із представниками урядів іноземних держав з метою припинення будь-яких міжнародних взаємодій із тими російськими музеями, які беруть на збереження чи для експонування предмети музейного фонду із заповідників і музеїв, що перебувають на території Криму і є українською власністю: «З такими російськими музеями міжнародна спільнота повинна припинити будь-яке співробітництво з огляду на те, що будь-яке переміщення культурних цінностей, які перебувають на території Криму, за його межі є незаконним. І це підтверджено рішенням також і Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй по Криму».

Крім того В'ячеслав Кириленко розповів, що Міністерством культури розроблено зміни до Закону «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», з тим, щоб посилити механізм захисту культурної спадщини на окупованих територіях Криму.

<http://mincult.kmu.gov.ua>

Генуезька фортеця

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджено приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'ятниці виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. **Редакція «КС»**

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura@gmail.com**

48201571940020 15